15 రోజుల్లో సంస్కృతం నేర్చుకుందాం

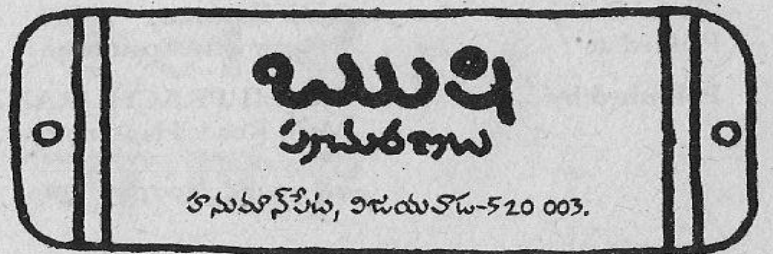
తెలుగు ఉచ్చారణతో నేర్చుకోండి - మాట్లాడండి

ప్రఖ్యాలక్ష్మీ కనకదుర్గ

15 రోజుల్లో
సంస్కృతం నేర్చుకుందాం

ప్రఖ్యా లక్ష్మీ కనకదుర్గ

15 ROJULLO SAMSKRUTAM NERCHUKUNDAM
by PRAKYA LAKSHMI KANAKADURGA

First Edition	:	Aug. 2002
Page Makers	:	Viswa Digitals, Gandhi Nagar, Vja-3 Ph: 400023
Cover Design	:	N.V. Ramana
Printed at	:	Swamy offset printers
Published by	:	RUSHI PRACHURANALU Main Road, Hanumanpet, Vijayawada- 520 003 Ph : 0866 - 579190
PRICE	:	*Rs. 30-00*

మొదటి రోజు

అచ్చులు

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ
ऌ ए ऐ ओ औ अं अः

హల్లులు

क ख ग घ ङ
च छ ज झ ञ
ट ठ ड ढ ण
त थ द ध न
प फ ब भ म
य र ल व
श स ष ह
ळ क्ष त्र ज्ञ

अचः - అచ్చులు

అ	ఆ	ఇ	ఈ	ఉ	ఊ	ఋ	ౠ
अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ॠ
	ఏ	ఐ	ఓ	ఔ	అం	అః	
लृ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः	

हलः - హల్లులు

క	ఖ	గ	ఘ	ఙ
क	ख	ग	घ	ङ
చ	ఛ	జ	ఝ	ఞ
च	छ	ज	झ	ञ
ట	ఠ	డ	ఢ	ణ
ट	ठ	ड	ढ	ण
త	థ	ద	ధ	న
त	थ	द	ध	न
ప	ఫ	బ	భ	మ
प	फ	ब	भ	म
య	ర	ల	వ	
य	र	ल	व	
శ	ష	స	హ	
श	ष	स	ह	
ళ	క్ష	త్ర	జ్ఞ	
ळ	क्ष	त्र	ज्ञ	

స్వర చిహ్నములు

ఆ	ా	ा	దీర్ఘము
ఇ	ి	ि	గుడి
ఈ	ీ	ी	గుడి దీర్ఘము
ఉ	ు	ु	కొమ్ము
ఊ	ూ	ू	కొమ్ము దీర్ఘము
ఋ	ృ	ृ	సుడి
ఏ	ే	े	ఏత్వము
ఐ	ై	ै	ఐత్వము
ఓ	ో	ो	ఓత్వము
ఔ	ౌ	ौ	ఔత్వము
అం	ం	ं	పూర్ణానుస్వారము
అః	ః	ः	విసర్గము

గుణింతములు - గుణింతాని

క	కా	కి	కీ	కు	కూ	కృ	కే	కై	కో	కౌ	కం	కః
क	का	कि	की	कु	कू	कृ	के	कै	को	कौ	कं	कः
ఖ	ఖా	ఖి	ఖీ	ఖు	ఖూ	ఖృ	ఖే	ఖై	ఖో	ఖౌ	ఖం	ఖః
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खृ	खे	खै	खो	खौ	खं	खः
గ	గా	గి	గీ	గు	గూ	గృ	గే	గై	గో	గౌ	గం	గః
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गृ	गे	गै	गो	गौ	गं	गः
ఘ	ఘా	ఘి	ఘీ	ఘు	ఘూ	ఘృ	ఘే	ఘై	ఘో	ఘౌ	ఘం	ఘః
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घृ	घे	घै	घो	घौ	घं	घः
ఙ	ఙా	ఙి	ఙీ	ఙు	ఙూ	ఙృ	ఙే	ఙై	ఙో	ఙౌ	ఙం	ఙః
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङृ	ङे	ङै	ङो	ङौ	ङं	ङः
చ	చా	చి	చీ	చు	చూ	చృ	చే	చై	చో	చౌ	చం	చః
च	चा	चि	ची	चु	चू	चृ	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
ఛ	ఛా	ఛి	ఛీ	ఛు	ఛూ	ఛృ	ఛే	ఛై	ఛో	ఛౌ	ఛం	ఛః
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छृ	छे	छै	छो	छौ	छं	छः
జ	జా	జి	జీ	జు	జూ	జృ	జే	జై	జో	జౌ	జం	జః
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जृ	जे	जै	जो	जौ	जं	जः

ఝ	ఝా	ఝి	ఝీ	ఝు	ఝూ	ఝృ	ఝే	ఝై	ఝో	ఝౌ	ఝం	ఝః
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झृ	झे	झै	झो	झौ	झं	झः
ఞ	ఞా	ఞి	ఞీ	ఞృ	ఞు	ఞూ	ఞే	ఞై	ఞో	ఞౌ	ఞం	ఞః
ञ	ञा	ञि	ञी	ञृ	ञु	ञू	ञे	ञै	ञो	ञौ	ञं	ञः
ట	టా	టి	టీ	టు	టూ	టృ	టే	టై	టో	టౌ	టం	టః
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टृ	टे	टै	टो	टौ	टं	टः
ఠ	ఠా	ఠి	ఠీ	ఠు	ఠూ	ఠృ	ఠే	ఠై	ఠో	ఠౌ	ఠం	ఠః
ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठृ	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
డ	డా	డి	డీ	డు	డూ	డృ	డే	డై	డో	డౌ	డం	డః
ड	डा	डि	डी	डु	डू	डृ	डे	डै	डो	डौ	डं	डः
ఢ	ఢా	ఢి	ఢీ	ఢు	ఢూ	ఢృ	ఢే	ఢై	ఢో	ఢౌ	ఢం	ఢః
ढ	ढा	ढि	ढी	ढु	ढू	ढृ	ढे	ढै	ढो	ढौ	ढं	ढः
ణ	ణా	ణి	ణీ	ణు	ణూ	ణృ	ణే	ణై	ణో	ణౌ	ణం	ణః
ण	णा	णि	णी	णु	णू	णृ	णे	णै	णो	णौ	णं	णः
త	తా	తి	తీ	తు	తూ	తృ	తే	తై	తో	తౌ	తం	తః
त	ता	ति	ती	तु	तू	तृ	ते	तै	तो	तौ	तं	तः
థ	థా	థి	థీ	థు	థూ	థృ	థే	థై	థో	థౌ	థం	థః
थ	था	थि	थी	थु	थू	थृ	थे	थै	थो	थौ	थं	थः
ద	దా	ది	దీ	దు	దూ	దృ	దే	దై	దో	దౌ	దం	దః
द	दा	दि	दी	दु	दू	दृ	दे	दै	दो	दौ	दं	दः
ధ	ధా	ధి	ధీ	ధు	ధూ	ధృ	ధే	ధై	ధో	ధౌ	ధం	ధః
ध	धा	धि	धी	धु	धू	धृ	धे	धै	धो	धौ	धं	धः
న	నా	ని	నీ	ను	నూ	నృ	నే	నై	నో	నౌ	నం	నః
न	ना	नि	नी	नु	नू	नृ	ने	नै	नो	नौ	नं	नः
ప	పా	పి	పీ	పు	పూ	పృ	పే	పై	పో	పౌ	పం	పః
प	पा	पि	पी	पु	पू	पृ	पे	पै	पो	पौ	पं	पः
ఫ	ఫా	ఫి	ఫీ	ఫు	ఫూ	ఫృ	ఫే	ఫై	ఫో	ఫౌ	ఫం	ఫః
फ	फा	फि	फी	फु	फू	फृ	फे	फै	फो	फौ	फं	फः

బ	బా	బి	బీ	బు	బూ	బృ	బే	బై	బో	బౌ	బం	బః
ब	बा	बि	बी	बु	बू	बृ	बे	बै	बो	बौ	बं	बः
భ	భా	భి	భీ	భు	భూ	భృ	భే	భై	భో	భౌ	భం	భః
भ	भा	भि	भी	भु	भू	भृ	भे	भै	भो	भौ	भं	भः
మ	మా	మి	మీ	ము	మూ	మృ	మే	మై	మో	మౌ	మం	మః
म	मा	मि	मी	मु	मू	मृ	मे	मै	मो	मौ	मं	मः
య	యా	యి	యీ	యు	యూ	యృ	యే	యై	యో	యౌ	యం	యః
य	या	यि	यी	यु	यू	यृ	ये	यै	यो	यौ	यं	यः
ర	రా	రి	రీ	రు	రూ	రృ	రే	రై	రో	రౌ	రం	రః
र	रा	रि	री	रु	रू	रृ	रे	रै	रो	रौ	रं	रः
ల	లా	లి	లీ	లు	లూ	లృ	లే	లై	లో	లౌ	లం	లః
ल	ला	लि	ली	लु	लू	लृ	ले	लै	लो	लौ	लं	लः
వ	వా	వి	వీ	వు	వూ	వృ	వే	వై	వో	వౌ	వం	వః
व	वा	वि	वी	वु	वू	वृ	वे	वै	वो	वौ	वं	वः
శ	శా	శి	శీ	శు	శూ	శృ	శే	శై	శో	శౌ	శం	శః
श	शा	शि	शी	शु	शू	शृ	शे	शै	शो	शौ	शं	शः
ష	షా	షి	షీ	షు	షూ	షృ	షే	షై	షో	షౌ	షం	షః
ष	षा	षि	षी	षु	षू	षृ	षे	षै	षो	षौ	षं	षः
స	సా	సి	సీ	సు	సూ	సృ	సే	సై	సో	సౌ	సం	సః
स	सा	सि	सी	सु	सू	सृ	से	सै	सो	सौ	सं	सः
హ	హా	హి	హీ	హు	హూ	హృ	హే	హై	హో	హౌ	హం	హః
ह	हा	हि	ही	हु	हू	हृ	हे	है	हो	हौ	हं	हः
క్ష	క్షా	క్షి	క్షీ	క్షు	క్షూ	–	క్షే	క్షై	క్షో	క్షౌ	క్షం	క్షః
क्ष	क्षा	क्षि	क्षी	क्षु	क्षू	–	क्षे	क्षै	क्षो	क्षौ	क्षं	क्षः
త్ర	త్రా	త్రి	త్రీ	త్రు	త్రూ	త్రృ	త్రే	త్రై	త్రో	త్రౌ	త్రం	త్రః
त्र	त्रा	त्रि	त्री	त्रु	त्रू	त्रृ	त्रे	त्रै	त्रो	त्रौ	त्रं	त्रः
జ్ఞ	జ్ఞా	జ్ఞి	జ్ఞీ	జ్ఞు	జ్ఞూ	జ్ఞృ	జ్ఞే	జ్ఞై	జ్ఞో	జ్ఞౌ	జ్ఞం	జ్ఞః
ज्ञ	ज्ञा	ज्ञि	ज्ञी	ज्ञु	ज्ञू	ज्ञृ	ज्ञे	ज्ञै	ज्ञो	ज्ञौ	ज्ञं	ज्ञः

సంఖ్యావాచకాని - సంఖ్యలు

పదము	సంఖ్య	ఉచ్చరణ	అర్థము
एकम्	१	ఏకమ్	ఒకటి
द्वे	२	ద్వే	రెండు
तिस्र:	३	తిస్రః	మూడు
चत्वारि	४	చత్వారి	నాలుగు
पञ्च	५	పంచ	ఐదు
षट्	६	షట్	ఆరు
सप्त	७	సప్త	ఏడు
अष्ट	८	అష్ట	ఎనిమిది
नव	९	నవ	తొమ్మిది
दश	१०	దశ	పది
एकादश	११	ఏకాదశ	పదకొండు
द्वादश	१२	ద్వాదశ	పనెండు
त्रयोदश	१३	త్రయోదశ	పదమూడు
चतुर्दश	१४	చతుర్దశ	పదునాలుగు
पञ्चदश	१५	పంచదశ	పదుహేను
षोढश	१६	షోడశ	పదహారు
सप्तदश	१७	సప్తదశ	పదుహేడు
अष्टादश	१८	అష్టాదశ	పదునెనిమిది
नवदश	१९	నవదశ	పంతొమ్మిది
एकोनविंशति:		ఏకోనవింశతిః	ఒకటి తక్కువ ఇరవై
विंशति:	२०	వింశతిః	ఇరువది
एकविंशति:	२१	ఏకవింశతిః	ఇరవైఒకటి
द्वाविंशति:	२२	ద్వావింశతిః	ఇరవైరెండు
त्रयोविंशति:	२३	త్రయోవింశతిః	ఇరవైమూడు
चतुर्विंशति:	२४	చతుర్వింశతిః	ఇరవైనాలుగు
पञ्चविंशति:	२५	పంచవింశతిః	ఇరవైఐదు
षड्विंशति:	२६	షడ్వింశతిః	ఇరవైఆరు
सप्तविंशति:	२७	సప్తవింశతిః	ఇరవైఏడు
अष्टविंशति:	२८	అష్టవింశతిః	ఇరవైఎనిమిది
नवविंशति:	२९	నవవింశతిః	ఇరవైతొమ్మిది
एकोनत्रिंशत्		ఏకోనత్రింశత్	ఒకటి తక్కువ ముప్పై
त्रिंशत्	३०	త్రింశత్	ముప్పై
चत्वारिंशत्	४०	చత్వారింశత్	నలభై

पञ्चाशत्	५०	పంచాశత్	యాభై
षष्ठिः	६०	షష్టిః	అరవై
सप्ततिः	७०	సప్తతిః	డెబ్బై
अशीतिः	८०	అశీతిః	ఎనబై
नवतिः	९०	నవతిః	తొంబై
शतम्	१००	శతమ్	వంద
सहस्रम्	१,०००	సహస్రమ్	వెయ్యి
लक्ष	१,००,०००	లక్ష	లక్ష
कोटि	१,००,००,०००	కోటి	కోటి

कालाः - కాలాః - కాలములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
ग्रीष्मकालः	గ్రీష్మకాలః	వేసవికాలము
वर्षाकालः	వర్షాకాలః	వర్షాకాలము
शीताकालः	శీతాకాలః	శీతాకాలము
भूतकालः	భూతకాలః	భూతకాలము
भविष्यत्कालः	భవిష్యత్కాలః	భవిష్యత్కాలము
वर्तमानकालः	వర్తమానకాలః	వర్తమానకాలము

ऋतवः - ఋతవః - ఋతువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वसन्तः	వసంతః	వసంతఋతువు
ग्रीष्मः	గ్రీష్మః	గ్రీష్మఋతువు
प्रावृट्	ప్రావృట్ః	వర్షఋతువు
शरदृतुः	శరదృతుః	శరదృతువు
हेमन्तः	హేమంతః	హేమంతఋతువు
शिशिरः	శిశిరః	శిశిరఋతువు

वासराः - వాసరాః - వారములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वर्षः	వర్షః	సంవత్సరము
मासः	మాసః	మాసము, నెల
पक्षः	పక్షః	పక్షము, పదిహేనురోజులు
सप्ताहः	సప్తాహః	వారము
दिनः	దినః	రోజు

दिवस:	దివసః	దినము
भानुवासर:	భానువాసరః	ఆదివారము
इन्दुवासर:	ఇందువాసరః	సోమవారము
भौमवासर:	భౌమవాసరః	మంగళవారము
सौम्यवासर:	సౌమ్యవాసరః	బుధవారము
बृहस्पतिवासर:	బృహస్పతివాసరః	గురువారము
शुक्रवासर:	శుక్రవాసరః	శుక్రవారము
भृगुवासर:	భృగువాసరః	
शनिवासर:	శనివాసరః	శనివారము
मन्दवासर:	మందవాసరః	

मासा: - మాసాః - మాసములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
चैत्र:	చైత్రః	చైత్రము
मधुमास:	మధుమాసః	
वैशाख:	వైశాఖః	వైశాఖము
माधवमास:	మాధవమాసః	
ज्येष्ट:	జ్యేష్టః	జ్యేష్ఠము
आषाढ:	ఆషాఢః	ఆషాఢము
श्रावण:	శ్రావణః	శ్రావణము
भाद्रपद:	భాద్రపదః	భాద్రపదము
आश्वयुज:	ఆశ్వయుజః	ఆశ్వీయుజము
कार्तिक:	కార్తికః	కార్తీకము
मार्गशीर्ष:	మార్గశీర్షః	మార్గశిరము
पौष:, पुष्य:	పౌషః, పుష్యః	పుష్యము
माघ:	మాఘః	మాఘము
फाल्गुन:	ఫాల్గునః	ఫాల్గుణము

రెండవ రోజు

शरीरावयवा: - శరీరావయవాః - శరీరావయవములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
शिर:	శిరః	తల
केश:	కేశః	కేశము, వెంట్రుక
ललाट:	లలాటః	నొసట
भ्रू:	భ్రూః,	కనుబొమలు
अक्षि:	అక్షిః	కన్ను
नासिका	నాసికా	ముక్కు
हनु:	హనుః	దవడ
मुखम्	ముఖమ్	నోరు
औष्ठम्	ఓష్ఠమ్	పెదవి
दन्ता:	దంతాః	దంతములు, పళ్ళు
जिह्वा	జిహ్వా	నాలుక
कपोल:	కపోలః	చెంప
ग्रीवा	గ్రీవా	మెడ
कण्ठ:	కంఠః	గొంతు
श्रोत्रम्	శ్రోత్రమ్	చెవి
श्मश्रू:	శ్మశ్రూః	మీసము
पक्ष्म	పక్ష్మ	రెప్ప
कनीनिका	కనీనికా	కంటిపాప
चुबुकम्	చుబుకమ్	గడ్డము
भुज:	భుజః	భుజము
कर:	కరః	చేయి
कूर्पर:	కూర్పరః	మోచేయి
करतलम्	కరతలమ్	అరచేయి
पृष्ठ:	పృష్ఠః	వీపు
उदरम्	ఉదరమ్	కడుపు
नाभि:	నాభిః	బొడ్డు
ऊरू	ఊరూ	తొడ
अङ्क:	అంకః	ఒడి
पाद:	పాదః	కాలు

जानुनी	జానునీ	మోకాలు
कटिः	కటిః	నడుము
त्वक्	త్వక్	చర్మము
तर्जनी	తర్జనీ	చూపుడువ్రేలు
मध्यमा	మధ్యమా	మధ్యవ్రేలు
अनामिका	అనామికా	ఉంగరపువ్రేలు
कनिष्ठिका	కనిష్ఠికా	చిటికినవ్రేలు
जङ्घा	జంఘా	పిక్క

धान्यानि - ధాన్యాని - ధాన్యములు

పదము	ఉచ్ఛరణ	అర్థము
तण्डुलाः	తండులాః	బియ్యము
आढकाः	ఆఢకాః	కందులు
मुद्गः	ముద్గా	పెసలు
माषाः	మాషాః	మినుములు
चणकाः	చణకాః	శనగలు
सर्षपाः	సర్షపాః	ఆవాలు
गोधूमाः	గోధూమాః	గోధుమలు
जीरकम्	జీరకమ్	జీలకర్ర
एला	ఏలా	ఏలక్కాయ
कर्पूरम्	కర్పూరమ్	కర్పూరము
काश्मीरजन्म	కాశ్మీరజన్మ	కుంకుమపువ్వు
जातिपत्रिकाः	జాతిపత్రికాః	జాపత్రి
वितुन्नकम्	వితున్నకమ్	ధనియాలు
लवङ्गम्	లవంగమ్	లవంగము
मरिचाः	మరిచాః	మిరియాలు
मेन्थी	మేంథీ	మెంతులు
हिङ्गुः	హింగుః	ఇంగువ

रुचयः - రుచయః - రుచులు

పదము	ఉచ్ఛరణ	అర్థము
पुंलिङ्गे	పుంలింగే	పుంలింగంలో
मधुरम्	మధురమ్	తీపి
आम्लम्	ఆమ్లమ్	పులుపు
लवणम्	లవణమ్	ఉప్పు

कटु	కటు	కారము
कषायम्	కషాయమ్	వగరు
तिक्तम्	తిక్తమ్	చేదు
स्त्रीलिङ्गे	స్త్రీలింగే	స్త్రీలింగంలో
मधुरा	మధురా	తీపి
आम्ला	ఆమ్లా	పులుపు
कट्वी	కట్వీ	కారము

आहारपदार्थाः - ఆహారపదార్థా - ఆహారపదార్థములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
भोजनम्	భోజనమ్	భోజనము
शाकम्	శాకమ్	కూర
व्यञ्जनम्	వ్యంజనమ్	పచ్చడి
रसः	రసః	చారు
चोष्यम्	చోష్యమ్	పులుసు
दधिः	దధి	పెరుగు
तक्रम्	తక్రమ్	మజ్జిగ
घृतम्	ఘృతమ్	నెయ్యి
लवणम्	లవణమ్	ఉప్పు
शर्करा	శర్కరా	పంచదార
गुडः	గుడః	బెల్లము
पर्पटः	పర్పటః	అప్పడము
तैलम्	తైలమ్	నూనె
तिन्त्रिणी	తింత్రిణీ	చింతపండు
एरण्डतैलम्	ఏరండతైలమ్	ఆముదము
कुबेरमूलम्	కుబేరమూలమ్	జంతికలు
माषचक्रम्	మాషచక్రమ్	గారె
वटकम्	వటకమ్	వడియము
सर्षपः	సర్షపః	ఆవాలు
सूपः	సూపః	పప్పు
तैतिलः	తైతిలః	పూరీ
कृसरः	కృసరః	పులగము
कौबेरम्	కౌబేరమ్	అంబలి
क्वथितम्	క్వథితమ్	సాంబారు

वर्णा: - వర్ణాః - రంగులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
कृष्ण:	కృష్ణః	నలుపు
श्वेत:	శ్వేతః	తెలుపు
रक्तम्	రక్తమ్	ఎఱుపు
नील:	నీలః	నీలము
पीतम्	పీతమ్	పసుపు
हरितम्	హరితమ్	ఆకుపచ్చ
नीलारुण:	నీలారుణః	ఊదా (వైలెట్)
असितनील:	అసితనీలః	నీలిరంగు (స్కై బ్లూ)
पाटल:	పాటలః	గులాబీ
नारंग:	నారంగః	నారింజ (ఆరెంజ్)
धूम्र:	ధూమ్రః	పొగరంగు
काषाय:	కాషాయః	కాషాయము (రెడ్డిష్‌బ్రౌన్)
पिच्छिल:	పిచ్ఛిలః	లేతపసుపు

शाका: - శాకాః - కూరగాయలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
वार्ताक:	వార్తాకః	వంకాయ
कदली	కదలీ	అరటికాయ
शिग्रु	శిగ్రు	ములక్కాయ
अवाक्पुष्पी	అవాక్పుష్పీ	బెండకాయ
पलाण्डु:	పలాండుః	ఉల్లిపాయ
नारिकेल:	నారికేళః	కొబ్బరికాయ
कूष्माण्ड:	కూష్మాండః	గుమ్మడికాయ
कारवेल्ल:	కారవేల్లః	కాకరకాయ
शिम्बि:	శింబిః	చిక్కుడుకాయ
मरिचका	మరిచకా	పచ్చిమిరపకాయ
बीरकम्	బీరకమ్	బీరకాయ
पटोलिका	పటోలికా	పొట్లకాయ
सूरण:	సూరణః	కంద
आर्द्रकम्	ఆర్ద్రకమ్	అల్లము
उर्वारुक:	ఉర్వారుకః	దోసకాయ
कर्कटी	కర్కటీ	నక్కదోసకాయ
लशुन:	లశునః	వెల్లుల్లి

कोशातकी	కోశాతకీ	బీరకాయ
राजकोशातकी	రాజకోశాతకీ	బెంగుళూరు వంకాయ
पानसानि	పానసాని	ఆకాకరకాయ
बिम्बम्	బింభమ్	దొండకాయ
शीतला	శీతలా	సొరకాయ
क्षुद्रशिम्बि:	క్షుద్రశింబిః	గోరుచిక్కుడు
मूलकम्	మూలకమ్	ముల్లంగి
मधुकन्द:	మధుకందః	చిలకడదుంప
पिण्डालुकम्	పిందాలుకమ్	పెండలము
आलुकम्	ఆలుకమ్	బంగాళదుంప
कारट:	కారటః	కేరెట్
तृणबिन्दुक:	తృణబిందుకః	చేమదుంపలు

पत्रशाका: - పత్రశాకాః - ఆకుకూరలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
अत्याम्लपर्णा:	అత్యామ్లపర్ణాః	పుల్లబచ్చలి, చుక్కకూర
उपोदकी	ఉపోదకీ	బచ్చలి
कचूवर:	కచూవరః	గోంగూర
काकमाची	కాకమాచీ	కామంచికూర
कुस्तुम्बरी	కుస్తుంబరీ	కొత్తిమీర
जीवा	జీవా	పాలకూర
सुरभिच्छद:	సురభిచ్ఛదః	కరివేపాకు
मत्स्याक्षी	మత్స్యాక్షీ	పొన్నగంటికూర
हिंमोचिका	హింమోచికా	చిలుకతోటకూర
वनवास्तुक:	వనవాస్తుకః	కొయ్యతోటకూర
तिन्त्रिणी पल्लवा:	తింత్రిణీపల్లవాః	చింతచిగురు

वृक्षा: - వృక్షాః - చెట్లు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
निम्ब:	నింబః	వేప
पलाश:	పలాశః	మోదుగ
पर्कटी	పర్కటీ	జువ్వి
शमी	శమీ	జువ్వి
जम्बू	జమ్బూ	నేరేడు
शाल्मली	శాల్మలీ	బూరగ
चिंचा	చించా	చింత

अश्वत्थः	అశ్వత్థః	రావి
अर्जुनः	అర్జునః	మద్ది
अर्कः	అర్కః	జిల్లేడు
भृङ्गराजः	భృంగరాజః	గుంటగలగర
कदम्बः	కదంబః	కడిమి
आमलकः	ఆమలకః	ఉసిరిక
विष्णुक्रान्ता	విష్ణుక్రాన్తా	విష్ణుక్రాంత
बृहज्जम्बीरः	బృహజ్జంబీరః	దబ్బ
मधूकः	మధూకః	ఇప్ప
अरिष्ठः	అరిష్ఠః	కుంకుడు
आम्रः	ఆమ్రః	మామిడి
लता	లతా	తీగ
स्कन्धः	స్కంధః	బోదె
शाखा	శాఖా	కొమ్మ
माची	మాచీ	మాచికాయ చెట్టు
दूर्वा	దూర్వా	గఱిక
कुशः	కుశః	దర్భ
तृणम्	తృణమ్	గడ్డి
घासः	ఘాసః	పచ్చిగడ్డి
वेणुः	వేణుః	వెదురు
बदरी	బదరీ	రేగు
अपामार्गः	అపామార్గః	ఉత్తరేణి
तुलसी	తులసీ	తులసి
तालः	తాలః	తాటి
बर्बरः	బర్బరః	తుమ్మ
कपित्थः	కపిత్థః	వెలగ
गुल्मः	గుల్మః	పొద
निकुञ्जः	నికుంజః	పొదరిల్లు
काण्डः	కాండః	కాండము
शिफा	శిఫా	ఊడ
किञ्जल्कः	కింజల్కః	పుప్పొడి
वृन्तम्	వృన్తమ్	తొడిమ
दलम्	దళమ్	రేకు
अङ्कुरः	అంకురః	మొలక
बीजम्	బీజమ్	విత్తనము
वटः	వటః	మఱ్ఱి
वराटकः	వరాటకః	విత్తనాలకోశము

మూడవ రోజు

फलानि - ఫలాని - పండ్లు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
कदली	కదలీ	అరటిపండు
जामी	జామీ	జామకాయ
चूतम्	చూతమ్	మామిడిపండు
द्राक्षा	ద్రాక్షా	ద్రాక్ష
आमलकम्	ఆమలకమ్	ఉసిరికాయ
नारंग:	నారంగః	నారింజ
पनस:	పనసః	పనస
नारिकेल:	నారికేలః	కొబ్బరికాయ
मधुकर्कटी	మధుకర్కటీ	బొప్పాయి
सेवम्	సేవమ్	ఏపిల్
अनास:	అనాసః	అనాస
भल्लातकम्	భల్లాతకమ్	జీడికాయ
दाडिमी	దాడిమీ	దానిమ్మ

पुष्पाणि - పుష్పాణి - పువ్వులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
कमलम्	కమలమ్	తామర
जपा	జపా	మందార
जाती	జాతీ	జాజి
नवमल्लिका	నవమల్లికా	విరజాజి
पाटलम्	పాటలమ్	గులాబీ
सेवन्तिका	సేవన్తికా	చామంతి
सूर्यकान्ति:	సూర్యకాన్తిః	పొద్దుతిరుగుడు
मालती	మాలతీ	మాలతి
वकुलम्	వకులమ్	పొగడ
नक्षत्रसेवन्तिका	నక్షత్రసేవంతికా	నక్షత్రచేమంతి
कुरवकम्	కురవకమ్	గోరింట (ఎఱ్ఱనిది)
अम्बष्टम्	అంబష్టమ్	అడవిమల్లె
शङ्खपुष्पम्	శంఖపుష్పమ్	శంఖుపువ్వు
बन्धूकम्	బంధూకమ్	మంకెన

कुरण्टकम्	కురంటకమ్	పచ్చగోరింట
मरुवकम्	మరువకమ్	మరువము
प्रतापन:	ప్రతాపనః	తెల్లమందారము
शिरीषम्	శిరీషమ్	దిరిశనపువ్వు
उत्पलम्	ఉత్పలమ్	కలువపువ్వు
अम्भोजम्	అంభోజమ్	తామర
सिताम्भोजम्	సితాంభోజమ్	తెల్ల తామర
कुशेशयम्	కుశేశయమ్	నూరువరహాలు
करवीरम्	కరవీరమ్	గన్నేరు
नलिनम्	నలినమ్	లిల్లీ
शेफालिका	శేఫాలికా	వావిలి
पुन्नागम्	పున్నాగమ్	పొన్నపువ్వు
मन्दारम्	మందారమ్	మందారము
पीतकरवीरम्	పీతకరవీరమ్	పచ్చగన్నేరు
गुच्छमन्दारम्	గుచ్ఛమన్దారమ్	ముద్దమందారము
पारिजातम्	పారిజాతమ్	పారిజాతము
चम्पकम्	ఛంపకమ్	సంపెంగ
कुन्दम्	కుందం	మల్లె
पुष्पमञ्जरी	పుష్పమంజరీ	పూలవెన్ను
जातीसुमम्	జాతీసుమం	సన్నజాజి
गुच्छपुष्पम्	గుచ్ఛపుష్పమ్	బంతి
केतकी	కేతకీ	మొగలి
कर्णिकारम्	కర్ణికారమ్	కొండగోగు
कोविदारम्	కోవిదారము	దేవకాంచనము
स्थलपद्मम्	స్థలపద్మమ్	మెట్టితామర
नागमल्ली	నాగమల్లీ	నాగమల్లి

కొలతలు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
उन्नत:	ఉన్నతః	పొడుగు
ह्रस्व:	హ్రస్వః	పొట్టి
उन्नत:	ఉన్నతః	ఎత్తు
अधिकम्	అధికమ్	ఎక్కువ
किञ्चित्	కించిత్	కొంచెము, తక్కువ
ज्येष्ठ:	జ్యేష్ఠ	పెద్ద
कनिष्ठ	కనిష్ఠ	చిన్న
भार:	భారః	బరువు

వాహానములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
शकट.	శకటః	బండి
द्विचक्रिका	ద్విచక్రికా	సైకిలు
त्रिचक्रिका	త్రిచక్రికా	ఆటో, రిక్షా
लोकयानम्	లోకయానమ్	బస్సు
धूमशकट:	ధూమశకటః	రైలు, పొగబండి
वृषभशकट:	వృషభశకటః	ఎద్దుబండి
अश्वशकट:	అశ్వశకటః	గుఱ్ఱపుబండి
विमान:	విమానః	విమానము
शिबिका	శిబికా	పల్లకి
भारवाहकम्	భారవాహకమ్	లారీ
क्षेपणी	క్షేపణీ	రాకేట్
नौका	నౌకా	పడవ
महानौका	మహానౌకా	ఓడ
दृतयानम्	దృతయానం	ఎక్స్‌ప్రెస్
निस्थानम्	నిస్థానమ్	స్టేషన్
नगरयानम्	నగరయానమ్	సిటీబస్సు

कीटा: - కీటాః - పురుగులు
जन्तव: - జంతవః - జంతువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
गौ:	గౌః (స్త్రీ)	ఆవు
गौ:	గౌః (పుం)	ఎద్దు
अज:	అజః	మేక
मार्जार:	మార్జారః	పిల్లి
बिडाल:	బిడాలః	
गर्दभ:	గర్దభః	గాడిద
अश्व:	అశ్వః	గుఱ్ఱము
मर्कट:	మర్కటః	కోతి
सूकर:	సూకరః	పంది
शुनक:	శునకః	కుక్క
सिंह:	సింహః	సింహము
गज:	గజః	ఏనుగు
व्याघ्र:	వ్యాఘ్రః	పులి

मृग:	మృగః	జింక
कूर्म:	కూర్మః	తాబేలు
जम्बुक:	జంబుకః	నక్క
महिष:	మహిషః	గేదె
ऊर्णनाभि:	ఊర్ణనాభిః	సాలెపురుగు
तैलप:	తైలపః	బొద్దింక
गोधिका	గోధికా	బల్లి
सरटु:	సరటుః	తొండ
शतपदी	శతపదీ	కాళ్ళజర్రి
शम्बूक:	శమ్బూకః	నత్తగుల్ల
शुक्ति:	శుక్తిః	ముత్యపుచిప్ప
मकर:	మకరః	మొసలి
कृमि:	కృమిః	కృమి (వానపాము)
किञ्चुलक:	కించులకః	నలికిలపాము
मत्स्य:	మత్స్యః	చేప
कुलीर:	కులీరః	ఎండ్రకాయ, మండ్రగబ్బ
फणा	ఫణా	పడగ
अजगर:	అజగరః	పెద్దపాము
तिमिङ्गिल:	తిమింగిలః	తిమింగిలము
मण्डूक:	మండూకః	కప్ప
सर्प:	సర్పః	పాము
टर्किकुक्कुट:	టర్కికుక్కుటః	నిప్పుకోడి
चित्ररासभ:	చిత్రరాసభః	కంచరగాడిద
महिष:	మహిషః	దున్నపోతు
मेष:	మేషః	గొఱ్ఱె
वृक:	వృకః	తోడేలు
शश:	శశః	కుందేలు
नकुल:	నకులః	ముంగిస
हरिण:	హరిణః	లేడి, జింక
सिक्रोड:	ఛిక్రోడః	ఉడుత
चाष:	చాషః	పాలపిట్ట
शल्य:	శల్యః	ముళ్ళపంది
जलकुञ्जर:	జలకుంజరః	నీటిఏనుగు
सारस:	సారసః	బెబ్బురుపక్షి
गोनस:	గోనసః	కొండచిలువ
तित्तिरि:	తిత్తిరిః	తీతువుపిట్ట

कङ्कः	కంకః	రాబందు
जलव्यालः	జలవ్యాలః	నీళ్ళకొయ్య
इन्द्रलुप्तः	ఇంద్రలుప్త	పేను
रक्तपा	రక్తపా	జలగ
गोधा	గోధా	ఉడుము
गौलिः	గౌలిః	బల్లి
चातकः	చాతకః	వానకోయిల
सुसुन्दुरः	చుచుందురః	చిట్టెలుక
शद्योतः	ఖద్యోతః	మిణిగురు పురుగు
मत्कुण	మత్కుణః	నల్లి

पक्षिणः - పక్షిణః - పక్షులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
गरुडः	గరుడః	గరుడుడు
मक्षिका	మక్షికా	ఈగ
मशकः	మశకః	దోమ
द्विरेफः	ద్విరేఫః	తుమ్మెద
गृध्रः	గృధ్రః	గ్రద్ద
हंसः	హంసః	హంస
चटकः	చటకః	పిచ్చుక
शुकः	శుకః	చిలుక
बकः	బకః	కొంగ
कादम्बः	కాదమ్బః	బాతు
कुक्कुटः	కుక్కుటః	కోడి
काकः	కాకః	కాకి
कोकिलः	కోకిలః	కోకిల
जतुका	జతుకా	గబ్బిలము
कपोतः	కపోతః	పావురము
मयूरः	మయూరః	నెమలి
उलूकः	ఉలూకః	గుడ్లగూబ
मूषकः	మూషకః	ఎలుక
मधुमक्षिका	మధుమక్షికా	తేనెటీగ
मधुकोशः	మధుకోశః	తేనెతుట్టె
पिपीलिका	పిపీలికా	చీమ
पुत्तिकः	పుత్తికః	రెక్కలచీమ
चित्रपतङ्गः	చిత్రపతంగః	సీతాకోకచిలుక

श्येन:	శ్యేనః	డేగ
उष्ट्र	ఉష్ట్రః	ఒంటె
खड्गी	ఖడ్గీ	ఖడ్గమృగము
चित्रक:	చిత్రకః	చిరుతపులి
चित्रोष्ट्र	చిత్రోష్ట్రః	జిరాఫీ
भल्लूक:	భల్లూకః	ఎలుగుబంటు
दावाघाट:	దావాఘాటః	వడ్రంగిపిట్ట

लोहानि - లోహాని - లోహములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
लोहसार:	లోహసారః	ఉక్కు
अय:	అయః	ఇనుము
ताम्रम्	తామ్రమ్	రాగి
पित्तलम्	పిత్తలమ్	ఇత్తడి
सीसम्	సీసమ్	సీసము
अभ्रकम्	అభ్రకమ్	అభ్రకము
रजतम्	రజతమ్	వెండి
पीतलोहम्	పీతలోహమ్	సత్తు
गन्धक:	గంధకః	గంధకము
काच:	కాచః	గాజు
सुवर्णम्	సువర్ణమ్	బంగారము

कर्मकरा: - కర్మకరాః - వృత్తిపనివారు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
रजक:	రజకః	చాకలి
नापित:	నాపితః	మంగలి
कर्मार:	కర్మారః	కమ్మరి
वर्धकि:	వర్ధకిః	వడ్రంగి
कुलाल:	కులాలః	కుమ్మరి
कर्मकर:	కర్మకరః	కూలివాడు
कलाकार:	కలాకారః	కళాకారుడు
चित्रकार:	చిత్రకారః	చిత్రకారుడు
रचयिता	రచయితా	రచయిత
विमर्शक:	విమర్శకః	విమర్శకుడు
उपाध्याय:	ఉపాధ్యాయః	ఉపాధ్యాయుడు

प्राड्विवाक:	ప్రాడ్వివాకః	లాయరు
शिल्पी	శిల్పీ	శిల్పి
नट:	నటః	నటుడు
मालाकार:	మాలాకారః	దండలు అల్లువాడు
सैरन्ध्री	సైరంధ్రీ	పూలుగుచ్చుస్త్రీ
उद्यानपाल:	ఉద్యానపాలః	తోటమాలి
भृत्य:	భృత్యః	సేవకుడు
लेपक:	లేపకః	రంగులువేయువాడు
मौरजिक:	మౌరజికః	ఉప్పువాయించువాడు
वैणिक:	వైణికః	వీణవాయించువాడు
शाकुनिक:	శాకునికః	శకునము చెప్పువాడు
वागुरिक:	వాగురికః	జాలరి
वाग्मी	వాగ్మీ	వక్త
वार्ताहर:	వార్తాహరః	పోస్ట్‌మాన్
भारक:	భారకః	బరువులు మోయువాడు
शाकटिक:	శాకటికః	బండివాడు
जाबाल:	జాబాలః	మేకలు మేపువాడు
देवल:	దేవలః	దేవుని బొమ్మలు అమ్మువాడు
प्रेक्षक:	ప్రేక్షకః	ప్రేక్షకుడు, చూచువాడు
अवचायक:	అవచాయకః	కోయవాడు
दूत:	దూతః	దూత
वृत्तिकार:	వృత్తికారః	వృత్తికారుడు
विदूषक:	విదూషకః	హాస్యగాడు
पुरोहित:	పురోహితః	పురోహితుడు
राजा	రాజా	రాజు
राज्ञी	రాజ్ఞీ	రాణి
सेनाधिपति:	సేనాధిపతిః	సేనాపతి
आश्विक:	ఆశ్వికః	రౌతు
यान्त्रिक:	యాన్త్రికః	యంత్రమునడుపువాడు
मान्त्रिक:	మాన్త్రికః	మాంత్రికుడు
ज्यौतिषिक:	జౌతిషికః	జ్యోతిష్కుడు
चर्मकार:	చర్మకారః	చెప్పులు కుట్టువాడు
कर्षक:	కర్షకః	రైతు
स्वर्णकार:	స్వర్ణకారః	కంసాలి
व्याध:	వ్యాధః	వేటగాడు
कृषीवल:	కృషీవలః	రైతు

तन्तुवाय:	తన్తువాయః	సాలెవాడు
वैद्य:	వైద్యః	వైద్యుడు
न्यायाधीश:	న్యాయాధీశః	న్యాయావాది
सौचिक:	సౌచికః	దర్జీ
लेपक:	లేపకః	మేస్త్రీ
गायक:	గాయకః	పాటగాడు

विद्या - విద్య - చదువు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
पुस्तकम्	పుస్తకమ్	పుస్తకము
परीक्षा	పరీక్షా	పరీక్ష
कक्ष्या	కక్ష్యా	తరగతి
पाठशाला	పాఠశాలా	పాఠశాల, బడి
विश्वविद्यालय:	విశ్వవిద్యాలయః	విశ్వవిద్యాలయము
कलाशाला	కళాశాలా	కళాశాల
उपाध्याय:	ఉపాధ్యాయః	ఉపాధ్యాయుడు
प्रधानोपाध्याय:	ప్రధానోపాధ్యాయః	ప్రధానోపాధ్యాయుడు
विद्यार्थि, छात्र:	విద్యార్థిః, ఛాత్రః	విద్యార్థి
विद्यार्थिनी	విద్యార్థినీ	విద్యార్థినీ
विराम:	విరామః	శెలవు

मनोभावा: - మనోభావాః - మనోభావములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
स्नेह:	స్నేహః	స్నేహము
मैत्री	మైత్రీ	మైత్రి
करुणा	కరుణ	దయ
सुखम्	సుఖమ్	సుఖము
दु:शम्	దుఃఖమ్	దుఃఖము
भय:	భయః	భయము
धृति:	ధృతిః	ధైర్యము
असूया	అసూయా	అసూయ
शोक:	శోకః	శోకము
आनन्द:	ఆనందః	ఆనందము
क्रोध:	క్రోధః	కోపము
हास:	హాసః	నవ్వు

रोदनम्	రోదనమ్	ఏడుపు
प्रीतिः	ప్రీతిః	ఇష్టము
चिन्तनम्	చింతనమ్	ఆలోచన
वेगः	వేగః	వేగము
अद्य	అద్య	ఈరోజు
ह्यः	హ్యః	నిన్న
श्वः	శ్వః	రేపు
परश्वः	పరశ్వః	ఎల్లుండి
प्रपरश्वः	ప్రపరశ్వః	అవతల ఎల్లుండి
प्रह्यः	ప్రహ్యః	మొన్న
प्रपरह्यः	ప్రపరహ్యః	అటుమొన్న
सर्वे	సర్వే	అందరు
सर्वः	సర్వః	ప్రతివాడు
एकः	ఏకః	ఒక్కడు
कदाचित्	కదాచిత్	ఒకానొకప్పుడు
कश्चित्	కశ్చిత్	ఒకానొకడు
केनचित् (पुं)	కేనచిత్	ఎవనిచేతనో
कुत्रचित्	కుత్రచిత్	ఎక్కడనో
कयाचित्	కయాచిత్	ఎవరిచేతనో (స్త్రీ)

बान्धवाः - బాంధవాః - బంధువులు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
माता	మాతా	తల్లి
पिता	పితా	తండ్రి
अग्रजः	అగ్రజః	అన్న
अनुजः	అనుజః	తమ్ముడు
अग्रजा	అగ్రజా	అక్క
अनुजा	అనుజా	చెల్లి
मातामहः	మాతామహః	తాతగారు (అమ్మతండ్రి)
मातामही	మాతామహీ	అమ్మమ్మ
पितामही	పితామహీ	నాయనమ్మ
पितामहः	పితామహః	తాతగారు
सोदरः	సోదరః	అన్న, తమ్ముడు
सोदरी	సోదరీ	అక్క, చెల్లి
श्वशुरः	శ్వశురః	మామగారు
श्वश्रू	శ్వశ్రూః	అత్తగారు

प्रजावती	ప్రజావతీ	వదిన
ननन्दा	ననన్దా	ఆడపడుచు
जाया / पत्नी	జాయా/పత్నీ	భార్య
याता	యాతా	తోడికోడలు
पुत्र:	పుత్రః	కుమారుడు
पुत्री	పుత్రీ	కుమార్తె
स्नुषा	స్నుషా	కోడలు
जामाता	జామాతా	అల్లుడు
पितृष्वसा	పితృష్వసా	మేనత్త
मातृष्वसा	మాతృష్వసా	అమ్మక్కయ్య / పిన్ని
पैतृष्वसेय:	పైతృష్వసేయః	మేనత్తకొడుకు (బావ)
देवर:	దేవరః	బావగారు (భర్తఅన్న)
मातुल:	మాతులః	మేనమామ
मातुलानी	మాతులాని	మేనమామ భార్య (అత్త)
मातुलेय:	మాతులేయిః	మేనమామ కొడుకు (బావ)
पती:	పతిః	భర్త
पौत्र	పౌత్రః	మనుమడు (కొడుకు కొడుకు)
दौहित्र:	దౌహిత్రః	మనుమడు (కూతురి కొడుకు)
प्रपितामह:	ప్రపితామహః	ముత్తాత (తండ్రివైపు)
प्रपितामही	ప్రపితామహి	ముత్తామామ్మ (తండ్రివైపు)
अनुजामाता	అనుజామాతా	తోడి అల్లుడు
आवुत्त:	ఆవుత్తః	బావ (సోదరి భర్త)
दौहित्री	దౌహిత్రీ	మనుమరాలు(కూతురికూతురు)
पौत्री	పౌత్రీ	మనుమరాలు(కొడుకుకూతురు)
भागिनेय:	భాగినేయః	మేనల్లుడు
भागिनेया	భాగినేయా	మేనకోడలు
भ्रातृजाया	భ్రాతృజాయా	ఒదిన, మరదలు
वधू:	వధూః	పెండ్లికూతురు
श्यालक:	శ్యాలకః	బావమరిది
सपत्नी	సపత్నీ	సవతి

నాలుగవ రోజు

प्रश्नार्थकानि - ప్రశ్నార్థకాని - ప్రశ్నార్థకములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
(ఏకవచనము)		
कः (पुं)	కః (పుం)	ఎవడు / ఎవరు
का (स्त्री)	కా (స్త్రీ)	ఎవతె / ఎవరు
कम्	కమ్	ఎవనిని / ఎవరిని
केन	కేన	ఎవనిచేత / దేనిచేత
कस्मै	కస్మై	ఎవరికొఱకు
कस्मात्	కస్మాత్	ఎవనివలన
कस्य	కస్య	ఎవరియొక్క
कस्मिन्	కస్మిన్	ఎవరియందు
(బహువచనము)		
काः	కాః	ఎవరు
कान्	కాన్	ఎవరిని
कैः	కైః	ఎవరిచేత
केभ्यः	కేభ్యః	ఎవరివలన
केषाम्	కేషామ్	ఎవరియొక్క
केषु	కేషు	ఎవరియందు

स्त्रीलिङ्ग - స్త్రీలింగే - స్త్రీలింగం

ఏకవచనము

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
का	కా	ఎవరు / ఎవతె
काम्	కామ్	ఎవరిని
कया	కయా	ఎవరిచేత
कस्यै	కస్యై	ఎవరికొఱకు
कस्याः	కస్యాః	ఎవరివలన
कस्याः	కస్యాః	ఎవరియొక్క
कस्याम्	కస్యామ్	ఎవరియందు
कीदृशः	కీదృశః	ఎటువంటి / వాడు
तादृशः	తాదృశః	అటువంటి / వాడు

एतादृशः	ఏతాదృశః	ఇటువంటి
नृपः	నృపః	రాజు
कियान्	కియాన్	ఎంతవాడు
कियती	కియతీ	ఎంతటి ఆమె
कियात्	కియత్	ఎంతటిది
पाकः	పాకః	వంట

బహువచనము

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
काः	కాః	ఎవరు
काः	కాః	ఎవరిని
काभिः	కాభిః	ఎవరిచేత
काभ्यः	కాభ్యః	ఎవరికొఱకు
काभ्यः	కాభ్యః	ఎవరివలన
कासाम्	కాసామ్	ఎవరియొక్క
कासु	కాసు	ఎవరియందు
किम्	కిమ్	ఏమిటి
वा	వా	ఆ
आम्	ఆమ్	అవును
न	న	కాదు
कुत्रचित्	కుత్రచిత్	ఎక్కడికైనా
अत्र	అత్ర	ఇక్కడ
तत्र	తత్ర	అక్కడ
कुत्र	కుత్ర	ఎక్కడ
कुतः	కుతః	ఎచటనుండి
सर्वत्र	సర్వత్ర	అంతట
एकत्र	ఏకత్ర	ఒకచోట
यदा	యదా	ఎప్పుడో
उपरि	ఉపరి	పైన
अथः	అథః	క్రింద
पुरतः	పురతః	ఎదుట / ముందు
पृष्ठतः	పృష్ఠతః	వెనుక
वामतः	వామతః	ఎడమవైపు
दक्षिणतः	దక్షిణతః	కుడివైపు
कोणः	కోణః	మూల
पार्श्वे	పార్శ్వే	ప్రక్కన
इदानीम्	ఇదానీమ్	ఇప్పుడు

तदा	తదా	అప్పుడు
कदा	కదా	ఎప్పుడు
तथा	తథా	అట్లు, ఆ విధంగా
सर्वदा	సర్వదా	ఎల్లప్పుడు, నిరంతరము
एकदा	ఏకదా	ఒకప్పుడు
अहम्	అహమ్	నేను
त्वम्	త్వమ్	నీవు
वयम्	వయమ్	మేము
यूयम्	యూయమ్	మీరు
भवतः (पुं)	భవతః (పుం)	మీ / మీయొక్క
भवत्याः (स्त्री)	భవత్యాః (స్త్రీ)	మీ / మీయొక్క
एषः	ఏషః	ఇతడు
सः	సః	అతడు
एषा	ఏషా	ఈమె
सा	సా	ఆమె
ते	తె (పుం)	వారు
ताः	తాః (స్త్రీ)	వారు
एतस्य (पुं)	ఏతస్య (పుం)	వీనియొక్క

समयः - సమయః - సమయము

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
एकवादनम्	ఏకవాదనమ్	ఒంటిగంట
द्विवादनम्	ద్వివాదనమ్	రెండుగంటలు
त्रिवादनम्	త్రివాదనమ్	మూడుగంటలు
चतुर्वादनम्	చతుర్వాదనమ్	నాలుగుగంటలు
पञ्चवादनम्	పంచవాదనమ్	ఐదుగంటలు
षड्वादनम्	షడ్వాదనమ్	ఆరుగంటలు
सप्तवादनम्	సప్తవాదనమ్	ఏడుగంటలు
अष्टवादनम्	అష్టవాదనమ్	ఎనిమిదిగంటలు
नववादनम्	నవవాదనమ్	తొమ్మిదిగంటలు
दशवादनम्	దశవాదనమ్	పదిగంటలు
एकादश वादनम्	ఏకాదశవాదనమ్	పదకొండుగంటలు
द्वादश वादनम्	ద్వాదశవాదనమ్	పన్నెండుగంటలు
सपाद	సపాద	పావు (తోకూడిన)
सार्थ	సార్థ	అర (తోకూడిన)
ऊन	ఊన	తక్కువ

पाद	పాద	పావు
पादोन	పాదోన	పావు తక్కువ
सपाद पञ्चवादनम्	సపాదపఞ్చవాదనమ్	ఐదుంపావు
सार्थनववादनम्	సార్థనవవాదనమ్	తొమ్మిదిన్నర
पादोन द्वादशवादनम्	పాదోనద్వాదశవాదనమ్	పావుతక్కువ పన్నెండు

दिनचर्या - దినచర్యా - దినచర్య

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
उत्तिष्ठति	ఉత్తిష్ఠతి	లేచుచున్నాడు
उत्तिष्ठामि	ఉత్తిష్ఠామి	లేచుచున్నాను
उत्तिष्ठन्ति	ఉత్తిష్ఠన్తి	లేచుచున్నారు
उत्तिष्ठाम:	ఉత్తిష్ఠామః	లేచుచున్నాము
करोति	కరోతి	చేయుచున్నాడు
करोमि	కరోమి	చేయుచున్నాను
कुर्वन्ति	కుర్వన్తి	చేయుచున్నారు
कुर्म:	కుర్మః	చేయుచున్నాము
स्वीकरोति	స్వీకరోతి	తీసుకొనుచున్నాడు
स्वीकरोमि	స్వీకరోమి	తీసుకొనుచున్నాను
स्वीकुर्वन्ति	స్వీకుర్వన్తి	తీసుకొనుచున్నారు
स्वीकुर्म:	స్వీకుర్మః	తీసుకొనుచున్నాము
खेलति	ఖేలతి	ఆడుకొనుచున్నాడు
खेलामि	ఖేలామి	ఆడుకొనుచున్నాను
खेलन्ति	ఖేలన్తి	ఆడుకొనుచున్నారు
खेलाम:	ఖేలామః	ఆడుకొనుచున్నాము
स्वपति	స్వపతి	నిద్రించుచున్నాడు
स्वपामि	స్వపామి	నిద్రించుచున్నాను
स्वपाम:	స్వపామః	నిద్రించుచున్నాము
स्वपन्ति	స్వపన్తి	నిద్రించుచున్నారు

अहं पञ्चवादने उत्तिष्ठामि।
అహమ్ పంచవాదనే ఉత్తిష్ఠామి.
నేను ఐదు గంటలకు లేచుచున్నాను.

पादोन षड्वादने स्नानं करोमि।
పాదోన షడ్వాదనే స్నానం కరోమి.
పావుతక్కువ ఆరుగంటలకు స్నానము చేయుచున్నాను.

सप्तवादने पूजां करोति।
సప్తవాదనే పూజాం కరోతి.
ఏడుగంటలకు పూజచేయుచున్నారు.

सार्थ अष्टवादने अल्पाहारं स्वीकुर्वन्ति।
సార్ధ అష్టవాదనే అల్పాహారం స్వీకుర్వన్తి.
ఎనిమిదిన్నరకు అల్పాహారమును తీసుకొనుచున్నారు.

सपाद नववादने विद्यालयं गच्छामः।
సపాద నవవాదనే విద్యాలయం గచ్ఛామః.
తొమ్మిదింపావుకు పాఠశాలకు వెళ్ళుచున్నాము.

चत्वारिंशत् अधिक द्वादशवादने भोजनं कुर्मः।
చత్వారింశత్ అధిక ద్వాదశవాదనే భోజనం కుర్మః.
పన్నెండు నలభైఐదుకు భోజనము చేయుచున్నాము.

चतुर्वादने बालकाः खेलन्ति।
చతుర్వాదనే బాలకాః ఖేలన్తి.
నాలుగుగంటలకు పిల్లలు ఆడుకొనుచున్నారు.

सार्थ पञ्चवादने गृहं आगच्छन्ति।
సార్ధ పఞ్చవాదనే గృహం ఆగచ్ఛన్తి.
ఐదున్నరగంటలకు ఇంటికి వచ్చుచున్నారు.

पादोन नववादन पर्यन्तं पठामः।
పాదోన నవవాదన పర్యన్తం పఠామః.
పావుతక్కువ తొమ్మిదిగంటల వరకు చదువుకొనుచున్నాము.

दशवादन पर्यन्तं दूरदर्शनं पश्यामि।
దశవాదన పర్యన్తం దూరదర్శనం పశ్యామి.
పదిగంటల వరకు దూరదర్శనమును (టి.వి.) చూచుచున్నాను.

अनन्तरं निद्रां करोमि।
అనంతరం నిద్రాం కరోమి.
తరువాత నిద్రపోవుచున్నాను.

అయిదవ రోజు

पदानुक्रमणिका - పదానుక్రమణికా - పదానుక్రమణిక

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
जनक:	జనకః	తండ్రి
जननी	జననీ	తల్లి
मित्रम्	మిత్రమ్	స్నేహితుడు
स्नेहित:	స్నేహితః	స్నేహితుడు
वाहनम्	వాహనమ్	వాహనము
राम:	రామః	రాముడు
हरि:	హరిః	విష్ణువు
शम्भू:	శంభుః	శివుడు
समीपे	సమీపే	దగ్గర
दूरे	దూరే	దూరముగా
कति	కతి	ఎన్ని
कियत्	కియత్	ఎంత
कथम्	కథమ్	ఎట్లు
गृहम्	గృహమ్	ఇల్లు
प्रकोष्ठम्	ప్రకోష్ఠమ్	గది
गवाक्ष:	గవాక్షః	కిటికీ
जलम्	జలమ్	నీరు
भूमि:	భూమిః	భూమి
आकाश:	ఆకాశః	ఆకాశము
गगनम्	గగనమ్	
वृक्ष:	వృక్షః	చెట్టు
शाखा	శాఖా	కొమ్మ
पत्रम्	పత్రమ్	ఆకు
पुष्पम्	పుష్పమ్	పువ్వు
फलम्	ఫలమ్	కాయ / పండు
बीज:	బీజః	విత్తనము
अग्नि:	అగ్నిః	నిప్పు
वायु:	వాయుః	గాలి
वस्त्रम्	వస్త్రమ్	వస్త్రము

कुटीर:	కుటీరః	కుటీరము
पर्णशाला	పర్ణశాలా	
नर:	నరః	మానవుడు
हस्त:	హస్తః	చెయ్యి
ऊरुकम्	ఊరుకమ్	పాంటు
युतकम्	యుతకమ్	చొక్కా
करवस्त्रम्	కరవస్త్రమ్	చేతిరుమాల
रूप्यकम्	రూప్యకమ్	రూపాయి
तडाग:	తడాగః	చెఱువు
अस्तु	అస్తు	సరే
कोश:	కోశః	జేబు
वित्तकोश:	విత్తకోశః	బ్యాంకు
दन्तधावनम्	దంతధావనమ్	పండ్లుతోముట
प्रात:स्मरणम्	ప్రాతఃస్మరణమ్	ప్రాతఃస్మరణము
मुखप्रक्षालनम्	ముఖప్రక్షాలనమ్	మొగము కడుగుకొనుట
सूर्यनमस्कार:	సూర్యనమస్కారః	సూర్యనమస్కారము
क्रीडाङ्गणम्	క్రీడాంగణమ్	ఆటస్థలము
प्रात:काल:	ప్రాతఃకాలః	ఉదయము
मध्याह्न:	మధ్యాహ్నః	మధ్యాహ్నము
सायम्	సాయమ్	సాయంకాలము
सायंकाल:	సాయంకాలః	
निशा	నిశా	రాత్రి
रात्रि:	రాత్రిః	
भोजनम्	భోజనమ్	భోజనము
अल्पाहार:	అల్పాహారః	అల్పాహారము
पाठ:	పాఠః	పాఠము
गृहकार्यम्	గృహకార్యమ్	ఇంటిపని(హోమ్‌వర్క్)
तत्	తత్	అది
एतत्	ఏతత్	ఇది
कङ्कतम्	కంకతమ్	దువ్వెన
दर्पण:	దర్పణః	అద్దము
नखरञ्जनी	నఖరంజనీ	గోళ్ళరంగు
दन्तचूर्णम्	దంతచూర్ణమ్	పండ్లపొడి
सुवासकम्	సువాసకమ్	పౌడరు
दन्तकूर्च:	దంతకూర్చః	బ్రష్
चषक:	చషకః	గ్లాసు

रुचि:	రుచిః	రుచి
नखकर्तरी	నఖకర్తరీ	గోళ్ళకత్తెర
आस्यम्	ఆస్యమ్	నోరు
कर्गजम्	కర్గజమ్	కాగితము
तिलकम्	తిలకమ్	తిలకము
दन्तफेन:	దంతఫేనః	టూత్‌పేస్టు
फेन:	ఫేనః	నురుగు
तरंग:	తరంగః	అల
सागर:	సాగరః	
समुद्र:	సముద్రః	సముద్రము
पयोधि:	పయోధిః	
नदी	నదీ	నది
गिरि:	గిరిః	కొండ / పర్వతము
भूधर:	భూధరః	
मार्जनी	మార్జనీ	తుడుచునది, డస్టర్
सम्मार्जनी	సమ్మార్జనీ	చీపురుకట్ట
व्यजनम्	వ్యజనమ్	ఫ్యాను
एक:	ఏకః	ఒకడు
बहव:	బహవః	చాలమంది
अस्माकम्	అస్మాకమ్	మాయొక్క
अध्यापिका	అధ్యాపికా	ఉపాధ్యాయురాలు
सेवक:	సేవకః	సేవకుడు
आसन्द:	ఆసన్దః	కుర్చీ
उत्पीठिका	ఉత్పీఠికా	టేబుల్, మేజాబల్ల
कृष्णफलकम्	కృష్ణఫలకమ్	నల్లబల్ల, బాక్‌బోర్డ్
घण्टा	ఘంటా	గంట
सम्यक्	సమ్యక్	బాగుగా
दीर्घपीठिका	దీర్ఘపీఠికా	బెంచీ
पुस्तकम्	పుస్తకమ్	పుస్తకము
ग्रन्थ:	గ్రన్థః	గ్రంథము
नीडम्	నీడమ్	గూడు
दण्डदीप:	దండదీపః	ట్యూబ్‌లైటు
खग:	ఖగః	పక్షి
टिप्पणीपुस्तकम्	టిప్పణీపుస్తకమ్	నోటుబుక్కు
अङ्कनी	అంకనీ	పెన్సిలు
पुन:	పునః	మరల

सखी	సఖీ	స్నేహితురాలు
कन्दुक:	కందుకః	బంతి
सह	సహ	కూడ
छात्र	ఛాత్రః	విద్యార్థి
छात्रा	ఛాత్రా	విద్యార్థిని
बाल:	బాలః	బాలుడు
बालिका	బాలికా	బాలిక
भवन्त:	భవన్తః	మీరు
विनय:	వినయః	వినయము
दुर्जन:	దుర్జనః	దుర్జనుడు
सज्जन:	సజ్జనః	సజ్జనుడు
पदमम्	పద్మమ్	పద్మము
भूषणम्	భూషణమ్	అలంకారము
वार्षिकोत्सव:	వార్షికోత్సవః	వార్షికోత్సవము
वित्तम्	విత్తమ్	డబ్బు
वृश्चिक:	వృశ్చికః	తేలు
अपि	అపి	కూడ
तु	తు	మాత్రము
सूर्य:	సూర్యః	సూర్యుడు
चन्द्र:	చన్ద్రః	చంద్రుడు
तृणम्	తృణమ్	గడ్డి
तक्षक:	తక్షకః	తక్షకుడు
एव	ఏవ	ఏ
चित्रम्	చిత్రమ్	వింత
देश:	దేశః	దేశము
व्यसनम्	వ్యసనమ్	వ్యసనము
शीतलपानीयम्	శీతలపానీయమ్	చల్లనినీరు, కూల్‌డ్రింక్
शूर:	శూరః	శూరుడు
शैल:	శైలః	పర్వతము
लज्जा	లజ్జా	సిగ్గు
नाम	నామ	పేరు
देव:	దేవః	దేవుడు
पत्रिका	పత్రికా	పత్రి, పత్రిక
वनम्	వనమ్	అడవి
काननम्	కాననమ్	
विषम्	విషమ్	విషము

दानम्	దానమ్	దానము
नारी	నారీ	స్త్రీ
नेत्रम्	నేత్రమ్	కన్ను
मौक्तिकम्	మౌక్తికమ్	ముత్యము
प्रवाल:	ప్రవాలః	పగడము
मान्ये	మాన్యే	తలచుచున్నాను
सत्यम्	సత్యమ్	సత్యము, నిజము
असत्यम्	అసత్యమ్	అసత్యము, అబద్ధము
सर:	సరః	సరస్సు
सुमम्	సుమమ్	పుష్పము
क्षीरम्	క్షీరమ్	పాలు
दुग्धम्	దుగ్ధమ్	
मधु:	మధుః	తేనె
दधि:	దధిః	పెరుగు
घृतम्	ఘృతమ్	నెయ్యి
यन्त्रम्	యన్త్రమ్	మర
वातायनम्	వాతాయనమ్	కిటికీ
मञ्चम्	మఞ్చమ్	మంచము
मलिनम्	మలినమ్	మాసినది
कङ्कणम्	కంకణమ్	గాజు
अङ्गुलीयकम्	అం[illegible]లీయకమ్	ఉంగరమ్
वस्तु	వస్తు	వస్తువు
उपनेत्रम्	ఉపనేత్రమ్	కళ్ళజోడు
लाङ्गूलम्	లాంగూలమ్	తోక
विषाण:	విషాణః	కొమ్ము
खुर:	ఖురః	డెక్క
सास्ना	సాస్నా	గంగడోలు
नवनीतम्	నవనీతమ్	వెన్న
अन्ते	అన్తే	చివర
दीप:	దీపః	దీపము
तन्तु:	తంతుః	దారము
सूत्रम्	సుత్రమ్	
गणेश:	గణేశః	వినాయకుడు, గణేశుడు
इत:	ఇతః	ఇక్కడినుండి
तत:	తతః	అక్కడినుండి
यात्रा	యాత్రా	యాత్ర, ప్రయాణము

आवास:	ఆవాసః	నివాసము
नृत्यम्	నృత్యమ్	నృత్యము
नाटयम्	నాట్యమ్	నాట్యము
वक्र:	వక్రః	వంకర
व्यायाम:	వ్యాయామః	వ్యాయామము
उपाय:	ఉపాయః	ఉపాయము
शर्करा:	శర్కరాః	గులకరాళ్ళు
चतुर:	చతురః	నేర్పరి
पिपासा	పిపాసా	దాహము
नीचै:	నీచైః	క్రిందుగా
अन्नम्	అన్నమ్	అన్నము
कल्पतरु:	కల్పతరుః	కల్పవృక్షము
जीविका	జీవికా	వృత్తి
पादुका	పాదుకా	చెప్పు
धर्मशाला	ధర్మశాలా	సత్రము
धर्म:	ధర్మః	ధర్మము
दूरवाणी	దూరవాణీ	టెలిఫోను
देवालय:	దేవాలయః	దేవాలయము
ध्वजस्तम्भ:	ధ్వజస్తంభః	ధ్వజస్తంభము
निश्शब्दम्	నిశ్శబ్దమ్	నిశ్శబ్దము
पराक्रम:	పరాక్రమః	పరాక్రమము
पशु:	పశుః	పశువు
नोचेत्	నోచేత్	లేనియడల
परोपकार:	పరోపకారః	పరోపకారము
पर्याप्तम्	పర్యాప్తమ్	చాలు
पात्रम्	పాత్రమ్	గిన్నె
पात्रता	పాత్రతా	అర్హత
पापम्	పాపమ్	పాపము
पुण्यम्	పుణ్యమ్	పుణ్యము
पुष्करिणी	పుష్కరిణీ	పుష్కరిణి
प्रजा	ప్రజా	సంతానము
प्रज्ञा	ప్రజ్ఞా	బుద్ధి
प्रदर्शनम्	ప్రదర్శనమ్	ప్రదర్శనము
प्रधान:	ప్రధానః	ప్రధానమైనది
प्रभु:	ప్రభుః	ప్రభువు
प्रयत्न:	ప్రయత్నః	ప్రయత్నము

भक्त:	భక్తః	భక్తుడు
भगिनी	భగినీ	సోదరి
मनुष्य:	మనుష్యః	మనుష్యుడు
मनोरथ:	మనోరథః	కోరిక
मृत्तिका	మృత్తికా	మట్టి
ऐश्वर्यम्	ఐశ్వర్యమ్	సంపద
आधार:	ఆధారః	ఆధారము
अपिच	అపిచ	ఇంతేకాక
भक्ष्याणि	భక్ష్యాణి	తినుబండారములు
पायसम्	పాయసమ్	పాయసము
सुलोक:	సులోకః	మంచిలోకము
गोमयम्	గోమయమ్	ఆవుపేడ
आरोग्यम्	ఆరోగ్యమ్	ఆరోగ్యము
वत्स:	వత్సః	దూడ, బిడ్డ
ऊध:	ఊధః	పొదుగు
नरक:	నరకః	నరకము
पुच्छम्	పుచ్ఛమ్	తోక
साधु	సాధు	మంచిదైన, మంచివాడైన
पवित्र	పవిత్ర	పవిత్రమైన
पीयूष:	పీయూషః	జున్నుపాలు
यत्र	యత్ర	ఎక్కడనో
रम्यम्	రమ్యమ్	చక్కని
वह	వహ	మోయుము
शिशु:	శిశుః	చంటిబిడ్డ
वय:	వయః	వయస్సు
समर्थ:	సమర్థః	తగినవాడు
चूर्णम्	చూర్ణమ్	పొడి
विपत्ति:	విపత్తిః	ఆపద
यन्त्रशाला	యన్త్రశాలా	కర్మాగారము
राक्षस:	రాక్షసః	రాక్షసుడు
सह	సహ	కూడ
सङ्गम:	సంగమః	కలయిక
संतोष:	సంతోషః	సంతోషము
सन्दर्भ:	సందర్భః	సందర్భము
सम्पत्ति:	సమ్పత్తిః	సంపదలు
लोचनम्	లోచనమ్	కన్ను

शास्त्रम्	శాస్త్రమ్	శాస్త్రము
शक्ति:	శక్తిః	శక్తి
शीघ्रम्	శీఘ్రమ్	త్వరగా
प्राकार:	ప్రాకారః	ప్రాకారము
मूर्ख:	మూర్ఖః	మూర్ఖుడు
मृत:	మృతః	మరణించినవాడు
अन्धकार:	అంధకారః	చీకటి
सस्यम्	సస్యమ్	పంట
हार:	హారః	హారము, గొలుసు
धात्री	ధాత్రీ	దాది
वारि	వారి	నీరు
ग्राम:	గ్రామః	గ్రామము
पत्तनम्	పత్తనమ్	పట్టణము
चमस:	చమసః	చెంచా
कर्षणी	కర్షణీ	ట్రక్కు
कर्षणीचोदक:	కర్షణీచోదకః	ట్రక్కుడ్రైవరు
भाजनम्	భాజనమ్	గిన్నె
भृंगारुक:	భృంగారుకః	కాడగిన్నె
कटाह:	కటాహః	గుండిగ
यवनिका	యవనికా	తెర
घरट्ट:	ఘరట్టః	తిరుగలి
कट:	కటః	చాప
बहुच्छिद्रम्	బహుచ్ఛిద్రమ్	జల్లెడ
उपानहौ	ఉపానహౌ	చెప్పులు
पादत्राणै	పాదత్రాణై	బూట్లు
पादुके	పాదుకే	సాదాచెప్పులు
शूर्प:	శూర్పః	చేట
कन्दु:	కందుః	పెనము
कम्भी	కంభీ	గరిటె
शराव:	శరావః	మూకుడు
दर्वी	దర్వీ	తెడ్డు
कण्डोल:	కండోలః	గంప
कंस:	కంసః	కంచము
मुसल:	ముసలః	రోకలి
पेषणी:	పేషణీః	పొత్రము
दृषत्पुत्र:	దృషత్పుత్రః	సన్నికల్లు

तालकम्	తాళకమ్	తాళము
उद्घाटक:	ఉద్ఘాటకః	తాళంచెవి
हल:	హలః	నాగలి
लवित्रम्	లవిత్రమ్	కొడవలి
खनित्रम्	ఖనిత్రమ్	పాఱ
सूची	సూచీ	సూది
बृहत्सूची	బృహత్సూచీ	దబ్బనము
हसन्ती	హసన్తీ	పొయ్యి
यूषा:	యూషాః	కవ్వము
घट:	ఘటః	కుండ
मञ्जूषा	మంజూషా	పెట్టె
कर्तरी	కర్తరీ	కత్తెర
परशु:	పరశుః	గొడ్డలి
निकष:	నికషః	ఒరిపిడిరాయి
भस्त्रिका	భస్త్రికా	గోనెసంచి
तुलिका	తూలికా	కుంచె
गशिका	గశికా	మేకు
आहाव:	ఆహావః	నీటితొట్టె
उन्माथ:	ఉన్మాథః	గాలము
लोहपत्रम्	లోహపత్రమ్	రేకు
वराहकूर्चम्	వరాహకూర్చమ్	నగలుతుడిచేబ్రష్
कुहनम्	కుహనమ్	గాజుపాత్ర
निश्श्रेणिका	నిశ్శ్రేణికా	నిచ్చెన
क्रकच:	క్రకచః	అంపము
उलूखलम्	ఉలూఖలమ్	రోలు
करण्डिका	కరండికా	పూలబుట్ట
गलन्तिका	గలన్తికా	చెంబు
आवर्तनी	ఆవర్తనీ	గరిటె
मुद्गर:	ముద్గరః	సుత్తి
खड्ग:	ఖడ్గః	కత్తి
अर्गला	అర్గలా	గడియ
कुद्दाल:	కుద్దాలః	గునపము
अश्मदारणम्	అశ్మదారణమ్	ఉలి
त्रिपात्	త్రిపాత్	ముక్కాలిపీట
भृति:	భృతిః	సంచి
करभृति:	కరభృతిః	చేతిసంచి

छुरिका	ఛురికా	చాకు
शाणयन्तम्	శాణయన్తమ్	పదునుపట్టు యంత్రము
नागदन्तः	నాగదన్తః	కొక్కెము
अम्बुसेचनी	అంబుసేచనీ	నీటిబొక్కెన
निपानम्	నిపానమ్	రాతిగోలెం
शिखातरुः	శిఖాతరుః	దీపపుశమ్మ
आघर्षः	ఆఘర్షః	కుంచె
आनकम्	ఆనకమ్	తప్పెట
धूमनालः	ధూమనాళః	చిమ్నీ
चुल्ली	చుల్లీ	కుంపటి
अंगारधानी	అంగారధానీ	పెద్దపొయ్యి, గాడిపొయ్యి
वायुहसन्ती	వాయుహసన్తీ	గ్యాసుపొయ్యి
विद्युत्पाचकम्	విద్యుత్పాచకమ్	కుక్కరు
पुटग्रीवः	పుటగ్రీవః	జాడీ
भ्राष्टम्	భ్రాష్టం	బాణలి
सिक्थकदीपः	సిక్థకదీపః	మైనపువత్తి
कठिनिका	కఠినికా	బలపము
सन्धर्षणी	సంధర్షణీ	రబ్బరు
कृष्णलेखिनी	కృష్ణలేఖినీ	పెన్సిలు
पुस्तकम्	పుస్తకమ్	పుస్తకము
कवाटः	కవాటః	తలుపు
द्वारमानम्	ద్వారమానమ్	గడప
उपधानम्	ఉపధానమ్	దిండు
शिक्यम्	శిక్యమ్	ఉట్టి
गृहम्	గృహమ్	ఇల్లు
सौधः	సౌధః	మేడ
अङ्गनम्	అంగనమ్	వరండా
द्वारम्	ద్వారమ్	ద్వారము
पतद्ग्रहः	పతద్గ్రహః	చెత్తబుట్ట
कशा	కశా	కొరడా
उद्वर्तनी	ఉద్వర్తనీ	అట్లకాడ
वागुराः	వాగురాః	వల
दीपः	దీపః	దీపము
विद्युद्दीपः	విద్యుద్దీపః	విద్యుద్దీపము
करदीपिका	కరదీపికా	దివిటీ, టార్చ్‌లైట్
अभ्रिः	అభ్రిః	బూజుకర్ర

काचचषक:	కాచచషకః	పింగాణీకప్పు
गोप:	గోపః	గొల్లవాడు
मामक:	మామకః	నావాడు
आर्य:	ఆర్యః	పూజ్యుడు
गुहा	గుహా	గుహ
अङ्कुश:	అంకుశః	అంకుశము
कुन्त:	కున్తః	శూలము
करणी	కరణీ	తాపీ
शर:	శరః	బాణము
तूणीर:	తూణీరః	అమ్ములపొది
कोष:	కోషః	ఒర
भुशुण्डी	భుశుండీ	తుపాకి
घटी	ఘటీ	గడియారము
नेयदीप:	నేయదీపః	లాంతరు
वर्ति:	వర్తిః	వత్తి
आकाशवाणी	ఆకాశవాణి	రేడియో
दूरवाणी	దూరవాణీ	టెలిఫోను
मशकजाल:	మశకజాలః	దోమతెర
वस्तुदानी	వస్తుదానీ	బీరువా
हस्तघटी	హస్తఘటీ	రిస్ట్‌వాచ్
नूपुरम्	నూపురమ్	అందెలు
किङ्किणी	కింకిణీ	గజ్జెలు
कटिसूत्रम्	కటిసూత్రమ్	మొలత్రాడు
प्रावारक:	ప్రావారకః	కోటు
इष्टिका	ఇష్టికా	ఇటుక
सुखासनम्	సుఖాసనమ్	పడకకుర్చీ
क्षुरपत्रम्	క్షురపత్రమ్	బ్లేడు
सूचिका	సూచికా	పిన్నీసు
छत्रम्	ఛత్రమ్	గొడుగు
छायाचित्रम्	ఛాయాచిత్రమ్	ఫొటో
कूपी	కూపీ	సీసా
पिधानम्	పిధానమ్	మూత
धूम:	ధూమః	పొగ
त्रिशूलम्	త్రిశూలమ్	త్రిశూలము
वरण्डक:	వరండకః	అంబారీ
वीणा	వీణా	వీణ

तंबूर	తంబూర	తంబుర
वेणु:	వేణుః	వేణువు
मुरज:	మురజః	డ్రమ్
नागस्वर:	నాగస్వరః	నాగస్వరము
ध्वनिग्राहकम्	ధ్వనిగ్రాహకమ్	మైకు
मृदङ्ग:	మృదంగః	మృదంగము
पत्रम्	పత్రమ్	లేఖ
सङ्केत:	సంకేతః	అడ్రస్సు
मुद्रा	ముద్రా	స్టాంపు (ప్రింట్)
पिहितपत्रम्	పిహితపత్రమ్	ఎన్వలప్
मूल्याङ्क:	మూల్యాంకః	స్టాంపు
पत्रपेटिका	పత్రపేటికా	పోస్టుడబ్బా
ध्वज:	ధ్వజః	జండా
उपायनम्	ఉపాయనమ్	బహుమతి
डोला	డోలా	ఊయల
चतुरङ्गम्	చతురంగమ్	చదరంగము
कन्दुक:	కందుకః	బంతి
तुला	తులా	త్రాసు
आपण:	ఆపణః	అంగడి, కొట్టు
चक्रम्	చక్రమ్	చక్రము
शुण्डा	శుండా	తొండము
दलम्	దలమ్	రెక్క
शिम्बा	శింబా	పీచు
पुष्पम्	పుష్పమ్	పువ్వు
मेघ:	మేఘః	మేఘము
सौदामिनी	సౌదామినీ	మెఱుపు
वृष्टि:	వృష్టిః	వర్షము
मरुभूमि:	మరుభూమిః	ఎడారి
अरण्यम्	అరణ్యమ్	అరణ్యము, అడవి
छाया	ఛాయా	నీడ
प्राची	ప్రాచీ	తూర్పు
प्रतीची	ప్రతీచీ	పడమర
उदीची	ఉదీచీ	ఉత్తరము
अवाची	అవాచీ	దక్షిణము
तम:	తమః	చీకటి
प्रकाश:	ప్రకాశః	వెలుగు

नक्षत्रम्	నక్షత్రమ్	నక్షత్రము
धूमकेतुः	ధూమకేతుః	తోకచుక్క
इन्द्रधनुः	ఇంద్రధనుః	ఇంద్రధనుస్సు
धनुः	ధనుః	ధనస్సు
मार्ग	మార్గః	మార్గము, దారి
गर्त	గర్తః	గుంట
फेनः	ఫేనః	నురుగు
आवर्तः	ఆవర్తః	సుడి
सेतुः	సేతుః	వంతెన
कुल्या	కుల్యా	పిల్లకాలువ
सुरङ्गा	సురంగా	సొరంగము
बुब्दुदः	బుద్బుదః	బుడగ
उद्यानम्	ఉద్యానమ్	తోట
दुर्गम्	దుర్గమ్	కోట
वरः	వరః	పెండ్లికొడుకు
कज्जलम्	కజ్జలమ్	కాటుక
मुखचूर्णम्	ముఖచూర్ణమ్	పౌడరు
हिमकम्	హిమకమ్	స్నో
हिमाम्बुः	హిమాంబుః	పన్నీరు
वलयम्	వలయమ్	గాజు
अञ्जनशलाका	అంజనశలాకా	కాటుకపుల్ల
अम्लानम्	అమ్లానమ్	గోరింటాకు
मेखला	మేఖలా	వడ్డాణము
हारः	హారః	ముత్యాలదండ
कर्णिका	కర్ణికా	జూకా(లోలకులు)
कुण्डलम्	కుండలమ్	కుండలము
ग्रैवेयकम्	గ్రైవేయకమ్	నెక్లెస్
अवगुण्ठनम्	అవగుంఠనమ్	మేలిముసుగు
केशयमनकीलः	కేశయమనకీలః	ప్రక్కపిన్ను
कैश्यम्	కైశ్యమ్	తలకట్టు
वेणी	వేణీ	జడ
अर्धवेणी	అర్ధవేణీ	సగంజడ
वेणीपट्टः	వేణీపట్ట	రిబ్బను
उत्तरीयम्	ఉత్తరీయమ్	పైట
वालपाश्याः	వాలపాశ్యాః	రాగిడీబిళ్ళ
वस्त्रोर्मि	వస్త్రోర్మిః	కుచ్చిళ్ళు
शाटकः	శాటకః	తువ్వాలు

हसावली	హసావళీ	పెద్ద దుప్పటి
कन्था	కంథా	బొంత
ताम्बूलम्	తాంబూలమ్	తాంబూలమ్
वीटी	వీటీ	కిళ్ళీ
सुधा	సుధా	సున్నము
क्रमुक:	క్రముకః	వక్కపొడి
डोला	డోలా	ఊయల
उष्णीष:	ఉష్ణీషః	తలపాగ
नीलमणय:	నీలమణయః	నల్లపూసలు
सूक्ष्मबीज:	సూక్ష్మబీజః	గసగసాలు
सुगन्धद्रव्याणि	సుగంధద్రవ్యాణి	సుగంధద్రవ్యములు
सतीनकम्	సతీనకమ్	అలచందలు
मरिचका:	మరిచకాః	మిరపకాయలు
जम्बीर:	జంబీరః	నిమ్మకాయ
शुण्ठी	శుంఠీ	సొంఠి
भल्लातकी	భల్లాతకీ	జీడిపప్పు
धनिक:	ధనికః	ధనవంతుడు
सकङलनम्	సంకలనమ్	కూడిక
व्यवकलनम्	వ్యవకలనమ్	తీసివేత
गुणनम्	గుణనమ్	గుణించుట
भाजनम्	భాజనమ్	భాగహారము
सूक्ष्मदर्शकम्	సూక్ష్మదర్శకమ్	మైక్రోస్కోప్
दूरदर्शकम्	దూరదర్శకమ్	బైనాక్యులర్
मशी	మశీ	ఇంకు(సిరా)

ఆరవ రోజు

वाक्यनिर्माणम् - వాక్యనిర్మాణమ్ - వాక్యనిర్మాణము

माता गृहे अस्ति।
మాతా గృహే అస్తి.
అమ్మ ఇంటియందు ఉన్నది.

बान्धवा: नगरे सन्ति।
బాంధవాః నగరే సన్తి.
బంధువులు నగరమునందు ఉన్నారు.

पिता कार्यालयं गतवान्।
పితా కార్యాలయం గతవాన్.
తండ్రి కార్యాలయమునకు వెళ్ళెను.

अग्रजा पाठशालां गतवती।
అగ్రజా పాఠశాలాం గతవతీ.
అక్క పాఠశాలకు వెళ్ళినది.

गुरु: छात्रं पाठं वदति।
గురుః ఛాత్రం పాఠం వదతి.
గురువు విద్యార్థికి పాఠమును చెప్పుచున్నాడు.

शिष्य: गुरुं नमति।
శిష్యః గురుం నమతి.
శిష్యుడు గురువునకు నమస్కరించుచున్నాడు.

रमा संस्कृतं पठति।
రమా సంస్కృతం పఠతి.
రమ సంస్కృతమును చదువుచున్నది.

हे गौरि ! अत्र आगच्छ।
హే గౌరి! అత్ర ఆగచ్ఛ.
ఓ గౌరీ! ఇక్కడకు రమ్ము.

भ्रमरा: मधुं पिबन्ति।
భ్రమరాః మధుం పిబన్తి.
తుమ్మెదలు తేనెను త్రాగుచున్నవి.

वाचा शोभते मनुष्य: ।
వాచా శోభతే మనుష్యః.
వాక్కుచేత మానవుడు శోభించగలడు.

वारिभि: जना: सिच्यन्ते ।
వారిభిః జనాః సిచ్యంతే.
నీటిచే జనులు తడుపబడుచున్నారు.

दरिद्राय धनं देयम् ।
దరిద్రాయ ధనం దేయమ్.
దరిద్రుని కొఱకు ధనము ఇవ్వవలెను.

रोगिणे भिषक् औषधं ददाति ।
రోగిణే భిషక్ ఔషధం దదాతి.
రోగికొఱకు వైద్యుడు మందును ఇచ్చుచున్నాడు.

वृक्षात् फलानि पतन्ति ।
వృక్షాత్ ఫలాని పతన్తి.
చెట్టునుండి పండ్లు పడుచున్నవి.

बालिका आसन्दिकात् पतति ।
బాలికా ఆసన్దికాత్ పతతి.
బాలిక కుర్చీనుండి పడుచున్నది.

हस्तस्य भूषणम् दानम् ।
హస్తస్య భూషణమ్ దానమ్.
చేతికి దానము అలంకారము.

मातु: लेखिनी कुत्र अस्ति ।
మాతుః లేఖినీ కుత్ర అస్తి.
తల్లియొక్క కలము అక్కడ ఉన్నది.

नेतरि धीरता वर्तते ।
నేతరి ధీరతా వర్తతే.
నాయకునియందు ధీరత్వము ఉన్నది.

पुस्तकम् कृदरे अस्ति ।
పుస్తకమ్ కృదరే అస్తి.
పుస్తకము అలమరయందు ఉన్నది.

वार्ताहर: पत्रं ददाति।
వార్తాహరః పత్రం దదాతి.
పోస్ట్‌మాన్ ఉత్తరమును ఇచ్చుచున్నాడు.

शिशु: गृहे अटति।
శిశుః గృహే అటతి.
పిల్లవాడు ఇంటియందు తిరుగుచున్నాడు.

अहं ग्रामं अगच्छम्।
అహం గ్రామం అగచ్ఛమ్.
నేను గ్రామమునకు వెళ్ళితిని.

पुष्पं प्रात: व्यकसत्।
పుష్పం ప్రాతః వ్యకసత్.
పువ్వు ఉదయము వికసించెను.

राधा पुस्तकं सर्वं अपठत्।
రాధా పుస్తకం సర్వం అపఠత్.
రాధ పుస్తకమును అంతటిని చదివెను.

त्वं कदा पठिष्यसि ?
త్వం కదా పఠిష్యసి?
నీవు ఎప్పుడు చదువగలవు?

अहं इदानीम् एव पठिष्यामि।
అహం ఇదానీమ్ ఏవ పఠిష్యామి.
నేను ఇప్పుడే చదువగలను.

अनन्तरं कुत्र गमिष्यसि ?
అనంతరం కుత్ర గమిష్యసి?
తరువాత ఎక్కడకు వెళ్ళగలవు?

तदा देवालयं गमिष्यामि ?
తదా దేవాలయం గమిష్యామి.
అప్పుడు దేవాలయమునకు వెళ్ళగలను.

वयं अत्र स्म:।
వయం అత్ర స్మః.
మేము ఇక్కడ ఉన్నాము.

यूयं कुत्र स्थ।
యూయం కుత్ర స్థ.
మీరు ఎక్కడ ఉన్నారు?

हे बालका: शब्दं मा कुर्वन्तु।
హే బాలికాః శబ్దం మా కుర్వన్తు.
ఓ బాలికలారా! శబ్దమును చేయవద్దు.

सम्यक् उपविशन्तु।
సమ్యక్ ఉపవిశన్తు.
చక్కగా కూర్చోండి.

मातरं आह्वय।
మాతరం ఆహ్వాయ.
అమ్మను పిలువు.

मम वस्त्राणि कुत्र वर्तन्ते?
మమ వస్త్రాణి కుత్ర వర్తన్తే?
నాయొక్క వస్త్రములు ఎక్కడ ఉన్నవి?

हे माधवि! सम्यक् पठतिवा?
హే మాధవి! సమ్యక్ పఠతివా?
ఓ మాధవీ! బాగా చదువుచున్నావా?

मातुल: आगच्छतिवा?
మాతులః ఆగచ్ఛతివా?
మామయ్య వచ్చుచున్నాడా?

न आगच्छति।
న ఆగచ్ఛతి.
వచ్చుటలేదు.

रमेश: कुत्र तिष्ठति?
రమేశః కుత్ర తిష్ఠతి?
రమేష్ ఎక్కడ ఉంటున్నాడు?

अस्माकं गृहस्य पुरत: एव।
అస్మాకం గృహస్య పురతః ఏవ.
మాయొక్క ఇంటి ఎదురుగనే.

भवान् कुत्र वसन्ति ?
భవాన్ కుత్ర వసన్తి?
మీరు ఎక్కడ నివసించుచున్నారు?

अहं भाग्यनगरे वासामि।
అహం భాగ్యనగరే వసామి.
నేను భాగ్యనగరమునందు నివసించుచున్నాను.

आपणं कुत्र अस्ति ?
ఆపణం కుత్ర అస్తి?
కొట్టు ఎక్కడ ఉన్నది?

राधिके ! पुस्तकं आनय।
రాధికే! పుస్తకం ఆనయ.
రాధికా! పుస్తకమును తీసుకొనిరమ్ము.

भवत: किं रोचते ?
భవతః కిమ్ రోచతే?
మీకు ఏమి ఇష్టము?

चलनचित्र दर्शनम्।
చలనచిత్ర దర్శనమ్.
సినిమాలు చూచుట.

तत् किम् ?
తత్ కిమ్?
అది ఏమిటి?

स: बालक: दौष्टयम् करोति।
సః బాలకః దౌష్ట్యమ్ కరోతి.
ఆ బాలుడు అల్లరి చేయుచున్నాడు.

एषा शाकुन्तल नाटकं पश्यति।
ఏషా శాకున్తల నాటకం పశ్యతి.
ఈమె శాకుంతల నాటకమును చూచుచున్నది.

मया किं उक्तम् ?
మయా కిం ఉక్తమ్?
నాచేత ఏమి చెప్పబడినది?

मया न ज्ञायते।
మయా న జ్ఞాయతే.
నాచే తెలుసుకొనబడలేదు.

गतदिने अहं भवतः गृहं आगच्छम्।
గతదినే అహం భవతః గృహం ఆగచ్ఛమ్.
నిన్నటిరోజున నేను మీ ఇంటికి వచ్చితిని.

भवतः गृहे अतीव कोलाहलः वर्तते।
భవతః గృహే అతీవ కోలాహలః వర్తతే.
మీ ఇంటిలో మిక్కిలి గొడవగా ఉన్నది.

एतत् फलं कुत्रतः आनीतम्?
ఏతత్ ఫలం కుత్రతః ఆనీతమ్?
ఈ పండు ఎక్కడనుండి తేబడినది?

आगमि भानुवासरे अस्माकं गृहं बान्धवाः आगच्छन्ति।
ఆగామి భానువాసరే అస్మాకం గృహం బాంధవాః ఆగచ్ఛన్తి.
వచ్చే ఆదివారమునాడు మా ఇంటికి బంధువులు వచ్చుచున్నారు.

तदर्थं अहं कुत्रापि न गच्छामि।
తదర్థం అహం కుత్రాపి న గచ్ఛామి.
అందువలన నేను ఎక్కడికి వెళ్ళడంలేదు.

मम गृहे बहवः वृक्षाः सन्ति।
మమ గృహే బహవః వృక్షాః సన్తి.
మా ఇంటిలో చాలా చెట్లు ఉన్నవి.

रामायणस्य रचयिता माहाकविः वाल्मीकिः।
రామాయణస్య రచయితా మహాకవిః వాల్మీకిః.
రామాయణముయొక్క రచయిత మహాకవి వాల్మీకి.

रामः सीता लक्ष्मणेन सह अरण्यं अगच्छत्।
రామః సీతా లక్ష్మణేన సహ అరణ్యం అగచ్ఛత్.
రాముడు సీతా లక్ష్మణులతో కూడ అరణ్యమునకు వెళ్ళెను.

मयासाकं कः आगच्छति?
మయాసాకం కః ఆగచ్ఛతి?
నాతోకూడ ఎవరు వచ్చుచున్నారు?

युष्माकं गृहे के के सन्ति ?
యుష్మాకం గృహే కే కే సన్తి?
మీ ఇంటిలో ఎవరెవరు ఉన్నారు?

पितु: प्रकोष्ठे बहव: पुस्तकानि सन्ति।
పితుః ప్రకోష్ఠే బహవః పుస్తకాని సన్తి.
తండ్రియొక్క గదిలో చాలా పుస్తకములు ఉన్నవి.

भवान् पठतिवा ?
భవాన్ పఠతివా?
మీరు చదువుచున్నారా?

तूष्णीं एव द्रष्टुं इच्छामि।
తూష్ణీం ఏవ ద్రష్టుం ఇచ్ఛామి.
ఊరికేనే చూచుటకు ఇష్టపడుచున్నాను.

व्यजनम् समीचीनं अस्तिवा ?
వ్యజనమ్ సమీచీనం అస్తివా?
ఫ్యాను సరిగా ఉన్నదా?

पितामह: इदानीमेव भोजनं भुक्तवान्।
పితామహః ఇదానీమేవ భోజనం భుక్తవాన్.
తాతగారు ఇప్పుడే భోజనమును తిన్నారు.

सेनाधिपति: सर्वान् राज्यान् जितवान्।
సేనాధిపతిః సర్వాన్ రాజ్యాన్ జితవాన్.
సేనాధిపతి రాజ్యములను అన్నింటిని జయించినాడు.

वयं सर्वे देहलीं गच्छाम:।
వయం సర్వే దేహలీం గచ్ఛామః.
మేమందరము ఢిల్లీకి వెళ్ళుచున్నాము.

किमर्थं गच्छन्ति ?
కిమర్థం గచ్ఛన్తి?
ఎందుకొఱకు వెళ్ళుచున్నారు?

तत्र राष्ट्रपति भवनं संदर्शनार्थम्।
తత్ర రాష్ట్రపతి భవనమ్ సందర్శనార్థమ్.
అక్కడ రాష్ట్రపతి భవనమును చూచుటకొఱకు.

किशोर: किमर्थं रुदति?
కిశోరః కిమర్థం రుదతి?
పిల్లవాడు ఎందుకొఱకు ఏడ్చుచున్నాడు?

स: क्षीरार्थं रुदति।
సః క్షీరార్థం రుదతి.
అతడు పాలకొఱకు ఏడ్చుచున్నాడు.

भवता साधयितव्य: किम्?
భవతా సాధయితవ్యః కిమ్?
మీచే సాధింపబడవలసినది ఏమిటి?

मया लक्ष रूप्यकाणि साधितव्यानि।
మయా లక్ష రూప్యకాణి సాధితవ్యాని.
నాచే లక్ష రూపాయలు సాధింపబడవలసి ఉన్నవి.

एतावत्पर्यन्तं किं पठितवन्त: सर्वे।
ఏతావత్పర్యన్తం కిం పఠితవన్తః సర్వే.
ఇప్పటివరకు ఏమి చదివారు అందరూ.

एतावत्पर्यन्तं एते सर्वे शब्दान् पठतवन्त:।
ఏతావత్పర్యన్తం ఏతే సర్వే శబ్దాన్ పఠితవన్తః.
ఇప్పటివరకు వీరందరు శబ్దములను చదివారు.

हे बालिका:। किं लिखन्ति इदानीम्?
హే బాలికాః! కిం లిఖన్తి ఇదానీమ్?
ఓ బాలికలారా! ఏమి వ్రాయుచున్నారు ఇప్పుడు?

वयं इदानीं भागवतश्लोकान् लिखाम:।
వయం ఇదానీం భాగవత శ్లోకాన్ లిఖామః.
మేము ఇప్పుడు భాగవత శ్లోకములను వ్రాయుచున్నాము.

हनुमान् समुद्रं उत्तीर्य सीतां दृष्टावान्।
హనుమాన్ సముద్రం ఉత్తీర్య సీతాం దృష్టవాన్.
హనుమంతుడు సముద్రమును దాటి సీతను చూచాడు.

पत्रं लिखामि। मां मा आह्वय।
పత్రం లిఖామి! మాం మా ఆహ్వాయ.
ఉత్తరమును వ్రాయుచున్నాను. నన్ను పిలువవద్దు.

शकटं शीघ्रं चालय। शीघ्रं गन्तव्यम्।
శకటం శీఘ్రం చాలయ. శీఘ్రం గన్తవ్యమ్.
బండిని త్వరగా నడుపు. తొందరగా వెళ్ళవలసియున్నది.

किञ्चित् जलं आनय। पातुं इच्छामि।
కించిత్ జలం ఆనయ. పాతుం ఇచ్ఛామి.
కొంచెము నీటిని తీసుకొనిరమ్ము. త్రాగుటకు కోరుకొనుచున్నాను.

त्वं मम समीपं न आगच्छ।
త్వం మమ సమీపం న ఆగచ్ఛ.
నీవు నా వద్దకు రావద్దు.

युष्माकं भ्राता गृहे नास्ति वा?
యుష్మాకం భ్రాతా గృహే నాస్తివా?
మీ అన్న ఇంటియందు లేడా?

बाल बालिका: सर्वे रथोत्सवे नाट्यं कुर्वन्ति।
బాలబాలికాః సర్వే రథోత్సవే నాట్య కుర్వన్తి.
బాలబాలికలందరు రథోత్సవమునందు నాట్యమును చేయుచున్నారు.

सूर्य: पूर्वस्यां दिशि उदेति।
సూర్యః పూర్వస్యాం దిశి ఉదేతి.
సూర్యుడు తూర్పు దిక్కున ఉదయించుచున్నాడు.

आकाशे बहव: नक्षत्राणि दृश्यन्ते।
ఆకాశే బహవః నక్షత్రాణి దృశ్యన్తే.
ఆకాశమునందు చాలా నక్షత్రములు చూడబడుచున్నవి.

चोर; कारागारे बाधित:।
చోరః కారాగారే బాధితః.
దొంగ కారాగారమునందు బాధింపబడినాడు.

नल: दमयन्तीं वृणाति।
నలః దమయన్తీం వృణాతి.
నలుడు దమయంతిని వరించుచున్నాడు.

शुक: जामीफलं खादति।
శుకః జామీఫలం ఖాదతి.
చిలుక జామపండును తినుచున్నది.

वृक्षान् पोषितुं अतीव श्रमः आवश्यकः।
వృక్షాన్ పోషితుం అతీవ శ్రమః ఆవశ్యకః.
చెట్లను పెంచుటకు మిక్కిలి శ్రమ అవసరము.

यथाकालं भुक्त्वा आरोग्यं रक्षयतु।
యథాకాలం భుక్త్వా ఆరోగ్య రక్షయతు.
వేళతప్పకుండా భుజించి ఆరోగ్యమును రక్షించుకొనుము.

अनुजः दधिं अश्नाति।
అనుజః దధిం అశ్నాతి.
తమ్ముడు పెరుగును తినుచున్నాడు.

शुनकः गृहं रक्षति।
శునకః గృహం రక్షతి.
కుక్క ఇంటిని రక్షించుచున్నది.

सर्वे जनाः वकुलवृक्ष छायायां उपविशन्ति।
సర్వే జనాః వకులవృక్ష ఛాయాయాం ఉపవిశన్తి.
జనులంతా పొగడచెట్టు నీడలో కూర్చొనుచున్నారు.

मातुलः पदवीं विरम्य तीर्थयात्रां गन्तुं इच्छति।
మాతులః పదవీం విరమ్య తీర్థయాత్రాం గన్తుం ఇచ్ఛతి.
మామయ్య పదవిని విరమించి తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళుటకు ఇష్టపడుచున్నాడు.

अस्माकं पितृष्वसायाः पुत्रः विश्वविद्यालये कार्यं करोति।
అస్మాకం పితృష్వసాయాః పుత్రః విశ్వవిద్యాలయే కార్య కరోతి.
మా మేనత్త కొడుకు విశ్వవిద్యాలయమునందు పని చేయుచున్నాడు.

तावत् कार्यं कर्तुं अहं न शक्नेमि।
తావత్ కార్య కర్తుం అహం న శక్నేమి.
అంత పని చేయుటకు నేను సమర్థుడనుకాను.

सायं वर्षः वर्षिष्यति।
సాయం వర్షః వర్షిష్యతి.
సాయంకాలము వర్షము కురియగలదు.

तानि सर्वाणि लवितव्यानि पुष्पाणि।
తాని సర్వాణి లవితవ్యాని పుష్పాణి.
అవి అన్నియు కోయబడవలసిన పుష్పములు.

वातायनात् वायुः वाति।
వాతాయనాత్ వాయుః వాతి.
కిటికీనుండి గాలి వీచుచున్నది.

मालाकारः पुष्पान् लुनाति।
మాలాకారః పుష్పాన్ లునాతి.
మాలాకారుడు పూలను కోయుచున్నాడు.

उपाध्यायः यत् वदति तत् श्रध्दया श्रुणु।
ఉపాధ్యాయః యత్ వదతి తత్ శ్రద్ధయా శృణు.
ఉపాధ్యాయుడు ఏది చెప్పుచున్నాడో దానిని శ్రద్ధతో వినుము.

नोचेत् उपाध्यायः ताडयिष्यति।
నోచేత్ ఉపాధ్యాయః తాడయిష్యతి.
లేనిచో ఉపాధ్యాయుడు కొట్టగలడు.

मधूना औषधम् सेवितव्यम्।
మధూనా ఔషధం సేవితవ్యమ్.
తేనెతో ఔషధమును సేవించవలెను.

गौः घ्रासं रोमान्धयति।
గౌః ఘ్రాసం రోమాంధయతి.
గోవు ఎండుగడ్డిని నెమరువేయుచున్నది.

आगामिमासे पञ्चम दिनाङ्के अस्माकं कलाशाला प्रारम्भः भवति।
ఆగామి మాసే పంచమ దినాంకే అస్మాకం కళాశాలా ప్రారంభః భవతి.
వచ్చేనెలలో ఐదవ తేదీన మా కళాశాల ప్రారంభము అగుచున్నది.

कलाशालायाः वार्षिकोत्सवे मम बहूनि उपायनानि आगतानि।
కళాశాలాయాః వార్షికోత్సవే మమ బహూని ఉపాయనాని ఆగతాని.
కళాశాల వార్షికోత్సవంలో నాకు చాలా బహుమతులు వచ్చినవి.

युष्माकं पाठशालायां कति विद्यार्थिन्यः सन्ति?
యుష్మాకం పాఠశాలాయాం కతి విద్యార్థిన్యః సన్తి?
మీయొక్క పాఠశాలలో ఎంతమంది విద్యార్థినులు ఉన్నారు?

लतायाः शिरसि पुष्पमालिका नास्ति। ददातु।
లతాయాః శిరసి పుష్పమాలికా నాస్తి. దదాతు.
లతయొక్క శిరస్సునందు పూలదండలేదు. ఇవ్వుము.

हरिणा मधुकैटभादयः मारिताः।
హరిణా మధుకైటభాదయః మారితాః.
విష్ణువుచే మధుకైటబామలందరు చంపబడినారు.

अस्माकं गृहे सर्वे चलनचित्रं पश्यन्ति। अहं तुलिखामि।
అస్మాకం గృహే సర్వే చలనచిత్రం పశ్యన్తి. అహం తులిఖామి.
మా ఇంటిలో అందరు చలనచిత్రమును చూచుచున్నారు. నేను మాత్రము వ్రాయుచున్నాను.

भवता उक्तम् कार्यं सर्वं परिसमाप्तम्। इतोऽपि किमपि करणीयं अस्तिवा?
భవతా ఉక్తమ్ కార్యం సర్వం పరిసమాప్తమ్. ఇతోపి కిమపి కరణీయం అస్తివా?
మీచే చెప్పబడిన పని అంతయు పూర్తిచేయబడినది. ఇంకను ఏమైనను చేయవలసినది ఉన్నదా?

सा सर्वाणि पत्राणि चिनोति।
సా సర్వాణి పత్రాణి చనోతి.
ఆమె ఆకులను అన్నింటిని ప్రోగుచేయుచున్నది.

अद्यापि विरामः नास्ति वा?
అద్యాపి విరామః నాస్తి వా?
ఈ రోజు కూడ శెలవు లేదా?

मूल्यं कियदपि क्रेतव्यम् वा?
మూల్యం కియదపి క్రేతవ్యమ్ వా?
వెల ఎంతైనను కొనవలసినదేనా?

भवतु। शुनकं अन्यत्र बध्वा आगच्छामि।
భవతు. శునకం అన్యత్ర బధ్వా అగచ్ఛామి.
అయితేకాని. కుక్కను మరియొకచోట కట్టి వచ్చుచున్నాను.

यत्र माता उपविशति तत्रैव बालकाः क्रीडन्ति।
యత్ర మాతా ఉపవిశతి తత్రైవ బాలకాః క్రీడన్తి.
ఎక్కడ అమ్మ కూర్చొనుచున్నదో అక్కడనే పిల్లలు ఆడుకొనుచున్నారు.

तन्तुवायः वस्त्राणि निर्माति।
తన్తువాయః వస్త్రాణి నయతి.
సాలెవాడు వస్త్రములను నేయుచున్నాడు.

यदा अध्यापिका अध्यापनं करोति तदा बालिकाः सम्भाषणं कुर्वन्ति।
యదా అధ్యాపికా అధ్యాపనం కరోతి తదా బాలికాః సంభాషణం కుర్వన్తి.
ఎప్పుడు ఉపాధ్యాయిని బోధించుచున్నదో అప్పుడు బాలికలు మాట్లాడుకొనుచున్నారు.

यः अभिनयं करोति सः नटः।
యః అభినయం కరోతి సః నటః.
ఎవడు అభినయమును చేయుచున్నాడో అతడు నటుడు.

या गीतं गायति सा गायिका।
యా గీతం గాయతి సా గాయికా.
ఎవతె పాటను పాడుచున్నదో ఆమె గాయకురాలు.

अध्यापनार्थं उपयुक्तानि वस्तूनि कानि?
అధ్యాపనార్థం ఉపయుక్తాని వస్తూని కాని?
బోధించుటకు ఉపయోగించవలసిన వస్తువులు ఏవి?

रामकृष्णः जीविकां सम्पादयितुं नगरं गतः।
రామకృష్ణః జీవికాం సంపాదయితుం నగరం గతః.
రామకృష్ణ వృత్తిని (ఉపాధిని) సంపాదించుటకు నగరమునకు వెళ్ళెను.

आञ्जनेयः सुग्रीवस्य अमात्यः।
ఆంజనేయః సుగ్రీవస్య అమాత్యః.
ఆంజనేయుడు సుగ్రీవుని మంత్రి.

सः यदि स्वामिकार्यार्थं आत्मार्पणं कर्तुं इच्छति तर्हि निरन्तरं स्वाभिमानं विहाय सज्जन सेवा करणीयाः।
సః యది స్వామికార్యార్థం ఆత్మార్పణం కర్తుం ఇచ్ఛతి తర్హి నిరంతరం స్వాభిమానం విహాయ సజ్జన సేవా కరణీయా.
అతడు ఒకవేళ స్వామికి ఆత్మార్పణ చేయదలిచినట్లయితే నిరంతరము స్వాభిమానమునమును వదలి సజ్జనులకు సేవ చేయవలసినదే.

यदि क्रीडनार्थं गन्तुं इच्छसि तर्हि इदानीमेव पठ।
యది క్రీడనార్థం గన్తుం ఇచ్ఛసి తర్హి ఇదానీమేవ పఠ.
ఒకవేళ ఆడుకొనుటకు వెళ్ళదలచినట్లైతే ఇప్పుడే చదువు.

ఏడవ రోజు

గౌః - గౌః - ఆవు

एषा का?
ఏషా కా?
ఇది ఏమిటి?

एषा गौः।
ఏషా గౌః.
ఇది ఆవు.

एतस्याः कति पादाः सन्ति?
ఏతస్యాః కతి పాదాః సన్తి?
దీనికి ఎన్ని పాదములు ఉన్నవి?

गोः ग्रीवायः अधः किम् अस्ति? सास्ना अस्ति।
గోః గ్రీవాయాః అధః కిమ్ అస్తి? సాస్నా అస్తి.
ఆవుయొక్క మెడక్రింద ఏమి ఉన్నది. గంగడోలు ఉన్నది.

गोः पृष्ठे दीर्घं लम्बमानं च लाङ्गूलं अस्ति।
గోః పృష్ఠే దీర్ఘం లమ్బమానం ప లాంగూలం అస్తి.
గోవుయొక్క వెనుకభాగమున పొడవుగా వ్రేలాడుచున్న తోక ఉన్నది.

गोः लाङ्गूलस्य अन्ते केशाः सन्ति।
గోః లాంగూలస్య అన్తే కేశాః సన్తి.
ఆవుయొక్క తోకచివర వెంట్రుకలు ఉన్నవి.

गौः लाङ्गूलम् इतस्ततः चालयति।
గోః లాంగూలమ్ ఇతస్తతః చాలయతి.
ఆవు తోకను ఇటు అటు కదిలించుచున్నది.

लाङ्गूलेन मक्षिकाः वारयति।
లాంగూలేన మక్షికాః వారయతి.
తోకతో ఈగలను తోలుకొనుచున్నది.

गौःअम्भारवं करोति।
గౌః అంభారవం కరోతి.
ఆవు అంబా అను శబ్దమును చేయుచున్నది.

गौः व्देनेत्रे, व्दे कर्णौच स्तः।
గౌః ద్వేనేత్రే, ద్వే కర్ణౌచ స్తః.
ఆవునకు రెండు కండ్లు, రెండు చెవులు ఉన్నవి.

गौः मस्तके विषाण द्वयमस्ति।
గౌః మస్తకే విషాణ ద్వయమస్తి.
గోవుయొక్క తలయందు రెండు కొమ్ములు ఉన్నవి.

गौः पादेषु व्दौ व्दौ खुरौ स्तः।
గౌః పాదేషు ద్వౌ ద్వౌ ఖురౌ స్తః.
ఆవుయొక్క పాదములయందు రెండు రెండు గిట్టలు ఉన్నవి.

गौः तृणम् भक्षयति। अनन्तरं चर्वणं करोति।
గౌః తృణమ్ భక్షయతి. అనన్తరం చర్వణం కరోతి.
ఆవు గడ్డిని తినుచున్నది. తరువాత నెమరువేయుచున్నది.

गौः क्षीरं ददाति। गौः क्षीरं अत्यन्तं मधूरम्।
గౌః క్షీరం దదాతి. గౌః క్షీరం అత్యన్తం మధురమ్.
ఆవు పాలను ఇచ్చుచున్నది. ఆవుపాలు మిక్కిలి తీయగాఉండును.

हिन्दूनां गौः देवता। वयं गोपूजां कुर्मः। गो वध। न करणीयः।
హిందూనాం గౌః దేవతా. వయం గోపూజాం కుర్మః. గోవధః న కరణీయః.
హిందువులకు గోవు దేవత. మేము ఆవునకు పూజను చేయుచున్నాము. గోవును చంపకూడదు.

परिचय सम्भाषणम् - పరిచయ సంభాషణమ్
పరిచయ సంభాషణము

भवतः नाम किम्? (पुं)
భవతః నామ కిమ్?
మీపేరు ఏమిటి?

मम नाम राजशेखरः।
మమ నామ రాజశేఖరః
నాపేరు రాజశేఖర్.

भवत्याः नाम किम्? (स्त्री)
భవత్యాః నామ కిమ్?
మీ పేరు ఏమిటి?

मम नाम राजेश्वरी।
మమ నామ రాజేశ్వరి.
నా పేరు రాజేశ్వరి.

भवान् किं करोति? (पुं)
భవాన్ కిం కరోతి?
మీరు ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं वित्तकोशे कार्यं करोमि।
అహం విత్తకోశే కార్యం కరోమి.
నేను బ్యాంకునుందు పని చేయుచున్నాను.

भवती किं करोति? (स्त्री)
భవతీ కిం కరోతి?
మీరు ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं पाठशालायां अध्यापिका।
అహం పాఠశాలాయాం అధ్యాపికా.
నేను పాఠశాలయందు ఉపాధ్యాయురాలిని.

भवती किं बोधयति?
భవతీ కిం బోధయతి?
మీరు ఏమి బోధించుచున్నారు.

अहं संस्कृतं अध्यापयामि।
అహం సంస్కృతం అధ్యాపయామి.
నేను సంస్కృతమును బోధించుచున్నాను.

अहं अपि संस्कृतं पठितुं इच्छामि।
అహం అపి సంస్కృతం పఠితుం ఇచ్ఛామి.
నేను కూడ సంస్కృతమును చదువుకోవాలని అనుకుంటున్నాను.

अवश्यम् भवतः अवकाशः लभ्यतेवा?
అవశ్యమ్. భవతః అవకాశః లభ్యతేవా?
తప్పకుండా! మీకు అవకాశము లభిస్తుందా?

यदि इच्छा अस्ति तर्हि अवकाशः लभयते।
యది ఇచ్ఛా అస్తి తర్హి అవకాశః లభ్యతే.
ఒకవేళ కోరిక ఉన్నట్లు అయితే అవకాశము లభిస్తుంది.

मम गुरोः सकाशे पत्रालय शिक्षणं अपि अस्ति।
మమ గురోః సకాశే పత్రాలయ శిక్షణం అపి అస్తి.
మా గురువుగారి వద్ద పత్రాలయ శిక్షణము కూడ ఉన్నది?

तत् किम्? किञ्चित् वदतु।
తత్ కిమ్? కించిత్ వదతు.
అది ఏమిటి? కొంచెం చెప్పండి.

पत्रालय द्वारा संस्कृत शिक्षणम्।
పత్రాలయ ద్వారా సంస్కృత శిక్షణమ్.
పోస్టుద్వారా సంస్కృతమును నేర్చుకొనుట.

किमपि धनं प्रेषणीयं वा?
కిమపి ధనం ప్రేషణీయంవా?
ఏమైనను ధనము పంపవలయునా?

मूल्याङ्क व्ययार्थं पञ्चविंशति रूप्यकाणि प्रेषणीयानि।
మూల్యాంక వ్యయార్థం పంచవింశతి రప్యకాణి ప్రేషణీయాని.
స్టాంపుల ఖర్చుకొరకు ఇరువదిఐదు రూపాయలు పంపవలెను.

कति पुस्तकानि प्रेष्यन्ति?
కతి పుస్తకాని ప్రేష్యన్తి?
ఎన్ని పుస్తకములు పంపగలరు?

तिंशत् पुस्तकानि प्रेष्यन्ति।
త్రింశత్ పుస్తకాని ప్రేష్యన్తి.
ముప్పది పుస్తకములను పంపగలరు.

संकेतः ददातु।
సంకేతః దదాతు.
అడ్రసును ఇవ్వండి.

मित्रेणसह सम्भाषणम् - మిత్రేణసహ సంభాషణమ్
స్నేహితునితో సంభాషణము

गिरीशः :- मित्र। त्वं वेगेन कुत्र गच्छसि?
గిరీశః :- మిత్ర! త్వం వేగేన కుత్ర గచ్ఛసి?
గిరీశుడు :- స్నేహితుడా! నీవు వేగముగా ఎక్కడకు వెళ్ళుచున్నావు?

महेशः :– सखे। पाठशालां गच्छामि। समयः अभवत्। अतः वेगेन गच्छामि। किं त्वं अद्य न आगच्छसिवा?

మహేశః :– సఖే! పాఠశాలాం గచ్ఛామి. సమయః అభవత్. అతః వేగేన గచ్ఛామి. కిం త్వం అద్య న ఆగచ్ఛసి వా?

మహేశుడు :– మిత్రమా! పాఠశాలకు వెళ్ళుచున్నాను. సమయము అగుచున్నది. అందువలన వేగముగా వెళ్ళుచున్నాను. ఏమి నీవు ఈ రోజు రావడంలేదా?

गिरीशः :– अहं न गच्छामि। अस्माकं पाठशाल नास्ति।

గిరీశః :– అహం న గచ్ఛామి. అస్మాకం పాఠశాలా నాస్తి.

గిరీశుడు :– నేను వెళ్ళడంలేదు. మా పాఠశాల లేదు.

महेशः :– कुतः?

మహేశః :– కుతః?

మహేశుడు :– ఎందుకు?

गिरीशः :– अद्य अमावास्या खलु। अस्माकं अमायां पूर्णिमायां च विरामः भवति।

గిరీశః :– అద్య అమావాస్యాఖలు. అస్మాకం అమాయాం పూర్ణిమాయాం చ విరామః భవతి.

గిరీశుడు :– ఈరోజు అమావాస్య కదా. మాకు అమావాస్యయందు, పూర్ణిమయందు కూడ శెలవు ఉంటుంది.

महेशः :– युष्माकं भानुवासरे विरामः न भवति वा?

మహేశః :– యుష్మాకం భానువాసరే విరామః న భవతి వా?

మహేశుడు :– మీకు ఆదివారమునాడు శెలవు ఉండదా?

गिरीशः :– न, तिथि क्रमेण अस्माकं पाठशाला प्रचलति।

గిరీశః :– న, తిథిక్రమేణ అస్మాకం పాఠశాలా ప్రచలతి.

గిరీశుడు :– లేదు. తిథిక్రమమును అనుసరించి మా పాఠశాల జరుగుచున్నది.

महेशः :– त्वं किं पठसि?

మహేశః :– త్వం కిం పఠసి?

మహేశుడు :– నీవు ఏమి చదువుచున్నావు?

गिरीशः :– अहं अभिज्ञ कक्ष्यां पठामि।

గిరీశః :– అహం అభిజ్ఞ కక్ష్యాం పఠామి.

గిరీశుడు :– నేను అభిజ్ఞ తరగతి చదువుచున్నాను.

महेशः :– सा कतामा कक्ष्या?

మహేశః :– సా కతమా కక్ష్యా?

మహేశుడు :– అది ఎన్నవ తరగతి?

गिरीश: :- सा द्वितीया।
గిరీశః :- సా ద్వితీయా.
గిరీశుడు :- అది రెండవది.

महेश: :- युष्माकं पाठशालायां कति कक्ष्या: सन्ति?
మహేశః :- యుష్మాకం పాఠశాలాయాం కతి కక్ష్యాః సన్తి?
మహేశుడు :- మీయొక్క పాఠశాలయందు ఎన్ని తరగతులు ఉన్నవి.

गिरीश: :- परिचय: अभिज्ञ:, विचक्षण:, समर्था:, कोविद:, विद्याभूषण: इति षट् कक्ष्या: सन्ति।
గిరీశః :- పరిచయః, అభిజ్ఞః, విచక్షణః, సమర్థః, కోవిదః, విద్యాభూషణః ఇతి షట్ కక్ష్యా సన్తి.
గిరీశుడు :- పరిచయ, అభిజ్ఞ, విచక్షణ, సమర్థ, కోవిద, విద్యాభూషణ అని ఆరు తరగతులు ఉన్నవి.

महेश: :- तर्हि अहं अपि अवकाशे परिचय परीक्ष्यायां पठिष्यामि। अस्तु। नमस्ते।
మహేశః :- తర్హి అహం అపి అవకాశే పరిచయ కక్ష్యాయాం పఠిష్యామి. అస్తు. నమస్తే.
మహేశుడు :- అయితే నేనుకూడ అవకాశమును బట్టి పరిచయ తరగతిలో చదువగలను. సరే. నమస్కారము.

माता-पुत्रिका सम्भाषणम्
మాతా- పుత్రికా సంభాషణమ్
తల్లి- కుమార్తె సంభాషణము

पुत्री :- हेमात:। मम अतीव बुभुक्षा अस्ति।
పుత్రీ :- హే మాతః. మమ అతీవ బుభుక్షా అస్తి.
కుమార్తె :- ఓ అమ్మా! నాకు బాగా ఆకలిగా ఉన్నది.

माता :- तर्हि अग्रजां, अनुजां, अनुजं च अपि आह्वय। सर्वेषां भोजनं परिवेष्यामि।
మాతా :- తర్హి అగ్రజాం, అనుజాం, అనుజం చ అపి ఆహ్వాయ. సర్వేషాం భోజనం పరివేష్యామి.
తల్లి :- అయితే అక్కని, చెల్లిని, తమ్ముణ్ణికూడా పిలువుము. అందరికి భోజనమును వడ్డించగలను.

पुत्री :- ते चलनचित्रं पश्यन्ति दूरदर्शिन्याम्।
పుత్రీ :- తే చలనచిత్రం పశ్యన్తి దూరదర్శిన్యామ్.
కుమార్తె :- వారు చలనచిత్రమును చూచుచున్నారు. టి.వి.లో.

माता :- श्वः परीक्षा अस्ति खलु सर्वेषाम्। भोजनं कृत्वा पठन्तु।

మాతా :- శ్వః పరీక్షా అస్తిఖలు సర్వేషామ్. భోజనం కృత్వా పఠన్తు.

తల్లి :- రేపు పరీక్ష ఉన్నది కదా అందరికి. భోజనం చేసి చదువుకోండి.

पुत्र :- मम परीक्षाः संपूर्णाः अभवन्। अहं पुनः द्रक्ष्यामि।

పుత్ర :- మమ పరీక్షాః సంపూర్ణాః అభవన్. అహః పునః ద్రక్ష్యామి.

కుమారుడు :- నా పరీక్షలు పూర్తి అయినాయి. నేను మళ్ళీ చూడగలను.

माता :- दूरदर्शिनीं मा पश्यतु। मया सह चतुरङ्ग खेलतु भवान्। आगामि मासे भवतः पाठशालायां स्पर्था अस्तिशलु।

మాతా :- దూరదర్శినీ మా పశ్యతు. మయా సహ చతురంగం ఖేలత భవాన్. ఆగామి మాసే.

తల్లి :- దూరదర్శనమును చూడవద్దు. నాతో చదరంగమును ఆడుము. వచ్చే నెలలో మీ పాఠశాలలో చదరంలో పోటీ ఉన్నది కదా.

पुत्र :- अस्तु। तथैव करिष्यामि।

పుత్ర :- అస్తు. తథైవ కరిష్యామి.

కుమారుడు :- సరే. నీవు చెప్పినట్లే చేయగలను.

माता :- स्पर्थायां भयं त्यकत्वा क्रीडतु।

మాతా :- స్పర్థాయాం భయం త్యకత్వా క్రీడతు.

తల్లి :- పోటీలో భయమును వదలిపెట్టి ఆడుము.

पुत्र :- मां पाठशालां कः नेष्यति?

పుత్ర :- మాం పాఠశాలాం కః నేష్యతి?

కుమారుడు :- నన్ను పాఠశాలకు ఎవరు తీసుకెళ్ళగలరు?

माता :- अग्रजा वा पिता वा नेष्यति। मम कार्यं अस्ति।

మాతా :- అగ్రజా వా పితావా నేష్యతి. మమ కార్యం అస్తి.

తల్లి :- అక్కగాని, తండ్రిగారుకాని తీసుకొనివెళ్ళగలరు. నాకు పని ఉన్నది.

पुत्र :- हेमातः। अहं चतुरङ्ग स्पर्थायां प्रथम पुरस्कारं प्राप्तवान्।

పుత్ర :- హేమాతః. అహం చతురంగ స్పర్థాయాం ప్రథమ పురస్కారం ప్రాప్తవాన్.

కుమారుడు :- ఓ అమ్మా! నేను చదరంగపు పోటీలో మొదటి బహుమతిని పొందితిని.

माता :- समीचीनम्। विद्यायां अपि प्राप्स्यति।

మాతా :- సమీచీనమ్. విద్యాయాం అపి ప్రాప్స్యతి.

తల్లి :- బాగుంది. విద్యలో కూడ పొందగలవు.

पुत्र :– मातुः आशीर्वचनात् सर्वं संपादयिष्यामि।
పుత్ర :– మాతుః ఆశీర్వచనాత్ సర్వం సంపాదయిష్యామి.
కుమారుడు :– అమ్మ ఆశీర్వాదమువలన అన్నింటిని సంపాదించగలను.

अग्रजा: :– हे अनुज। तस्मादेव मातृदेवो भव इति आर्योक्तिः अस्ति।
అగ్రజా :– హే అనుజ! తస్మాదేవ మాతృదేవోభవ ఇతి ఆర్యోక్తిః అస్తి.
అక్క :– ఓ తమ్ముడా! అందుకే మాతృదేవతను పూజించుము అని పెద్దల మాట ఉంది.

माता :– अद्य वयं सर्वे अद्यानं प्रति गत्वा तत्र क्रीडामः।
మాతా :– అద్య వయం సర్వే ఉద్యానం ప్రతిగత్వా తత్ర క్రీడామః.
తల్లి :– ఈరోజు మనము అందరము తోటకు వెళ్ళి అక్కడ ఆడుకుందాము.

पुत्र :– अस्तु क्रीडामः।
పుత్ర :– అస్తు క్రీడామః.
కుమారుడు :– సరే ఆడుకుందాము.

लोकयान निस्थाने - లోకయాన నిస్థానే - బస్ స్టేషన్‌లో

भवान् कुत्र गच्छति।
భవాన్ కుత్ర గచ్ఛతి.
మీరు ఎక్కడకు వెళ్ళుచున్నారు

अहं भाग्यनगरं गच्छामि।
అహం భాగ్యనగరం గచ్ఛామి.
నేను భాగ్యనగరమునకు వెళ్ళుచున్నాను.

अहमपि भाग्यनगरं एव।
అహమపి భాగ్యనగరం ఏవ.
నేనుకూడ భాగ్యనగనమనకే.

लोकयानं कदा वर्तते ?
లోకయానం కదా వర్తతే?
బస్సు ఎప్పుడు ఉన్నది?

सपाद दशा वादने।
సపాద దశ వాదనే.
పదిగంటల పదిహేను నిమిషములకు.

प्रात: कदा गमिष्याम: ?
ప్రాతః కదా గమిష్యామః?
ఉదయము ఎప్పుడు వెళ్ళగలము?

पादोन पञ्चवादने गमिष्याम: ।
పాదోన పంచవాదనే గమిష్యామః
పావు తక్కువ ఐదు గంటలకు వెళ్ళగలము.

तत्र भवत: के सन्ति ?
తత్ర భవతః కేసన్తి ?
అక్కడ మికు ఎవరు ఉన్నారు?

तत्र मम माता पितरौ ।
తత్ర మమ మాతాపితరౌ.
అక్కడ నా తల్లిదండ్రులున్నారు.

भवान् अत्र किं करोति ?
భవాన్ అత్ర కిం కరోతి ?
మిరు ఇక్కడ ఏమి చేస్తున్నారు ?

अहं अत्र न्यायालये कार्यं करोमि ।
అహం అత్ర న్యాయాలయే కార్యం కరోమి.
నేను ఇక్కడ న్యాయాలయమునందు పని చేయుచున్నాను.

भवान् किमर्थं गच्छति ?
భవాన్ కిమర్థం గచ్ఛతి?
మీరు ఎందుకు వెళ్ళుచున్నారు ?

तत्र मम कलत्रम् अस्ति ।
తత్ర మమ కళత్రమ్ అస్తి.
అక్కడ నా భార్య ఉన్నది.

भवान् अत्र किं करोति ।
భవాన్ కిమర్థం గచ్ఛతి?
మీరు ఇక్కడ ఏమి చేయుచున్నారు?

अहं अत्र प्रभुत्व कार्य निर्वहणार्थं आगतम् ।
అహం అత్ర ప్రభుత్వ కార్య నిర్వహణార్థం ఆగతమ్.
నేను ఇక్కడకు ప్రభుత్వపు పని నిర్వహించుటకు వచ్చితిని.

भाग्यनगरे भवान् कुत्र वर्तते ?
భాగ్యనగరే భవాన్ కుత్ర వర్తన్తే?
భాగ్యనగరంలో మీరు ఎక్కడ ఉంటున్నారు?

अहं धूमशकट निस्थानस्य पार्श्वतः तिष्ठामि।
అహం ధూమశకట నిస్థానస్య పార్శ్వతః తిష్ఠామి.
నేను రైలుస్టేషనుకు ప్రక్కనే ఉంటున్నాను.

लोकयानम् आगतम्।
లోకయానమ్ ఆగతమ్.
బస్సు వచ్చినది.

भवतः स्यूतः कुत्र अस्ति ?
భవతః స్యూతః కుత్ర అస్తి.
మీ సంచి ఎక్కడ ఉన్నది.

अत्रैव स्थापितः को वा नीतः।
అత్రైవ స్థాపితః. కోవా నీతః.
ఇక్కడే పెట్టాను. ఎవడో తీసుకుపోయాడు.

अधूना किं कर्तव्यम् ?
అధునా కిం కర్తవ్యమ్?
ఇప్పుడు ఏమి చేయవలయును?

चिन्तामास्तु। स्यूते धनं किञ्चिदपि नास्ति। केवल वस्त्रद्वयमस्ति।
చింతామాస్తు. స్యూతే ధనం కించిదపి నాస్తి. కేవల వస్త్ర ద్వయమస్తి.
విచారించవద్దు. సంచిలో ధనం కొంచెంకూడా లేదు. కేవలము రెండు బట్టలు మాత్రమే ఉన్నాయి.

अस्तु। गच्छामोवा लोकयानं आरोहणार्थम्।
అస్తు. గచ్ఛామోవా లోకయానం ఆరోహణార్థమ్.
సరే. వెళ్దామా బస్సు ఎక్కుటకు.

गच्छामः।
గచ్ఛామః.
వెళ్దాము.

ఎనిమిదవ రోజు

विभक्तय: - విభక్తయః - విభక్తులు

कानिचन शब्दानां विभक्तय: कथं आगच्छन्तीति ज्ञास्याम: ।

కానిచన శబ్దానాం విభక్తయః కథం ఆగచ్ఛన్తీతి జ్ఞాస్యామః.

కొన్ని శబ్దములకు విభక్తులు ఎట్లా వస్తాయో తెలుసుకుందాము.

अकारान्त पुंलिङ्ग शब्दा: प्रथमा विभक्ति:	राम:, कृष्ण:, गोविन्द:, वृक्ष:, निलय:, देवालय:, मुकुन्द: इत्यादय: ।
అకారాన్త పుంలింగ శబ్దాః ప్రథమా విభక్తిః	రామః, కృష్ణః, గోవిన్దః, వృక్షః, నిలయః, దేవాలయః, ముకున్దః ఇత్యాదయః.
అకారాన్త పుంలింగ శబ్దములు ప్రథమా విభక్తి	రాముడు, కృష్ణుడు, చెట్టు, నిలయము, దేవాలయము, ముకుందుడు మొదలగునవి.

संस्कृत भाषायां द्विवचनं अधिकतया वर्तते ।

సంస్కృత భాషాయాం ద్వివచనం అధికతయా వర్తతే.

సంస్కృత భాషలో ద్వివచనము అధికంగా ఉంటుంది.

इदानीं	राम:	रामौ	रामा:
	कृष्ण:	कृष्णौ	कृष्णा:
ఇప్పుడు	రామః	రామౌ	రామాః
	కృష్ణః	కృష్ణౌ	కృష్ణాః
इकारान्त पुंलिङ्ग शब्दा:	कवि:	कवी	कवय:
	हरि:	हरी	हरय:
	रवि:	रवी	रवय:
ఇకారాన్త పుంలింగ శబ్దాః	కవిః	కవీః	కవయః
	హరిః	హరీ	హరయః
	రవిః	రవీ	రవయః
उकारान्त पुंलिङ्ग शब्दा:	विष्णु:	विष्णू	विष्णव:
	शम्भु:	शम्भू	शम्भव:
ఉకారాన్త పుంలింగ శబ్దాః	విష్ణుః	విష్ణూ	విష్ణవః
	శంభుః	శంభూ	శంభవః

ऋकारान्त पुंलिङ्ग शब्दा:	धाता	धातारौ	धातार:
	पिता	पितरौ	पितर:
ఋకారాన్త పుంలింగ శబ్దాః	ధాతా	ధాతారౌ	ధాతారః
	పితా	పితరౌ	పితరః

हलन्त पुंलिङ्ग शब्दानां तु सम्बोधन प्रथमायां, प्रथमेस्थित दीर्घ: ह्रस्व: भवति।
హలన్త పుంలింగ శబ్దానాంతు సంబోధన ప్రథమాయాం ప్రథమేస్థిత దీర్ఘః హ్రస్వః భవతి.
హలంత పుంలింగ శబ్దాలకు మాత్రం సంబోధన ప్రథమలో ప్రథమలో ఉండే దీర్ఘం హ్రస్వం అవుతుంది.

उदा :-	धीमान् (प्र.वि.)	(सं) हे धीमन्
	ధీమాన్ (ప్ర.వి.)	(సం) హే ధీమన్
	विद्वान् (प्र.वि.)	(सं) हे विद्वन्
	విద్వాన్ (ప్ర.వి.)	(సం) హే విద్వన్

एकवचने - राम: రాముడు
द्विवचने - रामौ ఇద్దరు రాములు
बहुवचने - रामा: రాములు (ఇద్దరుకన్న ఎక్కువ)

अकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	लता	लते	लता:
	లతా	లతే	లతాః
इकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	कृते	कृती	कृतय:
	కృతే	కృతీ	కృతయః
ईकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	नदी	नद्यौ	नद्य:
	నదీ	నద్యౌ	నద్యః
उकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	धेनु:	धेनू	धेनव:
	ధేనుః	ధేనూ	ధేనవః
ऊकारान्त स्त्रीलिङ्ग पदानि	चमू:	चम्वौ	चम्व:
	చమూః	చమ్వౌ	చమ్వః
ऋकारान्त: स्त्रीलिङ्ग पदानि	माता	मातरौ	मातर:
	మాతా	మాతరౌ	మాతరః

द्वितीया विभक्ति - ద్వితీయా విభక్తి - ద్వితీయా విభక్తి

अकारान्त पुंलिङ्ग:	रामम्	रामौ	रामान्
	రామమ్	రామౌ	రామాన్
इकारान्त पुंलिङ्ग:	कविम्	कवी	कवीन्
	కవిమ్	కవీ	కవీన్
उकारान्त पुंलिङ्ग:	विधुम्	विधू	विधून्
	విధుమ్	విధూ	విధూన్

ऋकारान्त पुंलिङ्गः	धातारम्	धातारौ	धातॄन्
	ధాతారమ్	ధాతారౌ	ధాతౄన్
हलन्त पुंलिङ्गः	भिषजम्	भिषजौ	भिषजः
	భిషజమ్	భిషజౌ	భిషజః
अकारान्त स्त्रीलिङ्गः	लताम्	लते	लताः
	లతామ్	లతే	లతాః
इकारान्त स्त्रीलिङ्गः	नतिम्	नती	नतीः
	నతీమ్	నతీ	నతీః
ईकारान्त स्त्रीलिङ्गः	नदीम्	नद्यौ	नदीः
	నదీమ్	నద్యౌ	నదీః
उकारान्त स्त्रीलिङ्गः	धेनुम्	धेनू	धेनूः
	ధేనుమ్	ధేనూ	ధేనూః
ऊकारान्त स्त्रीलिङ्गः	चमूम्	चम्वै	चमूः
	చమూమ్	చమ్వౌ	చమూః
ऋकारान्त स्त्रीलिङ्गः	मातरम्	मातरौ	मातॄः
	మానకమ్	మాతరౌ	మాతౄః

तृतिया विभक्तिः - తృతీయా విభక్తి

अ. पुं	वृक्षेण	वृक्षाभ्याम्	वृक्षैः
	వృక్షేణ	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షైః
इ. पुं	कविना	कविभ्याम्	कविभिः
	కవినా	కవిభ్యామ్	కవిభిః
ऋ. पुं	धात्रा	धातृभ्याम्	धातृभि
	ధాత్రా	ధాతృభ్యామ్	ధాతృభి
हलन्त पुं	भिषजा	भिषग्भ्याम्	भिषग्भिः
	భిషజా	భిషగ్భ్యామ్	భిషగ్భిః
अ. स्त्री	लतया	लताभ्याम्	लताभिः
	లతయా	లతాభ్యామ్	లతాభిః
इ. स्त्री	नत्या	नतिभ्याम्	नतिभिः
	నత్యా	నతిభ్యామ్	నతిభిః
उ. स्त्री	धेन्वा	धेनुभ्याम्	धेनुभिः
	ధేన్వా	ధేనుభ్యామ్	ధేనుభిః
ऊ. स्त्री	चम्वा	चमूभ्याम्	चमूभिः
	చమ్వా	చమూభ్యామ్	చమూభిః

चतुर्थी विभक्ति: - చతుర్థీ విభక్తి

अ. पुं	वृक्षाय	वृक्षाभ्याम्	वृक्षै:
	వృక్షాయ	వృక్షాభ్యామ్	వక్షైః
इ. पुं	विधये	विधिभ्याम्	विधिभ्य:
	విధయే	విధిభ్యామ్	విధిభ్యః
उ. पुं	मधवे	मधुभ्याम्	मधुभ्य:
	మధవే	మధుభ్యామ్	మధుభ్యః
ऋ. पुं	धात्रे	धातृभ्याम्	धातृभ्य:
	ధాత్రే	ధాతృభ్యామ్	ధాతృభ్యః
हलन्त पुं	भिषजे	भिषग्भ्याम्	भिशषग्भ्य:
	భిషజే	భిషగ్భ్యామ్	భిషగ్భ్యః
अ. स्त्री	लतायै	लताभ्याम्	लताभ्य:
	లతాయై	లతాభ్యామ్	లతాభ్యః
इ. स्त्री	मत्यै	मतिभ्याम्	मतिभ्य:
	మత్యై	మతిభ్యామ్	మతిభ్యః
ई. स्त्री	नद्यै	नदीभ्याम्	नदीभ्य:
	నద్యై	నదీభ్యామ్	నదీభ్యః
उ. स्त्री	धेन्वै	धेनुभ्याम्	धेनुभ्य:
	ధేన్వై	ధేనుభ్యామ్	ధేనుభ్యః
ऊ. स्त्री	चम्वै	चमूभ्याम्	चमूभ्य:
	చమ్వై	చమూభ్యామ్	చమూభ్యః
ऋ. स्त्री	धात्र्यै	धात्रीभ्याम्	धात्रीभ्य:
	ధాత్ర్యై	ధాత్రీభ్యామ్	ధాత్రీభ్యః
ह. स्त्री	विशे	विड्भ्याम्	विड्भ्य:
	విశే	విడ్భ్యామ్	విడ్భ్యః

पञ्चमी विभक्ति: - పంచమీ విభక్తి

अ. पुं	वृक्षात्	वृक्षाभ्याम्	वृक्षेभ्य:
	వృక్షాత్	వృక్షాభ్యామ్	వృక్షేభ్యః
इ. पुं	कवे:	कविभ्याम्	कविब्य:
	కవేః	కవిభ్యామ్	కవిభ్యః
उ. पुं	मधो:	मधुभ्याम्	मधुभ्य:
	మధోః	మధుభ్యామ్	మధుభ్యః
ऋ. पुं	धातु:	धातृभ्याम्	धातृभ्य:
	ధాతుః	ధాతృభ్యామ్	ధాతృభ్యః

ह. पुं	भिषजः	भिषग्भ्याम्	भिषग्भ्यः
	భిషజః	భిషగ్భ్యామ్	భిషగ్భ్యః
अ. स्त्री	लतायाः	लताभ्याम्	लताभ्यः
	లతాయాః	లతాభ్యామ్	లతాభ్యః
इ. स्त्री	नत्या	नतिभ्याम्	नतिभ्यः
	నత్యా	నతిభ్యామ్	నతిభ్యః
ई. स्त्री	नद्याः	नदिभ्याम्	नदीभ्यः
	నద్యాః	నదిభ్యామ్	నదీభ్యః
उ. स्त्री	धेन्वाः	धेनुभ्याम्	धेनुभ्यः
	ధేన్వా	ధేనుభ్యామ్	ధేనుభ్యః
ऋ. स्त्री	मातुः	मातृभ्याम्	मातृभ्यः
	మాతుః	మాతృభ్యామ్	మాతృభ్యః
ह. स्त्री	विशः	विड्भ्याम्	विड्भ्यः
	విశః	విడ్భ్యామ్	విడ్భ్యః

अ. नपुंसक लिङ्गः पुंलिंङ्ग पदानाम् इव वर्तन्ते।
అకారాన్త నపుంసకలింగాః పుంలింగ పదానామివ వర్తన్తే.
అకారాన్త నపుంసకలింగములు పుంలింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

इ. नपुं	वारिणः	वारिभ्याम्	वारिभ्यः
	వారిణః	వారిభ్యామ్	వారిభ్యః
उ. नपुं	मधुनः	मधुभ्याम्	मधुभ्यः
	మధునః	మధుభ్యామ్	మధుభ్యః
ऋ. नपुं	धातुः	धातृभ्याम्	धातृभ्यः
	ధాతుః	ధాతృభ్యామ్	ధాతృభ్యః
ह. नपुं	हृदः	हृद्भ्याम्	हृद्भ्यः
	హృదః	హృద్భ్యామ్	హృద్భ్యః

षष्ठी विभक्तिः - షష్ఠీ విభక్తి

अ. पुं	वृक्षस्य	वृक्षयोः	वृक्षाणाम्
	వృక్షస్య	వృక్షయోః	వృక్షాణామ్
इ. पुं	कवेः	कव्योः	कवीनाम्
	కవేః	కవ్యోః	కవీనామ్
उ. पुं	भानोः	भान्वोः	भानुनाम्
	భానోః	భాన్వోః	భానూనామ్
ऋ. पुं	कर्तुः	कर्त्रोः	कर्तृणाम्
	కర్తుః	కర్త్రోః	కర్తౄణామ్

ह. पुं	भिषज:	भिषजो:	भिषजाम्
	భిషజః	భిషజోః	భిషజామ్
अ. स्त्री	लताया:	लतयो:	लतानाम्
	లతాయాః	లతయోః	లతానామ్
इ. स्त्री	नत्या:	नत्यो:	नतीनाम्
	నత్యాః	నత్యోః	నతీనామ్
उ. स्त्री	नद्या:	नद्यो:	नदीनाम्
	నద్యాః	నద్యోః	నదీనామ్
ऋ. स्त्री	मातु:	मात्रो:	मातृणाम्
	మాతుః	మాత్రోః	మాతౄణామ్
ह. स्त्री	गिर:	गिरो:	गिराम्
	గిరః	గిరోః	గిరామ్

अकारान्त नपुंसकलिङ्ग पदानि षष्ठी विभक्त्यां पुंलिङ्ग पदानामिव तिष्ठन्ति।
అకారాన్త నపుంసకలింగ పదాని షష్ఠీవిభక్త్యాం పుంలింగ పదానామివ తిష్ఠన్తి.
అకారాన్త నపుంసకలింగ పదములు షష్ఠీ విభక్తిలో పుంలింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

इ. नपुं	वारिण:	वारिणो:	वारीणाम्
	వారిణః	వారిణోః	వారీణామ్
उ. नपुं	मधुन:	मधुनो:	मधूनाम्
	మధునః	మధునోః	మధూనామ్
ऋ. नपुं	धतृण:	धातृणो:	धातृणाम्
	ధాతృణః	ధాతృణోః	ధాతౄణామ్
ह. नपुं	हृद:	हृदो:	हृदाम्
	హృదః	హృదోః	హృదామ్

सप्तमी विभक्ति: - సప్తమీ విభక్తి

अ. पुं	वृक्षे	वृक्षयो:	वृक्षेषु
	వృక్షే	వృక్షయోః	వృక్షేషు
इ. पुं	मणौ	मण्यो:	मणिषु
	మణౌ	మణ్యోః	మణిషు
उ. पुं	शम्भौ	शम्भ्यो:	शम्भुषु
	శంభౌ	శంభ్యోః	శంభుషు

ऋ. पु	धातरि	धात्रो:	थातृषु
	ధాతరి	ధాత్రోః	ధాతృషు
ह. पुं	महति	महतो:	महत्सु
	మహతి	మహతోః	మహత్సు
अ. स्त्री	लतायाम्	लतयो:	लतासु
	లతాయాం	లతయోః	లతాసు
इ. स्त्री	मतौ	मत्यो:	मतिषु
	మతౌ	మత్యోః	మతిషు
उ. स्त्री	नद्याम्	नद्यो:	नदीषु
	నద్యామ్	నద్యోః	నదీషు
ऊ. स्त्री	धेनौ	धेन्वो:	धेनुषु
	ధేనౌ	ధేన్వోః	ధేనుషు
ऋ. स्त्री	मातरि	मात्रो:	मातृषु
	మాతరి	మాత్రోః	మాతృషు
ह. स्त्री	गिरि	गिरो:	गीर्षु
	గిరి	గిరోః	గీర్షు

सप्तमी विभक्त्यां अपि अकारान्त नपुंसक लिङ्ग शब्दा: यथापूर्वम् तिष्ठन्ति।

సప్తమీ విభక్త్యాం అపి అకారాన్త నపుంసక లింగశబ్దాః యథాపూర్వమ్ తిష్ఠన్తి.

సప్తమీ విభక్తిలో కూడ అకారాంత నపుంసకలింగ పదాలు పుంలింగ పదాలవలెనే ఉంటాయి.

इ. नपुं	वारिणि	वारिणो:	वारिषु
	వారిణి	వారిణోః	వారిషు
उ. नपुं	मधुनि	मधुनो:	मधुषु
	మధుని	మధునోః	మధుషు
ऋ. नपुं	धातृणि	धातृणो:	धातृषु
	ధాతృణి	దాతృణోః	ధాతృషు
ह. नपुं	हृदि	हृदो:	हृत्सु
	హృది	హృదోః	హృత్సు

తొమ్మిదవ రోజు

संस्कृत भाषायां क्रियाणां नाम धातवः
సంస్కృత భాషాయాం క్రియాణాం నామ ధాతవః
సంస్కృత భాషలో క్రియల పేరు ధాతువులు

एते व्दिविधाः
ఏతే ద్వివిధాః
ఇవి రెండు విధములు

1. परस्मै पदि — పరస్మై పది
2. आत्मने पदि — ఆత్మనేపది

परस्मै पदयः - పరస్మై పదయః

वर्तमानकाले त्रयः पुरुषाः सन्ति।
వర్తమానకాలే త్రయః పురుషాః సన్తి.
వర్తమానకాలంలో మూడు పురుషాలు ఉంటాయి.

उदा : भू धातुः భూధాతుః ఉండుట

ए.व.	व्दि.व.	ब.व.	
भवति భవతి	भवतः భవతః	भवन्ति భవన్తి	प्रथम पुरुषः
भवसि భవసి	भवथः భవథః	भवथ భవథ	मध्यम पुरुषः
भवामि భవామి	भवावः భవావః	भवामः భవామః	उत्तम पुरुषः

परस्मै पदयः सर्वे एवमेव तिष्ठन्ति।
పరస్మైపదయః సర్వే ఏవమేవ తిష్ఠన్తి.
పరస్మైపదులు అన్ని ఈ విధంగానే ఉంటాయి.

आत्मनेपदि क्रियाणां वर्तमानकालः एवं भवति।
ఆత్మనేపది క్రియాణాం వర్తమానకాలః ఏవం భవతి.
ఆత్మనేపది క్రియలకు వర్తమానకాలము ఈ విధంగా ఉంటుంది.

	ए.व.	व्दि.व	ब.व.
प्र.पु.	एधते ఏధతే వృద్ధిపొందుచున్నాడు	एधेते ఏధేతే వృద్ధిపొందుచున్నారు	एधन्ते ఏధన్తే వృద్ధిపొందుచున్నారు

एधसे	एधेथे	एधध्वे
ఏధసే	ఏధేథ్వే	ఏధధ్వే
వృద్ధిపొందుచున్నావు	వృద్ధిపొందుచున్నారు	వృద్ధిపొందుచున్నారు
एधे	एधावहे	एधामहे
ఏధే	ఏధావహే	ఏధామహే
వృద్ధిపొందుచున్నాను	వృద్ధిపొందుచున్నాము	వృద్ధిపొందుచున్నాము

उभयपदीनां उपर्युक्त व्दिविध रूपाणि अपि सन्ति।
ఉభయపదీనాం ఉపర్యుక్త ద్వివిధ రూపాణి అపి అస్తి.
ఉభయపదులకు పైనచెప్పిన రెండు విధాల రూపాలు ఉంటాయి.

श्रयति	श्रयत:	श्रयन्ति
శ్రయతి	శ్రయతః	శ్రయన్తి
ఆశ్రయించుచున్నాడు	ఆశ్రయించుచున్నారు(2)	ఆశ్రయించుచున్నారు
श्रयते	श्रयेते	श्रयन्ते
శ్రయతే	శ్రయేతే	శ్రయన్తే
ఆశ్రయించుచున్నాడు	ఆశ్రయించుచున్నారు(2)	ఆశ్రయించుచున్నారు
श्रयसि	श्रयथ:	श्रयथ
శ్రయసి	శ్రయథః	శ్రయథ
ఆశ్రయించుచున్నావు	ఆశ్రయించుచున్నారు	ఆశ్రయించుచున్నారు
श्रयसे	श्रयेथे	श्रयध्वे
శ్రయసే	శ్రయేథే	శ్రయధ్వే
ఆశ్రయించుచున్నావు	ఆశ్రయించుచున్నారు	ఆశ్రయించుచున్నారు
श्रयामि	श्रयाव:	श्रयाम:
శ్రయామి	శ్రయావః	శ్రయామః
ఆశ్రయించుచున్నాను	ఆశ్రయించుచున్నారు	ఆశ్రయించుచున్నాము
श्रये	श्रयावहे	श्रयामहे
శ్రయే	శ్రయావహఏ	శ్రయామహే
ఆశ్రయించుచున్నాను	ఆశ్రయించుచున్నాము	ఆశ్రయించుచున్నాము
भवति	భవతి	ఉన్నాడు/ఉన్నది
पश्यति	పశ్యతి	చూచుచున్నాడు/ది
गायति	గాయతి	పాడుచున్నాడు/ది
वदति	వదతి	మాట్లాడుచున్నాడు/ది
गच्छति	గచ్ఛతి	వెళ్ళుచున్నాడు/ది
कथयति	కథయతి	చెప్పుచున్నాడు/ది
लिखति	లిఖతి	వ్రాయుచున్నాడు/ది
हसति	హసతి	నవ్వుచున్నాడు/ది
पठति	పఠతి	చదువుచున్నాడు/ది

पृच्छति	పృచ్ఛతి	అడుగుచున్నాడు/ది
तिष्ठति	తిష్ఠతి	నిలచియున్నాడు/ది
पचति	పచతి	వండుచున్నాడు/ది
चोरयति	చోరయతి	దొంగిలించుచున్నాడు/ది
स्वपिति	స్వపితి	నిద్రించుచున్నాడు/ది
प्रविशति	ప్రవిశతి	ప్రవేశించుచున్నాడు/ది
जयति	జయతి	జయించుచున్నాడు/ది
म्लायति	మ్లాయతి	వాడుచున్నాడు/ది
निर्माति	నిర్మాతి	నిర్మించుచున్నాడు/ది
धावति	ధావతి	పరుగెతుచున్నాడు/ది
निर्वर्तयति	నిర్వర్తయతి	నిర్వర్తించుచున్నాడు/ది
रुणध्दि	రుణద్ధి	అడ్డగించుచున్నాడు/ది
परिणयति	పరిణయతి	వివాహమాడుచున్నాడు/ది
आकर्णयति	ఆకర్ణయతి	వినుచున్నాడు/ది
पालयति	పాలయతి	పాలించుచున్నాడు/ది
जिघ्रति	జిఘ్రతి	వాసనచూచుచున్నాడు/ది
पिबति	పిబతి	త్రాగుచున్నాడు/ది
हन्ति	హన్తి	చంపుచున్నాడు/ది
पूजयति	పూజయతి	పూజించుచున్నాడు/ది
आरोहति	ఆరోహతి	దిగుచున్నాడు/ది
प्रविशति	ప్రవిశతి	ప్రవేశించుచున్నాడు/ది
नदति	నదతి	ధ్వనించుచున్నాడు/ది
प्राप्नोति	ప్రాప్నోతి	పొందుచున్నాడు/ది
उपविशति	ఉపవిశతి	కూర్చొనుచున్నాడు/ది
भक्षयति	భక్షయతి	తినుచున్నాడు/ది
प्रसाधयति	ప్రసాధయతి	సాధించుచున్నాడు/ది
भषति	భషతి	మొరుగుచున్నాడు/ది
निवारयति	నివారయతి	నివారించుచున్నాడు/ది
मारयति	మారయతి	చంపుచున్నాడు/ది
मिलति	మిలతి	కలుసుకొనుచున్నాడు/ది
रक्षति	రక్షతి	రక్షించుచున్నాడు/ది
वक्ति	వక్తి	చెప్పుచున్నాడు/ది
वसति	వసతి	నివసించుచున్నాడు/ది
वहति	వహతి	మోయుచున్నాడు/ది
वादयति	వాదయతి	వాయించుచున్నాడు/ది

विज्ञापयति	విజ్ఞాపయతి	విజ్ఞాపనచేయుచున్నాడు/ది
अङ्गीकरोति	అంగీకరోతి	అంగీకరించుచున్నాడు/ది
अपहरति	అపహరతి	అపహరించుచున్నాడు/ది
अनुसरति	అనుసరతి	అనుసరించుచున్నాడు/ది
आगच्छति	ఆగచ్ఛతి	వచ్చుచున్నాడు/ది
आनयति	ఆనయతి	తెచ్చుచున్నాడు/ది
आह्वयति	ఆహ్వయతి	పిలుచుచున్నాడు/ది
उद्घाटयति	ఉద్ఘాటయతి	తెరచుచున్నాడు/ది
इच्छति	ఇచ్ఛతి	కోరుకొనుచున్నాడు/ది
कथयति	కథయతి	చెప్పుచున్నాడు/ది
करोति	కరోతి	చేయుచున్నాడు/ది
कर्तयति	కర్తయతి	చేయించుచున్నాడు/ది
क्रीडति	క్రీడతి	ఆడుచున్నాడు/ది
खादति	ఖాదతి	తినుచున్నాడు/ది
क्षालयति	క్షాలయతి	శుభ్రపరచుచున్నాడు/ది
चलति	చలతి	కదలుచున్నాడు/ది
चालयति	చాలయతి	నడుపుచున్నాడు/ది
चिन्तयति	చిన్తయతి	ఆలోచించుచున్నాడు/ది
ददाति	దదాతి	ఇచ్చుచున్నాడు/ది
धरति	ధరతి	ధరించుచున్నాడు/ది
धावति	ధావతి	పరుగెత్తుచున్నాడు/ది
श्रुणोति	శృణోతి	వినుచున్నాడు/ది
सञ्चरति	సంచరతి	సంచరించుచున్నాడు/ది
स्वीकरोति	స్వీకరోతి	స్వీకించుచున్నాడు/ది
स्थापयति	స్థాపయతి	స్థాపించుచున్నాడు/ది
निहन्ति	నిహన్తి	చంపుచున్నాడు/ది
अनुवदति	అనువదతి	అనువదించుచున్నాడు/ది

अपर्युक्त वर्तमान कालार्थाननुसृत्य भविष्यत्, भूत, असमापक क्रियाणां अर्थानां अवबोधनं कुर्वन्तु। ఉపర్యుక్త వర్తమానకాలార్థాననుస్పృత్య భవిష్యత్, భూత, అసమాపక క్రియాణాం అర్థానాం అవబోధనం కుర్వన్తు. పైన చెప్పబడిన వర్తమానకాల అర్థములను అనుసరించి భూత, భవిష్యత్, అసమాపక క్రియల అర్థములనుకూడ అవగాహనము చేసుకుందురుగాక.

उदा : वर्तमान	भविष्यत्	भूतकाल:	
अङ्गीकराति	अङ्गीकरिष्यति	अङ्गीकृतवान्	अङ्गीकृतवती
అంగీకరోతి	అంగీకరిష్యతి	అంగీకృతవాన్	అంగీకృతవతీ
అంగీకరించుచున్నాడు	అంగీకరించగలడు	అంగీకరించెను	అంగీకరించినది

పదవ రోజు

असमापकम् - అసమాపకమ్

अङ्गीकृत्य	अङ्गीकर्तुम्
అంగీకృత్య	అంగీకర్తుమ్
అంగీకరించి	అంగీకరించుటకు

గమనిక : పుంలింగాలకైనా, స్త్రీలింగాలకైనా క్రియారూపాలు అన్నీ ఒకటిగానే ఉంటాయి. ఒక భూతకాలంలో చివర వాన్ బదులుగా వతీ అని వస్తుంది. పై ఉదాహరణలో గమనించగలరు

भविष्यत्	भूतम्	असमापकम् १	असमापकम् २
अपहरिष्यति	अपहृतवान्	अपहृत्य	अपहर्तुम
అపహరిష్యతి	అపహృతవాన్	అపహృత్య	అపహర్తుమ్
అపహరించగలడు	అపహరించెను	అపహరించి	అపహరించుటకు
अनुसरिष्यति	अनुसृतवान्	अनुसृत्य	अनुसर्तुम्
అనుసరిష్యతి	అనుసృతవాన్	అనుసృత్య	అనుసర్తుమ్
అనుసరించగలడు	అనుసరించెను	అనుసరించి	అనుసరించుటకు
अनुगमिष्यति	अनुगतवान्	आगत्य	आगन्तुम्
అనుగమిష్యతి	అనుగతవాన్	ఆగత్య	ఆగన్తుమ్
వెంటవెళ్ళగలడు	వెంటవెళ్ళెను	వెంటవెళ్ళి	వెంటవెళ్ళుటకు
आनेष्यति	आनीतवान्	आनीय	आनेतुम्
ఆనేష్యతి	ఆనీతవాన్	ఆనీయ	ఆనేతుమ్
తేగలడు	తేగలిగెను	తెచ్చి	తెచ్చుటకు
आह्वास्यति	आहूतवान्	आहूय	आह्वातुम्
ఆహ్వాస్యతి	ఆహూతవాన్	ఆహూయ	ఆహ్వాతుమ్
పిలువగలడు	పిలిచెను	పిలిచి	పిలుచుటకు
उत्थास्यति	उत्थितवान्	उत्थाय	उत्थातुम्
ఉత్థాస్యతి	ఉత్థితవాన్	ఉత్థాయ	ఉత్థాతుమ్
లేవగలడు	లేచాడు	లేచి	లేచుటకు
उपवेक्ष्यति	उपविष्टवान्	उपविश्य	उपवेष्टुम्
ఉపవేక్ష్యతి	ఉపవిష్టవాన్	ఉపవిశ్య	ఉపవేష్టుమ్
కూర్చొనగలడు	కూర్చున్నాడు	కూర్చొని	కూర్చొనుటకు
उद्घाटयिष्यति	उद्घाटितवान्	उद्घाट्य	उद्घाटयितुम्
ఉద్ఘాటయిష్యతి	ఉద్ఘాటితవాన్	ఉద్ఘాట్య	ఉద్ఘాటయితుమ్
తెరువగలడు	తెరిచాడు	తెరిచి	తెరుచుటకు

कथयिष्यति	कथितवान्	कथयित्वा	कथयितुम्
కథయిష్యతి	కథితవాన్	కథయిత్వా	కథయితుమ్
చెప్పగలడు	చెప్పాడు	చెప్పి	చెప్పుటకు
करिष्यति	कृतवान्	कृत्वा	कर्तुम्
కరిష్యతి	కృతవాన్	కృత్వా	కర్తుమ్
చేయగలడు/ది	చేశాడు	చేసి	చేయుటకు
कर्तयिष्यति	कर्तितवान्	कर्तयित्वा	कर्तयितुम्
కర్తయిష్యతి	కర్తితవాన్	కర్తయిత్వా	కర్తయితుమ్
చేయించగలడు	చేయించాడు	చేయించి	చేయించుటకు
क्रीडिष्यति	क्रीडितवान्	क्रीडित्वा	क्रीडितुम्
క్రీడిష్యతి	క్రీడితవాన్	క్రీడిత్వా	క్రీడితుమ్
ఆడగలడు	ఆడాడు	ఆడించి	ఆడించుటకు
खादिष्यति	खादितवान्	खादित्वा	खादितुम्
ఖాదిష్యతి	ఖాదితవాన్	ఖాదిత్వా	ఖాదితుమ్
తినగలడు	తిన్నాడు	తిని	తినుటకు
क्षालयति	क्षालितवान्	क्षालयित्वा	क्षालयितुम्
క్షాలయతి	క్షాలితవాన్	క్షాలయిత్వా	క్షాలయితుమ్
శుభ్రపరచగలడు	శుభ్రపరచాడు	శుభ్రపరచి	శుభ్రపరచుటకు
खेलिष्यति	खेलितवान्	खेलित्वा	खेलितुम्
ఖేలిష్యతి	ఖేలితవాన్	ఖేలిత్వా	ఖేలితుమ్
ఆడగలడు	ఆడాడు	ఆడి	ఆడుటకు
गमिष्यति	गतवान्	गत्वा	गन्तुम्
గమిష్యతి	గతవాన్	గత్వా	గన్తుమ్
వెళ్ళగలడు	వెళ్ళాడు	వెళ్ళి	వెళ్ళుటకు
चलिष्यति	चलितवान्	चलित्वा	चलितुम्
చలిష్యతి	చలితవాన్	చలిత్వా	చలితుమ్
కదలగలడు	కదిలాడు	కదిలి	కదలుటకు
चालयिष्यति	चालितवान्	चालयित्वा	चालयितुम्
చాలయిష్యతి	చాలితవాన్	చాలయిత్వా	చాలయితుమ్
నడుపగలడు	నడిపాడు	నడిపి	నడుపుటకు
चिन्तयिष्यति	चिन्तितवान्	चिन्तयित्वा	चिन्तयितुम्
చిన్తయిష్యతి	చిన్తితవాన్	చిన్తయిత్వా	చిన్తయితుమ్
ఆలోచించగలడు	ఆలోచించాడు	ఆలోచించి	ఆలోచించుటకు
जेष्यति	जितवान्	जित्वा	जेतुम्
జేష్యతి	జితవాన్	జిత్వా	జేతుమ్
జయించగలడు	జయించాడు	జయించి	జయించుటకు

ज्ञास्यति	ज्ञातवान्	ज्ञात्वा	ज्ञातुम्
జ్ఞాస్యతి	జ్ఞాతవాన్	జ్ఞాత్వా	జ్ఞాతుమ్
తెలుసుకొనగలడు	తెలుసుకొన్నాడు	తెలుసుకొని	తెలుసుకొనుటకు
दास्यति	दत्तवान्	दत्वा	दातुम्
దాస్యతి	దత్తవాన్	దత్వా	దాతుమ్
ఇవ్వగలడు	ఇచ్చాడు	ఇచ్చి	ఇచ్చుటకు
धरिष्यति	धृतवान्	धृत्वा	धर्तुम्
ధరిష్యతి	ధృతవాన్	ధృత్వా	ధర్తుమ్
ధరించగలడు	ధరించాడు	ధరించి	ధరించుటకు
धाविष्यति	धावितवान्	धावित्वा	धावितुम्
ధావిష్యతి	ధావితవాన్	ధావిత్వా	ధావితుమ్
పరుగెత్తగలడు	పరుగెత్తాడు	పరుగెత్తి	పరుగెత్తుటకు
नेष्यति	नीतवान्	नीत्वा	नेतुम्
నేష్యతి	నీతవాన్	నీత్వా	నేతుమ్
తీసుకుపోగలడు	తీసుకుపోయాడు	తీసుకుపోయి	తీసుకుపోవుటకు
निर्मास्यति	निर्मितवान्	निर्माय	निर्मातुम्
నిర్మాస్యతి	నిర్మితవాన్	నిర్మాయ	నిర్మితుమ్
నిర్మించగలడు	నిర్మించాడు	నిర్మించి	నిర్మించుటకు
निर्वर्तयिष्यति	निर्वर्तितवान्	निर्वर्त्य	निर्वर्तयितुम्
నిర్వర్తయిష్యతి	నిర్వర్తితవాన్	నిర్వర్త్య	నిర్వర్తయితుమ్
నిర్వర్తించగలడు	నిర్వర్తించాడు	నిర్వర్తించి	నిర్వర్తించుటకు
निवारयिष्यति	निवारितवान्	निवार्य	निवारयितुम्
నివారయిష్యతి	నివారితవాన్	నివార్య	నివారయితుమ్
నివారించగలడు	నివారించాడు	నివారించి	నివారించుటకు
पक्ष्यति	पक्ववान्	पक्त्वा	पक्तुम्
పక్ష్యతి	పక్వవాన్	పక్త్వా	పక్తుమ్
వండగలడు	వండాడు	వండి	వండుటకు
परिणेष्यति	परिणीतवान्	परिणीय	परिणेतुम्
పరిణేష్యతి	పరిణీతవాన్	పరిణీయ	పరిణేతుమ్
వివాహమాడగలడు	వివాహమాడాడు	వివాహమాడి	వివాహమాడుటకు
पठिष्यति	पठितवान्	पठित्वा	पठितुम्
పఠిష్యతి	పఠితవాన్	పఠిత్వా	పఠితుమ్
చదువగలడు	చదివాడు	చదివి	చదువుటకు
द्रक्ष्यति	दृष्टवान्	दृष्ट्वा	द्रष्टुम्
ద్రక్ష్యతి	దృష్టవాన్	దృష్ట్వా	ద్రష్టుమ్
చూడగలడు	చూశాడు	చూసి	చూచుటకు

पूजयिष्यति	पूजितवान्	पूजयित्वा	पूजयितुम्
పూజయిష్యతి	పూజితవాన్	పూజయిత్వా	పూజయితుమ్
పూజించగలడు	పూజించాడు	పూజించి	పూజించుటకు
प्रवेक्ष्यति	प्रविष्टवान्	प्रविश्य	प्रवेष्टुम्
ప్రవేక్ష్యతి	ప్రవిష్టవాన్	ప్రవిశ్య	ప్రవేష్టుమ్
ప్రవేశించగలడు	ప్రవేశించాడు	ప్రవేశించి	ప్రవేశించుటకు
प्रसाधयिष्यति	प्रसाधितवान्	प्रसाध्य	प्रसाधयितुम्
ప్రసాధయిష్యతి	ప్రసాధితవాన్	ప్రసాధ్య	ప్రసాధయితుమ్
प्राप्स्यति	प्राप्तवान्	प्राप्य	प्राप्तुम्
ప్రాప్స్యతి	ప్రాప్తవాన్	ప్రాప్య	ప్రాప్తుమ్
పొందగలడు	పొందాడు	పొంది	పొందుటకు
भक्षयिष्यति	भक्षितवान्	भक्षयित्वा	भक्षयितुम्
భక్షయిష్యతి	భక్షితవాన్	భక్షయిత్వా	భక్షయితుమ్
भषिष्यति	भषितवान्	भषित्वा	भषितुम्
భషిష్యతి	భషితవాన్	భషిత్వా	భషితుమ్
मारयिष्यति	मारितवान्	मारयित्वा	मारयितुम्
మారయిష్యతి	మారితవాన్	మారయిత్వా	మారయితుమ్
मेलिष्यति	मिलितवान्	मिलित्वा	मेलितुम्
మేలిష్యతి	మిలితవాన్	మిలిత్వా	మేలితుమ్
रक्षिष्यति	रक्षितवान्	रक्षित्वा	रक्षितुम्
రక్షిష్యతి	రక్షితవాన్	రక్షిత్వా	రక్షితుమ్
लेखिष्यति	लिखितवान्	लिखित्वा	लेखितुम्
లేఖిష్యతి	లిఖితవాన్	లిఖిత్వా	లేఖితుమ్
వ్రాయగలడు	వ్రాశాడు	వ్రాసి	వ్రాయుటకు
वदिष्यति	उदितवान्	उदित्वा	वदितुम्
వదిష్యతి	ఉదితవాన్	ఉదిత్వా	వదితుమ్
చెప్పగలడు	చెప్పాడు	చెప్పి	చెప్పుటకు
वत्स्यति	उषितवान्	उषित्वा	वन्तुम्
వత్స్యతి	ఉషితవాన్	ఉషిత్వా	వన్తుమ్
वक्ष्यति	ऊढवान्	ऊढ्वा	वोढुम्
వక్ష్యతి	ఊఢవాన్	ఊఢ్వా	వోఢుమ్
మోయగలడు	మోశాడు	మోసి	మోయుటకు
वादयिष्यति	वादितवान्	वादयित्वा	वादयितुम्
వాదయిష్యతి	వాదితవాన్	వాదయిత్వా	వాదయితుమ్
వాయించగలడు	వాయించాడు	వాయించి	వాయించుటకు

विज्ञापयिष्यति	विज्ञापितवान्	विज्ञाप्य	विज्ञापयितुम्
విజ్ఞాపయిష్యతి	విజ్ఞాపితవాన్	విజ్ఞాప్య	విజ్ఞాపయితుమ్
తెలియచెప్పగలడు	తెలియచెప్పాడు	తెలియచెప్పి	తెలియచెప్పుటకు
श्रोष्यति	श्रुतवान्	श्रुत्वा	श्रोतुम्
శ్రోష్యతి	శ్రుతవాన్	శృత్వా	శ్రోతుమ్
వినగలడు	విన్నాడు	విని	వినుటకు
स्वीकरिष्यति	स्वीकृतवान्	स्वीकृत्य	स्वीकर्तुम्
స్వీకరిష్యతి	స్వీకృతవాన్	స్వీకృత్య	స్వీకర్తుమ్
స్వీకరించగలడు	స్వీకరించాడు	స్వీకరించి	స్వీకరించుటకు
सञ्चरिष्यति	सञ्चरितवान्	सञ्चर्य	सञ्चरितुम्
సంచరిష్యతి	సంచరితవాన్	సంచర్య	సంచరితుమ్
సంచరించగలడు	సంచరించాడు	సంచరించి	సంచరించుటకు
स्थापयिष्यति	स्थापितवान्	स्थापयित्वा	स्थापयितुम्
స్థాపయిష్యతి	స్థాపితవాన్	స్థాపయిత్వా	స్థాపయితుమ్
స్థాపించగలడు	స్థాపించాడు	స్థాపించి	స్థాపించుటకు
हनिष्यति	हतवान्	हत्वा	हन्तुम्
హనిష్యతి	హతవాన్	హత్వా	హన్తుమ్
निहनिष्यति	निहतवान्	निहत्य	निहन्तुम्
నిహనిష్యతి	నిహతవాన్	నిహత్య	నిహన్తుమ్
अनुवदिष्यति	अनूदितवान्	अनूद्य	अनुवदितुम्
అనువదిష్యతి	అనూదితవాన్	అనూద్య	అనువదితుమ్

बहुवचन क्रियारूपान् पश्यन्तु

బహువచన క్రియారూపాన్ పశ్యన్తు.

బహువచన క్రియారూపములను చూడండి.

ए.व.	ब.व.
स्थापयिष्यति	स्थापयिष्यन्ति
స్థాపయిష్యతి	స్థాపయిష్యన్తి
స్థాపించగలడు	స్థాపించగలరు
स्थापितवान्	स्थापितवन्तः
స్థాపితవాన్	స్థాపితవన్తః
స్థాపించెను	స్థాపించిరి

इतराणि - ఇతరాణి - ఇతరములు

పదము	ఉచ్చరణ	అర్థము
अभीक्ष्णम्	అభీక్ష్ణమ్	మరలమరల
सह, साकं, समम्, सार्थम्	సహ,సాకం,సమమ్,సార్థమ్	కూడ, తోటి
धिक्	ధిక్(నిందనుసూచించునది)	ఛీ
अथ	అథ	పిమ్మట
आम्	ఆమ్	అవును
च	చ	కూడ, వా
नूनम्	నూనమ్	నిశ్చయముగా
शश्वत्	శశ్వత్	మరలమరల
नित्यम्	నిత్యమ్	ఎల్లప్పుడు
भूयः	భూయః	మరల
चेत्	చేత్	అయితే
हन्त	హన్త	అయ్యో
यावत्	యావత్	ఎంతవరకైతే, ఎంతైతే
तावत्	తావత్	అంతవరకు, అంత
तथाहि	తథాహి	అలాగా
खलु	ఖలు	కదా
किल	కిల	అట
सुष्टु	సుష్టు	సాధు, లెస్సగా, బాగా
स्म	భూతకాలమును నొక్కి సూచిస్తుంది	
हे, भोः	హే, భోః	అయ్యా
अये	అయే	అయి, ఓయీ
तु	తు	కాని
किन्तु	కిన్తు	కాని
परन्तु	పరన్తు	కాని
अपि	అపి	కూడ
अपितु	అపితు	కానీ, ఇంకా
हि	హి	నిశ్చయంగా, ను

शुनकः - శునకః - కుక్క

एषः शुनकः विश्वासकरः जन्तुः।

ఏషః శునకః విశ్వాసకరః జన్తుః.

ఈ కుక్క విశ్వాసకరమైన జంతువు.

शुनकः भौ भौ इति भषति।

శునకః భౌ భౌ ఇతి భషతి.

కుక్క భౌ భౌ అని అరచుచున్నది.

शुनकः मांसं अन्नं च खादति।

శునకః మాంసం అన్నం చ ఖాదతి.

కుక్క మాంసమును, అన్నమును కూడ తినుచున్నది.

शुनकः शीघ्रं धावति।

శునకః శీఘ్రం ధావతి.

కుక్క త్వరగా (వేగముగా) పరుగెత్తుచున్నది.

अस्माकं गृहाणि रक्षति।

అస్మాకం గృహాణి రక్షతి.

మనయొక్క ఇండ్లను రక్షిస్తుంది.

शुनकः स्वलाग्ङूलचालनात् विश्वासं प्रकटयति।

శునకః స్వలాంగూలచాలనాత్ విశ్వాసం ప్రకటయతి.

కుక్క తన తోకను ఊపుచూ నమ్మకమును ప్రకటిస్తుంది.

शुनकस्य भैरवः इति नामान्तरमपि अस्ति।

శునకస్య భైరవః ఇతి నామాన్తరమపి అస్తి.

కుక్కకు భైరవుడు అను మరియొక పేరు కూడ ఉన్నది.

बिडाल:, मार्जार: - బిడాలః, మార్జారః - పిల్లి

बिडालस्य नेत्रे काचरे।

బిడాలస్య నేత్రే కాచరే.

పిల్లియొక్క కళ్ళు గాజురంగులో ఉంటాయి.

बिडाल: रात्रौ अपि पश्यति।

బిడాలః రాత్రౌ అపి పశ్యతి.

పిల్లి రాత్రికూడ చూస్తుంది.

मार्जार: मूषकान् खादति।

మార్జారః మూషకాన్ ఖాదతి.

పిల్లి ఎలుకలను తినును.

निश्शब्दं सञ्चरति।

నిశ్శబ్దం సంచరతి.

నిశ్శబ్దముగా సంచరిస్తుంది.

बिडाल: म्याव् म्यव् इति रौति।

బిడాలః మ్యావ్ మ్యావ్ ఇతి రౌతి.

పిల్లి మ్యావు మ్యావు అని అరుస్తుంది.

क्षीरं पातुं अपि इच्छति।

క్షీరం పాతుం అపి ఇచ్ఛతి.

పాలను త్రాగుటకు కూడ ఇష్టపడుతుంది.

बिडालस्य मुखम् वर्तुलं वर्तते।

బిడాలస్య ముఖమ్ వర్తులం వర్తతే.

పిల్లియొక్క ముఖము గుండ్రముగా ఉంటుంది.

శుకః - శుకః - చిలుక

सर्वेजना: शुकं आनन्दं पश्यन्ति।

సర్వేజనాః శుకం ఆనన్దం పశ్యన్తి.

జనులందరు చిలుకను ఆనందంగా చూస్తుంటారు.

शुक: हरितवर्णे भवति।

శుకః హరితవర్ణే భవతి.

చిలుక పచ్చనిరంగులో ఉంటుంది.

परन्तु नासिका तु रक्तवर्णम्।

పరన్తు నాసికా తు రక్తవర్ణమ్.

కాని ముక్కు మాత్రం ఎరుపురంగు.

शुक: बीजान्, फलनि च खादति।

శుకః బీజాన్, ఫలాని చ ఖాదతి.

చిలుక గింజలను, పండ్లను కూడ తింటుంది.

शुक: अस्माभि: सह संभाषितुं शक्यते।

శుకః అస్మాభిః సహ సంభాషితుం శక్యతే.

చిలుక మనతోకూడ సంభాషించదానికి వీలవుతుంది.

केचन जना: सुकं भविष्यव्दचनेऽपि उपयुज्यन्ते।

కేచన జనాః శుకం భవిష్యద్వచనేపి ఉపయుజ్యన్తే.

కొంతమంది జనులు చిలుకను భవిష్యత్తును చెప్పడానికి కూడ ఉపయోగిస్తుంటారు.

शुकं जना: गृहप्रांग्डणे पञ्जरे बध्द्वा आनन्दं अनुभवन्ति।

శుకం జనాః గృహప్రాంగణే పంజరే బద్ధ్వా ఆనందం అనుభవన్తి.

చిలుకను జనులు తమ ఇంఢ్లయందు పంజరంలో బంధించి ఉంచి ఆనందాన్ని అనుభవిస్తుంటారు.

పదకొండవ రోజు

तिरस्करणम् - తిరస్కరణమ్ - తిరస్కరించుట

सः यत् वदति तत् मा श्रुणुत।
సః యత్ వదతి తత్ మా శృణుత.
అతడు ఏది చెప్పుచున్నాడో దానిని వినవద్దు.

मम तं प्रति किमपि न ज्ञायते।
మమ తంప్రతి కిమపి న జ్ఞాయతే.
నాకు దానినిగూర్చి ఏమియును తెలియదు.

एतत् न सत्यम्।
ఏతత్ న సత్యమ్.
ఇది నిజము కాదు.

सः नगरं गन्तुं न अङ्गीकरोति।
సః నగరం గన్తుం న అంగీకరోతి.
అతడు నగరమునకు వెళ్ళుటకు అంగీకరించడు.

यदा अहं वदामि तदा त्वं मावदतु। परन्तु श्रुणु।
యదా అహం వదామి తదా త్వం మా వదతు. పరన్తు శృణు.
ఎప్పుడు నేను మాట్లాడుచున్నానో అప్పుడు నీవు మాట్లాడవద్దు. కాని విను.

दूरवाणी सम्भाषणम् - టెలిఫోను సంభాషణ

सुरेश: : हरि: ओम्।
సురేశః : హరిః ఓమ్.
సురేశుడు : హరి ఓమ్.

रमेश: : हरि: ओम्। क: वदति?
రమేశః : హరిః ఓమ్. కః వదతి?
రమేశుడు : హరి ఓమ్. ఎవరు మాట్లాడుతున్నది.

सुरेश: : अहं सुरेश: वदामि। रमेश: अस्ति वा?
సురేశః : అహం సురేశః వదామి. రమేశః అస్తి వా?
సురేశుడు : నేను సురేశ్‌ను మాట్లాడుచున్నాను. రమేశ్ ఉన్నాడా?

रमेश: : सुप्रभातम् सुरेश। किमर्थं प्रात: एव दूरवाणीं कृतवान्?
రమేశః : సుప్రభాతమ్ సురేశ. కిమర్థం ప్రాతః ఏవ దూరవాణీం కృతవాన్?
రమేశుడు : సుప్రభాతం సురేశ్. ఎందుకొరకు ఉదయమునే ఫోను చేశావు?

सुरेश: : विशेष: कोऽपि नास्ति। सायं भवत: कार्यक्रम: क:?
సురేశః : విశేషః కోపి నాస్తి. సాయం భవతః కార్యక్రమః కః?
సురేశుడు : విశేషము ఏమీ లేదు. సాయంకాలము నీయొక్క కార్యక్రమము ఏమిటి?

रमेश: : निश्चित: कोऽपि नास्ति।
రమేశః : నిశ్చితః కోపి నాస్తి.
రమేశుడు : ఖచ్చితంగా ఏమీ లేదు.

सुरेश: : अद्य विराम: खलु। गृहे जामिता भवति। कुत्रचित् गमिष्यामो वा?
సురేశః : అద్య విరామః ఖలు. గృహే జామితా భవతి. కుత్రచిత్ గమిష్యామో వా?
సురేశుడు : ఈరోజు శెలవు కదా. ఇంట్లో విసుగుపుడుతుంది. ఎక్కడికైనా వెళ్దామా?

रमेश: : कुत्र गमिष्याम:?
రమేశః : కుత్ర గమిష్యామః?
రమేశుడు : ఎక్కడకు వెళ్ళగలము?

सुरेश: : चलनचित्रं द्रष्टुम्।
సురేశః : చలనచిత్రం ద్రష్టుమ్.
సురేశుడు : సినిమాను చూచుటకు.

रमेश: : समीचीनं चलनचित्रं किमपि नास्ति भो:।
రమేశః : సమీచీనం చలనచిత్రం కిమపి నాస్తి భోః.
రమేశుడు : మంచి సినిమా ఏమీ లేదయ్యా?

सुरेश: : तर्हि कुत्र गमिष्याम:?
సురేశః : తర్హి కుత్ర గమిష్యామః?
సురేశుడు : అయితే ఎక్కడకు వెళ్దాము?

रमेश: : अद्य सायं षड्वादने त्यागराजगानसभायां बालमुरलीकृष्णः गास्यति। कलाक्षेत्रे नृत्य प्रदर्शनं भविष्यति। कालिदास कलामण्टपे संस्कृत नाटकाभिनयः भविष्यति।

రమేశః : అద్యసాయం షడ్వాదనే త్యాగరాజగానసభాయాం బాలమురళీకృష్ణః గాస్యతి. కళాక్షేత్రే నృత్య ప్రదర్శనం భవిష్యతి. కాళిదాస కళామండపే సంస్కృత నాటకాభినయః భవిష్యతి.

రమేశుడు : ఈరోజు సాయంకాలం ఆరుగంటలకు త్యాగరాజగానసభలో బాలమురళీకృష్ణ పాటకచేరీ ఉన్నది. కళాక్షేత్రంలో నృత్యప్రదర్శన ఉన్నది. కాళిదాస కళామంటపంలో సంస్కృత నాటక ప్రదర్శన ఉన్నది.

सुरेश: : तर्हि कुत्र गमिष्यामः ?

సురేశః : తర్హి కుత్ర గమిష్యామః?

సురేశుడు : అయితే ఎక్కడకు వెళ్దాము?

रमेश: : प्रथमं त्यागराजगानसभां गमिष्यामः। तत्र षड्वादनतः पादोन सप्तवादन पर्यन्तं गानं श्रुत्वा अनन्तरं कलाक्षेत्रं गमिष्यामः। तत्र सार्थ सप्तवादन पर्यन्तं नृत्यं दृष्ट्वा ततः कालिदास कलामण्टपं गत्वा संस्कृत नाटकं द्रक्ष्यामः।

రమేశః : ప్రథమం త్యాగరాజగానసభాం గమిష్యామః. తత్ర షడ్వాదనతః పాదోన సప్తవాదన పర్యన్తం గానం శృత్వా అనంతరం కళాక్షేత్రం గమిష్యామః. తత్ర సార్థ సప్తవాదన పర్యన్తం నృత్యం దృష్ట్వా తతః కాళిదాస కళామంటపం గత్వా సంస్కృత నాటకం ద్రక్ష్యామః.

రమేశుడు : మొదట త్యాగరాజగానసభకు వెళ్దాము. అక్కడ ఆరుగంటలనుండి ఏడుగంటల వరకు సంగీతమును విని తరువాత కళాక్షేత్రమునకు వెళ్దాము. అక్కడ ఏడున్నర వరకు నృత్యమును చూచిన తరువాత కాళిదాస కళామంటపమునకు వెళ్ళి సంస్కృత నాటకమును చూద్దాము.

सुरेश: : अस्तु। कदा प्रस्थास्यामः ?

సురేశః : అస్తు. కదా ప్రస్థాస్యామః?

సురేశుడు : సరే. ఎప్పుడు బయలుదేరుదాము?

रमेश: : सायं सार्थपञ्चवादने प्रस्थास्यामः।

రమేశః : సాయం సార్థపంచవాదనే ప్రస్థాస్యామః.

రమేశుడు : సాయంకాలము ఐదున్నరగంటలకు బయలుదేరుదాము.

सुरेश: : अस्तु। स्थापयामि।

సురేశః : అస్తు. స్థాపయామి.

సురేశుడు : సరే. పెట్టేస్తున్నాను.

हे भिषक्। मम आरोग्यं समीचीनं नास्ति।
హే భిషక్! మమ ఆరోగ్యం సమీచీనం నాస్తి.
డాక్టరుగారూ! నా ఆరోగ్యము బాగుండలేదు.

किम् अभवत्?
కిమ్ అభవత్?
ఏమి అయినది?

रात्रौ निद्रा न आगच्छति।
రాత్రౌ నిద్రా న ఆగచ్ఛతి.
రాత్రి నిద్ర రావడంలేదు. (పట్టడంలేదు).

किमर्थम्?
కిమర్థమ్?
ఎందుకొఱకు?

भवतः चिन्ता किमपि अस्ति वा?
భవతః చిన్తా కిమపి అస్తివా?
మీకు ఏమైనా ఆలోచన ఉన్నదా?

किमपिनास्ति।
కిమపినాస్తి.
ఏమీలేదు.

भवान् अत्यधिक श्रमां करोति खलु।
భవాన్ అత్యధిక శ్రమాం కరోతి ఖలు.
మీరు ఎక్కువ శ్రమ చేయుచున్నారు కదా.

परन्तु किमपि कर्तव्यमिति चिन्ता अस्ति।
పరన్తు కిమపి కర్తవ్యమితి చిన్తా అస్తి.
కాని ఏదయినా చెయ్యాలి అనే ఆలోచన ఉంటుంది.

तर्हि तां चिन्तां विहस्व। निद्रा सम्यक् आगच्छति।
తర్హి తాం చిన్తా విహస్వ. నిద్రా సమ్యక్ ఆగచ్ఛతి.
అయితే ఆ ఆలోచనను వదిలిపెట్టండి. నిద్ర బాగా వస్తుంది.

औषधं किमपि ददातु।
ఔషధం కిమపి దదాతు.
మందు ఏదైనా ఇవ్వండి.

अहं कानिचन गुलिकान् ददमि।
అహం కానిచన గులికాన్ దదామి.
నేను కొన్ని మాత్రలను ఇస్తున్నాను.

कियत्काल पर्यन्तं सेवितव्यम्?
కియత్కాల పర్యన్తం సేవితవ్యమ్?
ఎంతకాలం వరకు సేవించాలి వాటిని?

दिनव्दयपर्यन्तम्।
దినద్వయ పర్యన్తమ్.
రెండు రోజుల వరకు.

धन्यवादा:।
ధన్యవాదాః.
ధన్యవాదములు.

अधिक चिन्ता मास्तु।
అధిక చిన్తా మాస్తు.
ఎక్కువగా ఆలోచించకండి.

पूर्वमिव कार्याणि सर्वाणि कर्तुं इदानीं शरीरं न अग्डीकरोति खलु।
పూర్వమివ కార్యాణి సర్వాణి కర్తుం ఇదానీం శరీరం న అంగీకరోతి ఖలు.
పూర్వంలాగ అన్ని పనులు చెయ్యడానికి ఇప్పుడు శరీరము అంగీకరించదు కదా.

औषध सेवनेन किञ्चित् प्रयोजनं वर्तते।
ఔషధ సేవనేన కించిత్ ప్రయోజనం వర్తతే.
మందు వేసుకొనుటవలన కొంచెం ప్రయోజనం ఉంటుంది.

विना चिन्ता अतीव समीचीनम्।
వినా చిన్తా అతీవ సమీచినమ్.
చింత లేకుండా ఉంటే మరింత బాగుంటుంది.

పన్నెండవ రోజు

भोजन समये - భోజన సమయే - భోజనం చేసేటపుడు

मम अतीव बभुक्षा अस्ति। हे मातः। भोजनं सिध्दंवा?
మమ అతీవ బుభుక్షా అస్తి. హేమాతః. భోజనం సిద్ధంవా?
నాకు మిక్కిలి ఆకలిగా ఉన్నది. ఓ అమ్మా! భోజనము తయారైనదా?

भवत्याः परिवेषयामि। आगच्छ।
భవత్యాః పరివేషయామి. ఆగచ్ఛ.
నీకు వడ్డిస్తున్నాను. రా.

किं शाकं कृतवती?
కిం శాకం కృతవతీ?
ఏమి కూర చేశావు?

वार्ताकशाकम्।
వార్తాకశాకమ్.

ममतु नरोचते।
మమతు నరోచతే.
నాకు ఇష్టము ఉండదు.

उर्वारुक सूपमस्ति।
ఉర్వారుక సూపమస్తి.
దోసకాయ పప్పు ఉన్నది.

अल्पाहारम् किमपि अस्ति वा?
అల్పాహారమ్ కిమపి అస్తివా?
అల్పాహారము ఏమైనా ఉన్నదా?

चित्रान्नं कृतवती।
చిత్రాన్నం కృతవతీ.
పులిహోర చేశాను.

तर्हि किञ्चित् ददातु।
తర్హి కించిత్ దదాతు.
అయితే కొంచెం పెట్టు.

भुक्त्वा कलाशालां प्रति गन्तव्यम्।
భుక్త్వా కలాశాలాం ప్రతి గన్తవ్యమ్.
తిని కళాశాలకు వెళ్ళవలెను.

तत्र किं कार्यं अस्ति?
తత్ర కిం కార్యం అస్తి?

कलाशाला वार्षिकोत्सव: खलु।
కలాశాలా వార్షికోత్సవః ఖలు.
కళాశాల వర్షికోత్సవము కదా.

तर्हि भोजनं कृत्वा गच्छतु।
తర్హి భోజనం కృత్వా గచ్ఛతు.
అయితే భోజనము చేసి వెళ్ళు.

तव अनुज: अपि खादिष्यति।
తవ అనుజః అపి ఖాదిష్యతి.
నీ తమ్ముడు కూడ తినగలడు.

अस्तु शीघ्रं परिवेषय।
అస్తు శీఘ్రం పరివేషయ.
సరే. త్వరగా వడ్డించు.

बान्धवानामागमने - బంధువులు వచ్చినపుడు

प्रयाणं सम्यक् अप्रचलत्वा?
ప్రయాణం సమ్యక్ అప్రచలత్వా?
ప్రయాణము బాగా జరిగినదా?

सम्यक् प्रचलितम।
సమ్యక్ ప్రచలితమ్.
బాగానే జరిగినది.

कुत्रत: आगतवान्?
కుత్రతః ఆగతవాన్?
ఎక్కడనుండి వచ్చావు?

राधे। प्रथमं जलं ददातु।
రాధే! ప్రథమం జలం దదాతు.
రాధా! మొదట నీరు ఇవ్వు.

अनन्तरं समाचारं पृच्छतु।
అనన్తరం సమాచారం పృచ్ఛతు.
తరువాత సమాచారమును అడుగు.

दिल्लीत: आगतवान्।
దిల్లీతః ఆగతవాన్.
దిల్లీనుండి వచ్చాను.

धूमशाकटेवा ? विमानेवा ?
ధూమశకటేవా? విమానేవా?
రైలులోనా? విమానంలోనా?

धूमशकटे एव।
ధూమశకటే ఏవ.
రైలులోనే.

धूमशकटे जनाधिक्यता अस्तिवा ?
ధూమశకటే జనాధిక్యతా అస్తివా?
రైలులో జనము ఎక్కువగా ఉన్నారా?

बहव: जना: सन्ति।
బహవః జనాః సన్తి.
చాలామంది జనం ఉన్నారు.

अतीव दूरादागत: खलु। शरीरवेदना अस्ति।
అతీవ దూరాదాగతః ఖలు. శరీరవేదనా అస్తి.
చాలాదూరం నుండి వచ్చానుకదా. ఒళ్ళు నొప్పులుగా ఉంది.

उष्णाजलेन स्नानं कुर्वन्तु।
ఉష్ణాజలేన స్నానం కుర్వన్తు.
వేడినీటితో స్నానము చెయ్యి.

किञ्चित् काफीं पिब।
కించిత్ కాఫీం పిబ.
కొంచెం కాఫీ త్రాగు.

मातुलानि, मातृष्वसेय: चकुशलं वा ?
మాతులాని, మాతృష్వసేయః చ కుశలం వా?
అత్తయ్య, బావ కుశలంగా ఉన్నారా?

सः किं पठति इदानीम्?
సః కిం పఠతి ఇదానీమ్?
అతడు ఏమి చదువుచున్నాడు ఇప్పుడు?

दशम कक्ष्यां पठति।
దశమ కక్ష్యాం పఠతి.
పదవ తరగతి చదువుచున్నాడు.

अत्र कति दिनानि तिष्ठति?
అత్ర కతి దినాని తిష్ఠతి?
ఇక్కడ ఎన్ని రోజులు ఉంటావు?

दिन व्दयं स्थित्वा अनन्तरं भाग्यनगरं गमिष्यामि।
దిన ద్వయం స్థిత్వా అనన్తరం భాగ్యనగరం గమిష్యామి.
రెండు రోజులు ఉండి తరువాత భాగ్యనగరమునకు వెళ్ళగలను.

किमर्थम्?
కిమర్థమ్?
ఎందుకొఱకు?

तत्र कार्यालये समावेशः अस्ति।
తత్ర కార్యాలయే సమావేశః అస్తి.
అక్కడ ఆఫీసులో మీటింగ్ ఉన్నది.

पुनः आगमनसमये अत्र आगच्छतिवा?
పునః ఆగమన సమయే అత్ర ఆగచ్ఛతివా?
తిరిగి వచ్చేటపుడు ఇక్కడకు వస్తావా?

आगमिष्यामि। भवतीं अपि दिल्लीं नेष्यामि।
ఆగమిష్యామి. భవతీం అపి దిల్లీం నేష్యామి.
రాగలను. నిన్నుకూడ దిల్లీకి తీసుకుపోగలను.

अस्तु। अवश्यं आगमिष्यामि।
అస్తు. అవవ్యం ఆగమిష్యామి.
సరే. తప్పక రాగలను.

त्रिचक्रिका चालकेन सम्भाषणाम्
త్రిచక్రికా చాలకేన సంభాషణమ్ - ఆటోవానితో సంభాషణ

भोः । मम त्रिचक्रिकां आरोहय।
భోః! మమ త్రిచక్రికాం ఆరోహయ.
అయ్యా! నా ఆటో ఎక్కించండి.

अहं भवानीपुरं गन्तव्यम् ।
అహం భవానీపురం గన్తవ్యమ్.
నేను భవానీపురం వెళ్ళాలి.

आरोह । नेष्यामि ।
ఆరోహ, నేష్యామి.
ఎక్కండి, తీసుకొనిపోగలను.

कियत् दातव्यम् ?
కియత్ దాతవ్యమ్?
ఎంత ఇవ్వాలి?

पञ्च त्रिंशत् रूप्यकाणि ।
పఞ్చ త్రింశత్ రూప్యకాణి.
ముప్పదిఐదు రూపాయలు.

तावत् दातव्यम्वा ? किञ्चित् दूरः एव खलु ।
తావత్ దాతవ్యమ్వా? కించిత్ దూరః ఏవ ఖలు.
అంత ఇవ్వాలా? కొంచెం దూరమే కదా.

तर्हि त्रिंशत् ददातु ।
తర్హి త్రింశత్ దదాతు.
అయితే ముప్పది ఇవ్వండి.

मास्तु । लोकयानेन गमिष्यामि ।
మాస్తు, లోకయానేన గమిష్యామి.
వద్దు. బస్సులో వెళ్ళగలను.

विंशति रूप्यकाणि ददातु । भारः अस्तिखलु ।
వింశతి రూప్యకాణి దదాతు. భారః అస్తి ఖలు.
ఇరువది రూపాయలు ఇవ్వండి. బరువు ఉన్నది కదా.

अस्तु। भवानीपुरे कुत्र गन्तव्यम्।
అస్తు. భవానీపురే కుత్ర గన్తవ్యమ్.
సరే, భవానీపురంలో ఎక్కడకు వెళ్ళాలి.

तत्र शिवालयः अस्ति खलु। तत्र गन्तव्यम्।
తత్ర శివాలయః అస్తి ఖలు. తత్ర గన్తవ్యమ్.
అక్కడ శివాలయము ఉన్నది కదా. అక్కడకు వెళ్ళాలి.

बान्धवानां गृहम् वा?
బాంధవానాం గృహమ్వా?
బంధువుల ఇంటికా?

तत्र किं प्रचलति?
తత్ర కిం ప్రచలతి?

नतु बान्धवानां गृहम्। पूजार्थम्।
నతు బాంధవానాం గృహమ్. పూజార్థమ్.
మా బంధువుల ఇంటికి. పూజకొరకు.

अद्यकिम्?
అద్యకిమ్?
ఈరోజు ఏమిటి?

कार्तिक पूर्णिमा खलु।
కార్తిక పూర్ణిమా ఖలు.
కార్తిక పూర్ణిమ కదా.

एतस्मिन् दिने किं कुर्वन्ति?
ఏతస్మిన్ దినే కిం కుర్వన్తి?
ఈ రోజున ఏమి చేస్తుంటారు?

सन्ध्यासमये दीप प्रज्वलनं कुर्वन्ति।
సంధ్యాసమయే దీప ప్రజ్వలనమ్ కుర్వన్తి.
సంధ్యాసమయంలో దీపములను వెలిగిస్తారు

कति? किमर्थम्?
కతి? కిమర్థమ్?
ఎన్ని? ఎందుకు?

सहस्राणि। शिवप्रीत्यर्थम्।
సహస్రాణి. శివప్రీత్యర్థమ్.
వేయి. ఈశ్వరుని ప్రీతి కొరకు.

अवरोह।
అవరోహ:
దిగండి.

पुनः आगच्छति वा?
పునః ఆగచ్ఛతివా?
మళ్ళీ వస్తారా?

सार्थवादने आगमिष्यामि।
సార్థవాదనే ఆగమిష్యామి.
అరగంటలో రాగలను.

तर्हि अत्रैव तिष्ठामि।
తర్హి అత్రైవ తిష్ఠామి.
అయితే ఇక్కడే ఉంటాను.

इदानीं कुत्र गन्तव्यम्?
ఇదానీం కుత్ర గన్తవ్యమ్?

गृहम् एव।
గృహమ్ ఏవ.
ఇంటికే.

चत्वारिंशत् रूप्यकाणि स्वीकरोतु।
చత్వారింశత్ రూప్యకాణి స్వీకరోతు.
నలభై రూపాయలు తీసుకో.

भवतः स्यूतः।
భవతః స్యూతః.
మీ సంచి.

विस्मृतम्।
విస్మృతమ్.
మరచిపోయా.

धन्यवादाः। पुनरागच्छामि। साधयामि।
ధన్యవాదాః. పునరాగచ్ఛామి. సాధయామి.
ధన్యవాదములు. మళ్ళీ వస్తాను. వెళ్ళి వస్తాను.

పదమూడవ రోజు

वित्तकोशे सम्भाषणम् - బ్యాంకులో సంభాషణము

भो: । अन्त: आगन्तुं शक्यते वा ?
భోః అన్తః ఆగన్తుమ్ శక్యతేవా?
అయ్యా, లోపలికి రావచ్చునా?

अवश्यम् ? किं आवश्यकम् ?
అవశ్యమ్? కిం ఆవశ్యకమ్?
తప్పకుండా ఏమి కావాలి?

वित्तकोशे धनम् स्थापितुम् ?
విత్తకోశే ధనమ్ స్థాపితుమ్.
బ్యాంకులో ధనము ఉంచుటకు. (వేయుటకు)

किं करणीयम् ? प्रथमं कियत् स्थापितव्यम् ?
కిం కరణీయమ్? ప్రథమం కియత్ స్థాపితవ్యమ్?
ఏమి చెయ్యాలి? మొదట ఎంత వేయాలి?

प्रथमत: पञ्चाशदधिक व्दिशत रूप्यकाणि स्थापितव्यम् ।
ప్రథమతః పంచాశదధిక ద్విశత రూప్యకాణి స్థాపితవ్యమ్.
మొదట రెండువందల యాభై రూపాయలు వేయాలి.

तदा पुस्तकं एकं ददाति ।
తదా పుస్తకం ఏకం దదాతి.
అప్పుడు పుస్తకమును ఒకదానిని ఇస్తారు.

प्रतिमासं किञ्चित् स्थापितव्यम् ।
ప్రతిమాసం కించిత్ స్థాపితవ్యమ్.
ప్రతినెల కొంచెం వేయాలి.

किमपि फारम् पूरणीयम् वा ?
కిమపి ఫారమ్ పూరణీయమ్ వా?
ఏమైనా ఫారమ్ పూర్తి చెయ్యాలా?

ममपार्श्वे गवाक्षे कर्गजाणि सन्ति । पूरय ।
మమపార్శ్వే గవాక్షే కర్గజాణి సన్తి! పూరయ.
నాప్రక్కన కిటికీలో కాగితములు ఉన్నవి. నింపండి.

भानुवासरे अपि वित्तकोशः अस्तिवा?
భానువాసరే అపి విత్తకోశః అస్తివా?
ఆదివారము కూడా బ్యాంకు ఉంటుందా?

अस्ति।
అస్తి
ఉంటుంది.

कियत् समयः तिष्ठति?
కియత్ సమయః తిష్ఠితి?
ఎంతసేపు ఉంటుంది?

प्रातः नववादनतः एकवादन पर्यन्तं तिष्ठति।
ప్రాతః నవవాదనతః ఏకవాదన పర్యన్తం తిష్ఠతి.
ఉదయము తొమ్మిది గంటలనుండి ఒంటిగంట వరకు.

औषधानां आपणे - ఔషధానాం ఆపణే - మందుల షాపులో

मम शिरोवेदना अतीव अस्ति। किमपि औषधं ददातु।
మమ శిరోవేదనా అతీవ అస్తి. కిమపి ఔషధం దదాతు.
నాకు తలనొప్పి ఎక్కువగా ఉన్నది. ఏదైనా మందు ఇవ్వండి.

एतत् स्वीकरोतु। क्षणे गमिष्यति।
ఏతత్ స్వీకరోతు. క్షణే గమిష్యతి.
ఇది తీసుకోండి. క్షణంలో పోతుంది.

किं गमिष्यति प्राणः वा?
కిం గమిష్యతి ? ప్రాణః వా?
ఏమి పోతుంది? ప్రాణమా?

किं भोः। तथा सम्भाषणं कुर्वन्ति?
కిమ్భోః దథా సంభాషణం కుర్వన్తి?
ఏమిటండీ. ఆ విధంగా మాట్లాడుచున్నారు.

वेदनाधिक्यत्वात्।
వేదనాధి క్యత్వాత్.
బాధ ఎక్కువగా ఉన్నందువలన.

एतदौषधं नूतनम्।
ఏతదౌషధం నూతనమ్.
ఈ మందు క్రొత్తది.

कथं भवतीति पश्यतु।
కథం భవతీతి పశ్యతు.
ఎట్లా ఉంటుందో చూడండి.

भोः। मम कटिवेदना अस्ति। एकं स्वीकृतम्।
భోః! మమ కటి వేదనా అస్తి! ఏకం స్వీకృతమ్.
అయ్యా, నాకు నడుము నొప్పిగా ఉన్నది. ఒకటి వేసుకున్నాను.

समीचीनं प्रयोजनं भविष्यति कियत्काले।
సమీచీనం ప్రయోజనం భవిష్యతి కియత్కాలే.
మంచి ప్రయోజనము ఉండగలదు కొంచెం సేపటిలోనే.

तर्हि ददातु।
తర్హి దదాతు
అయితే ఇవ్వండి.

कियत् मूल्यम्?
కియత్ మూల్యమ్?
వెల ఎంత?

त्रीणि रूप्यकाणि।
త్రీణి రూప్యకాణి.
మూడు రూపాయలు.

स्वीकरोतु।
స్వీకరోతు.
తీసుకోండి.

वस्त्राणां आपणे सम्भाषणम्
వస్త్రాణాం ఆపణే సంభాషణమ్ - బట్టలకొట్టులో సంభాషణ

अतीव समीचीनं नूतनं शाटिकां दर्शयतु।
అతీవ సమీచీనం నూతనం శాటికాం దర్శయతు.
మిక్కిలి మంచి క్రొత్త వెరైటీ చీరను చూపించండి.

कीदृशी शाटिका?

కీదృశీ శాటికా?

ఎటువంటి చీర ?

मैसूर शिल्क शाटिका।

మైసూర్ శిల్క్ శాటికా.

మైసూరు శిల్కు చీర.

अत्र आगच्छतु।

అత్ర ఆగచ్ఛతు.

ఇక్కడకు రండి.

प्रदर्शनार्थं पेटिकायां स्थापितं यत् तत् ददातु।

ప్రదర్శనార్థం పేటికాయాం స్థాపితం యత్ తత్ దదాతు.

అందరు చూడటానికి షోకేస్‌లో ఏది ఉంచారో దాన్ని ఇవ్వండి.

तत् अतीव नूतनम्।

తత్ అతీవ నూతనమ్

అది మిక్కిలి క్రొత్తది.

मूल्यम् कियत्?

మూల్యమ్ కియత్?

వెల ఎంత?

पञ्चशत रूप्यकाणि।

పంచశత రూప్యకాణి.

ఐదు వందల రూపాయలు.

मूल्यं किञ्चित् अधिकं वर्तते।

మూల్యం కించిత్ అధికం వర్తతే.

వెల కొంచెము ఎక్కువగా ఉన్నట్లుందే.

अधिकं न।

అధికమ్ న.

ఎక్కువకాదు.

चतुश्शत रूप्यकाणि दास्यामि।
చతుశ్శత రూప్యకాణి దాస్యామి.
నాలుగువందల రూపాయలు ఇవ్వగలను.
इतोऽपि पञ्चाशत् रूप्यकाणां चेत् दास्यामि।
ఇతోపి పంచాశత్ రూప్యకాణాం చేత్ దాస్యామి.
ఇంకను యాభై రూపాయలకు ఐతే ఇవ్వగలను.

पञ्चादशाधिक चतुश्शत रूप्यकाणि स्वीकरोतु। शाटिकां ददातु। चोलः अपि दर्शय।
పంచదశాధిక చతుశ్శత రూప్యకాణి స్వీకరోతు. శాటికాం దదాతు. చోలః అపి దర్శయ.
నాలుగువందలయాభై రూపాయలు తీసుకోండి. చీర ఇవ్వండి. జాకెట్ కూడా చూపించండి.

चोलः कियत्?
చోలః కియత్?
జాకెట్ ఎంత?
पञ्चदश रूप्यकाणि।
పంచదశ రూప్యకాణి.
యాభై రూపాయలు.
फाल् अपि ददातु।
ఫాల్ అపి దదాతు.
ఫాల్ కూడ ఇవ్వు.

तस्य मूल्यं कियत्?
తస్య మూల్యం కియత్?
దాని వెల ఎంత?
नवरूप्यकाणि।
నవ రూప్యకాణి.
తొమ్మిది రూపాయలు.
अन्तर्निचोलः अस्तिवा?
అంతర్నిచోలః అస్తివా?
లోపలి లంగా ఉన్నదా?

अस्ति। पञ्च अधिक सप्ततिः।

అస్తి. పంచ అధిక సప్తతిః.

ఉన్నది. డెబ్బై ఐదు రూపాయలు.

ददातु। आवश्यकं खलु।

దదాతు. ఆవశ్యకం ఖలు.

ఇవ్వు. తప్పదు కదా.

भोजनशालायां सम्भाषणम्
భోజనశాలాయాం సంభాషణమ్ - హోటలులో సంభాషణ

किं किं सन्ति?

కిం కిం సన్తి?

ఏమి ఏమి ఉన్నవి?

किमर्थम्?

కిమర్థమ్?

ఎందుకొఱకు?

पातुं, खादितुं च।

పాతుం, ఖాదితుం చ.

త్రాగుటకు, తినుటకు కూడా.

भोजनं वा, अल्पाहारः वा?

భోజనంవా, అల్పాహారః వా?

భోజనమా, అల్పాహారమా?

अल्पाहारः एव।

అల్పాహారః ఏవ.

అల్పాహారమే.

किम् दातव्यम्?

కిమ్ దాతవ్యమ్?

ఏమి ఇవ్వాలి?

किं अस्ति ?

కిం అస్తి?

ఏమి ఉన్నది?

इड्ली, दोश:, चपाती इत्यातय: ।

ఇడ్లీ, దోశః, చపాతీ ఇత్యాదయః.

ఇడి, దోశ, చపాతి మొదలైనవి.

दोश:, चपातींच आनय ।

దోశః, చపాతీంచ ఆయన.

దోశ, చపాతి కూడ తీసుకొనిరా.

काफीं अपि ।

కాఫీం అపి.

కాఫీ కూడా.

मूल्यम् किपत् ?

మూల్యం కిపత్?

వెల ఎంత?

सप्तदश रूप्यकाणि ।

సప్తదశ రూప్యకాణి.

పదిహేడు రూపాయలు.

परिवर्तनम् नास्ति । विंशति रूप्यकाणि । स्वीकरोतु । परिवर्तनं भवान् स्वीकरोतु ।

పరివర్తనమ్ నాస్తి. వింశతి రూప్యకాణి స్వీకరోతు. పరివర్తనమ్ భవాన్ స్వీకరోతు.

చిల్లరలేదు. ఇరవైరూపాయలు తీసుకో. చిల్లర నీవు తీసుకో.

धन्यवादा: भो: ।

ధన్యవాదాః భోః.

ధన్యవాదలములయ్యా.

मित्रस्य पत्रम् - మిత్రస్య పత్రమ్ - స్నేహితునికి లేఖ

विजयवाटिका
1-6-2002

लेखक:
यम्. लक्ष्मी,
दुर्गापुरम, विजयवाडा.

प्रिय मित्रस्य,

अहं कुशली। भवाती अपि कुशलिनी इति मन्ये। गत सप्ताहे मम बान्धवानां गृहे उपनयन महोत्सव: अभवत्। तदा भाग्यनगरं गतवती। अनन्तरं मातुलेन सह यादगिरि क्षेत्रं दर्शितुं गतवती। तत्रत: वरंगल् आगत्य दर्बार्, काकतीय विश्वविद्यालय: चदृष्टवती। अस्माकं सप्ताह पर्यन्तं विराम: अस्ति। अवकाश: अस्ति चेत् आगच्छतु। सर्वेषां अपृच्छम् इति वदतु।

भवत्या: मित्रम्,
यम्. लक्ष्मी.

स्वीकर्ता:
डि.पावनी,
अरण्डल्पेट, गर्तपुरि - 4.

విజయవాటికా,
1-6-2002.

వ్రాసినవారు:
యమ్. లక్ష్మి,
దుర్గాపురం,
విజయవాడ.

ప్రియమైన స్నేహితురాలికి,

నేను క్షేమము. నీవు కూడ క్షేమమేనని తలుస్తున్నాను. పోయినవారము మా బంధువుల ఇంటిలో ఉపనయనమహోత్సము జరిగినది. అప్పుడు భా గ్యనగరమునకు వెళ్ళాను. తరువాత మేనమామతో కలిసి యాదగిరి క్షేత్రమునకు చూచుటకు వెళ్ళాను. అక్కడినుండి వరంగల్‌కి వచ్చి కోట, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయము కూడ చూశాను. మాకు ఇంకొక వారము రోజులు శలవులు ఉన్నవి. అవకాశము ఉన్నచో రావలసినది. అందరిని అడిగినట్లు చెప్పు.

నీ స్నేహితురాలు,
యమ్. లక్ష్మి.

తీసుకొనువారు:
డి.పావని,
అరండల్‌పేట, గుంటూరు - 4.

विजयवाडा
2-7-2002

गन्तव्य प्रदेश:-
मित्र मार्केटिंग व्यवस्था,
कोत्तपेट,
विजयवाडा - 2.

भो: ।

मम नाम प्रासाद: । अहं वार्तापत्रिकायां भवत: कार्यालयस्य प्रकटनमेकं दृष्टवान्। भवत: कार्यालये निर्वाहक पदवी रिक्तं अस्ति इतिजाने। अहं यम् बिए. कृतवान्। कम्प्यूटर् अनुभव: अस्ति। केन्द्रीय व्यवस्थायां पञ्चवर्षपर्यन्तं कार्य निर्वहणं कृतम्। तस्मात् भवत: कार्यालये अपि किञ्चित् अवकाश: प्रदास्यतु। अतीव कार्यदीक्षया कार्यनिर्वहणं करिष्यामि इति वचनं दास्यामि। मम सम्बन्ध विषयविवरणं अपि प्रेषयामि।

एवम्

प्रसाद:

मम संकेत:
ए. प्रसाद:
24-9-24, रामानगरम्, विजयवाडा - 3.

విజయవాడ,
2-7-2002.

చేరవలసిన చోటు:-
మిత్ర మయార్కెటింగ్ వ్యవస్థా,
కొత్తపేట,
విజయవాడ - 1.

అయ్యా!

నా పేరు ప్రసాదు. నేను వార్తాపత్రికలో మీ కార్యాలయ ప్రకటన ఒకటి చూశాను. మీ కార్యాలయమునందు నిర్వాహకుని పదవి ఖాళీగా ఉన్నదని తెలుసుకున్నాను. నేను ఎం.బి.ఎ. చేశాను. కంప్యూటర్‌లో అనుభవము ఉన్నది. కేంద్రీయ వ్యవస్థలో ఐదు సంవత్సరముల అనుభవము ఉన్నది. అందువలన మీ కార్యాలయమునందు కూడా కొంచెము అవకాశమును కల్పించగలరు. మిక్కిలి కార్యదీక్షతో కార్యనిర్వహణము చేయగలనని మాట ఇవ్వగలను. నాకు సంబంధించిన విషయ వివరణను కూడ పంపుచున్నాను.

ఇట్లు

ప్రసాదు.

నా చిరునామా:
ఎ. ప్రసాద్,
24-9-24, రామానగరం, విజయవాడ - 3.

अस्माकं देश: - అస్మాకం దేశః - మన దేశము

अस्माकं जातीय पताक: त्रिवर्णपताक:।
మన జాతీయ పతాకము త్రివర్ణపతాకము.

पताके उपरि काषय: मध्ये श्वेत: अध: हरित वर्णानि, पताक मध्यभागे चतुर्विंशति पत्रसहित धर्मचक्रं अपि च सन्ति। पताके धर्मचक्र: नीलिवर्णे वर्तते।
పతాకమునకుపైన కాషాయరంగు, మధ్యలో తెలుపు, క్రింద ఆకుపచ్చ రంగులు, మధ్య భాగమునందు ఇరువది నాలుగు ఆకులతో కూడిన ధర్మచక్రము నీలిరంగులోను ఉన్నవి.

अस्माकं जातीय गीतम्	–	जनगणमन
మన జాతీయ గీతము	–	జనగణమన
अस्माकं जातीय गानम्	–	वन्देमातरम्
మన జాతీయ గానము	–	వందేమాతరమ్
अस्माकं जातीय विहग्ङ:	–	मयूर:
మన జాతీయ పక్షి	–	నెమలి
अस्माकं जातीय मृग:	–	व्याघ्र:
మన జాతీయ మృగము	–	పులి
अस्माकं जातीय पुष्पम्	–	कमलम्
మన జాతీయ పుష్పము	–	తామర
अस्माकं जातीय चिह्न:	–	अशोक चक्र:
మన జాతీయ చిహ్నము	–	అశోకచక్రము
अस्माकं अधिकार भाषा	–	हिन्दी
మన జాతీయ భాష	–	హిందీ

अस्माकं उत्सव: - అస్మాకం ఉత్సవః - మన పండుగలు
विराम दिवसा: - విరామ దివసాః - శెలవు దినములు

शयनैकादशि:	శయనైకాదశిః	తొలి ఏకాదశి
वरलक्ष्मी व्रत:	వరలక్ష్మీ వ్రతః	వరలక్ష్మీ వ్రతము
विनायक चतुर्थि:	వినాయక చతుర్థి	వినాయక చవితి
नवरात्र्युत्सव:	నవరాత్ర్యుత్సవః	నవరాత్రి ఉత్సవము, దసరా
दीपावलि:	దీపావలిః	దీపావళి
सक्रान्ति:	సంక్రాంతిః	సంక్రాంతి
महा शिवरात्रि:	మహా శివరాత్రిః	మహాశివరాత్రి
युगादि:	యుగాదిః	ఉగాది
श्रीरामनवमी	శ్రీరామ నవమీ	శ్రీరామనవమి
श्रीकृष्णाष्टमी	శ్రీ కృష్ణాష్టమీ	శ్రీ కృష్ణాష్టమి

పదిహేనవ రోజు

अन्यानि संस्कृत पदानि - అన్యాని సంస్కృత పదాని
ఇతర సంస్కృత పదములు

अक्षः	అక్షః	గవ్వ
वादकाः	వాదకాః	మేళగాళ్ళు
सुखासनम्	సుఖాసనమ్	పడకకుర్చీ
त्रिपादी	త్రిపాదీ	టీపాయి
कपाटिका	కపాటికా	బీరువా
दंशिका	దంశికా	పటకార
हैमिका	హైమికా	క్రీము
मिश्रकम्	మిశ్రకమ్	మిక్సీ
ध्वनिमुद्रिका	ధ్వనిముద్రికా	క్యాసెట్
भ्राष्ट्रम्	భ్రాష్ట్రమ్	మూకుడు
ईलीलवित्रम्	ఈలీలవిత్రమ్	కత్తిపీట
लवित्रम्	లవిత్రమ్	కొడవలి
मुसलः	ముసలః	రోకలి
बाष्पस्थाली	బాష్పస్థాలీ	కుక్కరు
निचोलः	నిచోలః	గౌను
ऊर्णिका	ఊర్ణికా	మఫ్లర్
ऊरुकम्	ఊరుకమ్	ప్యాంటు
अर्धोरुकम्	అర్ధోరుకమ్	నిక్కరు
आच्छादनी	ఆచ్ఛాదనీ	దుప్పటి
युतकम्	యుతకమ్	చొక్కా
अन्तर्युतकम्	అన్తర్యుతకమ్	బనియను
कटिपट्टः	కటిపట్టః	బెల్టు
स्वेदकम्	స్వేదకమ్	స్వెట్టరు
उपधानम्	ఉపధానమ్	దిండు
चाय्चूर्णम्	చాయ్‌చూర్ణమ్	టీపొడి
काफीचूर्णम्	కాఫీచూర్ణమ్	కాఫీపొడి
दन्तचूर्णम्	దంతచూర్ణమ్	ఒక్కపొడి
उपनेत्रम्	ఉపనేత్రమ్	కళ్ళజోడు
कूपी	కూపీ	సీసా

छुरिका	ఛురికా	కత్తి
अग्निशलाका	అగ్నిశలాకా	అగ్గిపుల్ల
अग्निपेटिका	అగ్నిపేటికా	అగ్గిపెట్టె
कङ्कणम्	కంకణమ్	గాజు
वनितास्यूतः	వనితాస్యూతః	చేతిసంచి (Handbag)
गोणी	గోణీ	గోనెసంచి
यानपेटिका	యానపేటికా	సూట్‌కేస్
नलिका	నలికా	పంపు
सुवासकम्	సువాసకమ్	పౌడరు
कज्जलम्	కజ్జలమ్	కాటుక
स्नानफेनकम्	స్నానఫేనకమ్	సబ్బు
वस्त्रफेनकम्	వస్త్రఫేనకమ్	బట్టలసబ్బు
दन्तकूर्चः	దంతకూర్చః	టూత్‌బ్రష్
चषकः	చషకః	గ్లాసు
रज्जुः	రజ్జుః	త్రాడు
मुद्गरः	ముద్గరః	సుత్తి
रन्ध्रिका	రంధ్రికా	చిల్లులమిషను
समपत्रम्	సమపత్రమ్	కార్డు
पिहितपत्रम्	పిహితపత్రమ్	ఎన్వలప్
सन्दंशिका	సందంశికా	క్లిప్పు
पर्णम्	పర్ణమ్	ఆకు
क्षुरः	క్షురః	రేజర్
वर्णलेखिनी	వర్ణలేఖినీ	స్కెచ్‌పెన్
कूर्च	కూర్చః	బ్రష్
चमसः	చమసః	చెంచా
वेल्लनी	వెల్లనీ	అప్పడాలకర్ర
कर्गजम्	కర్గజమ్	కాగితము
विद्युत्कोशः	విద్యుత్కోశః	బ్యాటరీ
सिक्थवर्तिका	సిక్థవర్తికా	క్యాండిల్
अन्तर्देशीय पत्रम्	అన్తర్దేశీయ పత్రమ్	ఇనలాండ్ కవర్
क्षुरपत्रम्	క్షురపత్రమ్	బ్లేడు
पत्रसूची	పత్రసూచీ	గుండుసూది
मानपट्टिका	మానపట్టికా	స్కేలు
पुनःपूरणी	పునఃపూరణీ	రీఫిల్
योजिनी	యోజినీ	స్టాప్యులర్
काष्टचुल्ली	కాష్టచుల్లీ	కట్టెలపొయ్యి

निधानिका	నిధానికా	ట్రే
मशकनिवारकम्	మశకనివారకమ్	జెట్
दिनदर्शिका	దినదర్శికా	క్యాలెండరు
उब्दन्धकम्	ఉద్బన్ధకమ్	హ్యాంగర్
पादस्यूतः	పాదస్యూతః	మేజోడు
गोलदीपः	గోలదీపః	బల్బు
पृथुकाः	పృథుకాః	అటుకులు
निर्यासः	నిర్యాసః	జిగురు (గమ్)
यन्त्रसूची	యన్త్రసూచీ	మిషనుసూది
चषकाधानी	చషకాధానీ	సాసరు
करण्डकः	కరండకః	డబ్బా
नेयदीपः	నేయదీపః	లాంతరు
मापनपट्टिका	మాపనపట్టికా	టేప్
सञ्चिका	సంచికా	ఫైల్
दण्डदीपः	దణ్డదీపః	ట్యూబ్‌లైట్
शिरस्त्रम्	శిరస్త్రమ్	టోపీ
केशसूची	కేశసూచీ	ప్రక్కపిన్ను
गन्धवर्तिका	గంధవర్తికా	అగరువత్తి
फुफ्फुसः	ఫుప్ఫుసః	ఊపిరితిత్తులు
यकृत्	యకృత్	కాలేయము
खल्वाट	ఖల్వాట	బట్టతల
मुण्डितशिरः	ముండితశిరః	గుండు
कपालः	కపాలః	పుఱ్ఱె
अस्थि	అస్థి	ఎముక
गुल्फः	గుల్ఫః	మడమసీల
मुष्टिः	ముష్టిః	పిడికిలి
वेष्टिः	వేష్టిః	పంచె
प्रोञ्छः	ప్రోంఛః	తుండు
समीकरः	సమీకరః	ఇస్త్రీపెట్టె
कञ्चुकः	కంచుకః	జాకెట్
चित्रवेष्टिः	చిత్రవేష్టిః	లుంగీ
अञ्चलः	అంచలః	కొంగు
पादांशुकम्	పాదాంకుశమ్	పైజమా
तायकम्	తాయకమ్	తాయెత్తు
कलङ्कः	కలంకః	మచ్చ
काञ्ची	కాంచీ	వడ్డాణము

त्रिका	త్రికా	గిలక
रग्डवल्ली	రంగవల్లీ	ముగ్గు
मशकजाल:	మశకజాలః	దోమతెర
मृद्दीप:	మృద్దీపః	ప్రమిద
सूचिका	సూచికా	పిన్నీసు
आनाययति	ఆనాయయతి	తెప్పించుచున్నాడు
कर्ता	కర్తా	చేయువాడు
लोक:	లోకః	లోకము
आनाय्य	ఆనాయ్య	తెప్పించి
श्वयति	శ్వయతి	వ్రాయుచున్నది
धवलायते	ధవలాయతే	తెల్లబడుచున్నాడు
स्विद्यति	స్విద్యతి	చెమర్చుచున్నది
पटपटायते	పటపటాయతే	పటపటలాడించుచున్నాడు
वयति	వయతి	నేయుచున్నాడు
उन्मूलयामि	ఉన్మూలయామి	పెల్లగించుచున్నాను
तपामि	తపామి	కాయుచున్నాను
ऊहति	ఊహతి	ఊహించుచున్నది
आह्वापयति	ఆహ్వాపయతి	పిలిపించుచున్నది
कत्री	కర్త్రీ	చేయునది
उभ्दूय	ఉద్భూయ	పుట్టి
दापयन्ति	దాపయన్తి	ఇప్పించుచున్నారు
उद्शव्यति	ఉద్శ్వయతి	ఉబ్బుచున్నది
प्रभाति	ప్రభాతి	తెల్లవారుచున్నది
व्यययति	వ్యయయతి	ఖర్చుపెట్టుచున్నాడు
विध्यति	విధ్యతి	వేధించుచున్నది
कुंठति	కుంఠతి	మొక్కపోవుచున్నది
तेजति	తేజతి	పదును పెట్టుచున్నాడు
उत्पाटयति	ఉత్పాటయతి	పీకుచున్నాడు
अक्रेष्याम	అక్రేష్యామ	మేలుకొన్నయెడల
विदायामि	విదాయామి	చీల్చుచున్నాను
विभज्य	విభజ్య	విభజించి
मादृश:	మాదృశః	నావంటివాడు
त्वादृश:	త్వాదృశః	నీవంటివాడు
तादृश:	తాదృశః	అటువంటివాడు
महानसम्	మహానసమ్	వంట ఇల్లు
जयति	జయతి	గెలుచుచున్నది

ध्यायामि	ధ్యాయామి	ధ్యానించుచున్నాను
सान्त्वयति	సాన్త్వయతి	ఓదార్చుచున్నది
विस्मरति	విస్మరతి	మరచిపోవుచున్నాను
पेषयति	పేషయతి	పిసుకుచున్నాడు
सेवे	సేవే	సేవించుచున్నాము
स्नाहि	స్నాహి	స్నానము చేయుము
विरम्य	విరమ్య	చాలించి
अस्मादृश:	అస్మాదృశః	మావంటి వాడు
युष्मादृश:	యుష్మాదృశః	మీవంటి వాడు
विश्राम्यति	విశ్రామ్యతి	విశ్రమించుచున్నది
प्रस्फोटति	ప్రస్ఫోటతి	చెరుగుచున్నాడు
क्रन्दति	క్రన్దతి	ఏడ్చుచున్నది
स्मरन्ति	స్మరన్తి	తలచుచున్నారు
लालयति	లాలయతి	బుజ్జగించుచున్నాడు
उत्पतति	ఉత్పతతి	ఎగురుచున్నది
पेटति	పేటతి	అల్లుచున్నాడు
मापयति	మాపయతి	కొలిపించుచున్నాడు
लिम्पति	లిమ్పతి	పూయుచున్నాడు
यापयति	యాపయతి	వంపుచున్నాడు
पुरत:	పురతః	ముందుగా
व्याख्याति	వ్యాఖ్యాతి	వ్యాఖ్యానముచేయుచున్నాడు
प्रसादयति	ప్రసాదయతి	బతిమాలుచున్నాడు
ष्ठीवति	ష్ఠీవతి	ఉమ్మివేయుచున్నాడు
मोचयामि	మోచయామి	విడిపించుచున్నాను
याहि	యాహి	వెళ్ళుము
चलयति	చలయతి	జల్లించుచున్నది
संकुचति	సంకుచతి	ముడుచుకొనుచున్నది
अपहरति	అపహరతి	అపహరించుచున్నాడు
दलति	దలతి	పగులుచున్నది
माति	మాతి	కొలుచు,ఇముడ్చుచున్నాడు
भाति	భాతి	ప్రకాశించుచున్నాడు
गालयति	గాలయతి	గాలించుచున్నాడు
गर्वति	గర్వతి	గర్వపడుచున్నాడు
लोटति	లోటతి	కెలుకుచున్నాడు
प्रस्थापयति	ప్రస్థాపయతి	పయనముచేయుచున్నాడు
सिञ्चाम:	సించామః	తడుపుచున్నాము

भवितव्यम्	భవితవ్యమ్	కావలసిన, కాదగిన, ఉండవలసిన
लाजति	లాజతి	పేలాలు వేగించుచున్నది
परिष्करोति	పరిష్కరోతి	పరిష్కరించుచున్నాడు
श्राम्यति	శ్రామ్యతి	అలయుచున్నాడు
अवहन्ति	అవహన్తి	దంపుచున్నాడు
क्रीत्वा	క్రీత్వా	కొని
यथाकालम्	యథాకామ్	వేళతప్పకుండ
वृणाति	వృణాతి	వరించుచున్నాడు
लेप्यति	లేప్యతి	అంటుకొనును
मथित:	మథితః	చిలుకబడవలసినది
गोधनम्	గోధనమ్	ఆవులమంద
अकृत्वा	అకృత్వా	చేయకుండ
सुलभ:	సులభః	దొరుకునది
प्रसाधयति	ప్రసాధయతి	చిక్కుతీయుచున్నాడు
मार्गयति	మార్గయతి	వెదకుచున్నాడు
मधुपटलम्	మధుపటలమ్	తేనెతుట్టు
सेत्स्यति	సేత్స్యతి	నెలవేరగలదు
लवित्वा	లవిత్వా	కోసి
पोषितुं	పోషితుం	పెంచుటకు
अशिष्यति	అశిష్యతి	తినును
ग्रहीतुम्	గ్రహీతుమ్	పుచ్చుకొనుటకు
पुंख:	పుంఖః	పిడి
सान्द्र:	సాన్ద్రః	దట్టమైనది
विश्वासयति	విశ్వాసయతి	నమ్మించుచున్నాడు
शाम्यति	శామ్యతి	తగ్గిపోవుచున్నది
चिनोति	చినోతి	ప్రోగుచేయుచున్నాడు
गलति	గలతి	జారుచున్నాడు
शमयति	శమయతి	ఆర్పుచున్నాడు
पठयमान:	పఠ్యమానః	చదువబడుచున్న
गमनम्	గమనమ్	వెళ్ళుట
आगमनम्	ఆగమనమ్	వచ్చుట
करणम्	కరణమ్	చేయుట
धावनं	ధావనం	పరుగెత్తుట
प्रवेशनम्	ప్రవేశనమ్	ప్రవేశపెట్టుట
यावज्जीवम्	యావజ్జీవమ్	బ్రతికినంతవరకు
स्थलम्	స్థలమ్	చోటు

व्यज्ञापयत्	వ్యజ్ఞాపయత్	మనవిచేసికొనెను
रोहति	రోహతి	మొలుచుచున్నది
समावेश्य	సమావేశ్య	చేర్చి
रमणीय:	రమణీయః	చక్కనివాడు
लम्बते	లమ్బతే	వ్రేలాడును
निष्पीडयति	నిష్పీడయతి	పిండుచున్నాడు
प्रासारयत्	ప్రాసారయత్	పరచెను, చాచెను
आरोपयति	ఆరోపయతి	ఎక్కించుచున్నాడు
यथाकथंवा	యథాకథంవా	ఏదోవిధంగా
प्रथमत:	ప్రథమతః	ముందుగా
समाचार:, वृत्तान्त:	సమాచారః, వృత్తాంతః	సంగతి
आज्ञापनम्	ఆజ్ఞాపనమ్	ఆజ్ఞాపించుట
रूव्ढा	రూఢ్వా	మొలిచి
समावेष्टुम्	సమావేష్టుమ్	చేరుటకు
आगामि	ఆగామి	రాబోవు
प्राकाशत	ప్రాకాశత	ప్రకాశించెను
समकल्पयत्	సమకల్పయత్	సంకల్పించెను
अन्वधावत्	అన్వధావత్	వెంటపరుగెత్తెను
संदिशति	సందిశతి	కబురుపంపుచున్నాడు
मूढत्वम्	మూఢత్వమ్	అజ్ఞానము
तृट्यति	తృట్యతి	తెగుచున్నది
ज्वालयति	జ్వాలయతి	వెలిగించుచున్నాడు
अपेक्षते	అపేక్షతే	కోరుకొనుచున్నాడు
जायते	జాయతే	పుట్టుచున్నాడు
कुप्यति	కుప్యతి	కోప్పడుచున్నాడు
अपराध:	అపరాధః	తప్పు
उन्मत्त:	ఉన్మత్తః	పిచ్చివాడు
कल्पयति	కల్పయతి	ఏర్పరచుచున్నాడు
अन्वगच्छत्	అన్వగచ్ఛత్	వెంబడించెను
आक्षिपति	ఆక్షిపతి	ఆక్షేపించుచున్నాడు
उद्दिशति	ఉద్దిశతి	ఉద్దేశించుచున్నాడు
दारिद्य्रम्	దారిద్ర్యమ్	దరిద్రము, పేదరికము
भ्रामयति	భ్రామయతి	త్రిప్పుచున్నాడు
स्तम्भ:	స్తంభః	స్తంభము
नूतन:	నూతనః	క్రొత్తవాడు
आरभते	ఆరభతే	ఆరంభించుచున్నాడు

तावन्मात्रेणैव	తావన్మాత్రేణైవ	అంత మాత్రమునకే
डोलायते	డోలాయతే	ఊగుచున్నాడు
छेदित:	ఛేదితః	కోయబడిన
उघ्दाटयति	ఉద్ఘాటయతి	తెరుచుచున్నాడు
चलचित्त:	చలచిత్తః	చపలచిత్తుడు
बध्नाति	బధ్నాతి	కట్టుచున్నాడు
आशा	ఆశా	ఆశ
चाकचक्यम्	చాకచక్యమ్	చురుకుదనము
वर्णयति	వర్ణయతి	వర్ణించుచున్నాడు
स्वत:	స్వతః	తనకుతానుగా
अजानीम	అజానీమ	తెలుసుకొంటిమి
लगति	లగతి	తగులుచున్నది
पुष्णाति	పుష్ణాతి	పెంచుచున్నాడు, పోషించుచున్నాడు
लविष्यति	లవిష్యతి	కోయగలడు
विक्रीय	విక్రీయ	అమ్మి
जानन्ति	జానన్తి	తెలుసుకొనుచున్నారు
पीत:	పీతః	త్రాగబడిన
अनुपदम्	అనుపదమ్	వెంటనే
अवस्था	అవస్థా	అవస్థ
भेदयति	భేదయతి	బ్రద్దలుగొట్టుచున్నాడు
नाथ:	నాథః	భర్త, ప్రభవు
अजानात्	అజానాత్	తెలుసుకొనెను
अट्ट:	అట్టః	వంటచెఱకు
निखनति	నిఖనతి	ప్రాతుచున్నాడు
क्रेष्यति	క్రేష్యతి	కొనగలడు
गृह्णाति	గృహ్ణాతి	తీసుకొను, పట్టుకొనుచున్నాడు
गृहीत्वा	గృహీత్వా	పుచ్చుకొని
दन्तफेन:	దన్తఫేనః	పేస్టు
उत्पीठिका	ఉత్పీఠికా	మేజాబల్ల
प्रधानाध्यापक:	ప్రధానాధ్యాపకః	హెడ్‌మాష్టరు
ईषत्	ఈషత్	కొంచెము
द्वि:	ద్విః	రెండుసార్లు
चतु:कृत्व:	చతుఃకృత్వః	నాలుగుసార్లు
गङ्गालय:	గంగాలయః	గంగాళము
यथेष्टम्	యథేష్టమ్	ఇష్టమువచ్చినట్లు
क्रमश:	క్రమశః	వరుసగా

मूर्खः	మూర్ఖః	మూర్ఖుడు
आतपः	ఆతపః	ఎండ
आदिकं	ఆదికమ్	మొదలైనవి
दीर्घपीठिका	దీర్ఘపీఠికా	బెంచీ
धूम्रः	ధూమ్రః	పొగ
व्यसनम्	వ్యసనమ్	వ్యసనము
एकवारम्	ఏకవారమ్	ఒకసారి
त्रिः	త్రిః	మూడుసార్లు
व्दारम्	ద్వారమ్	వాకిలి
पङ्कः	పంకః	బురద
पुरोहितः	పురోహితః	పురోహితుడు
मूढः	మూఢః	తెలివితక్కువవాడు
अभावः	అభావః	లేకపోవుట
दृढम्	దృఢమ్	గట్టిది
महिषः	మహిషః	దున్నపోతు
बधिरः	బధిరః	చెవిటివాడు
पङ्गुः	పంగుః	కుంటివాడు
काणः	కాణః	గ్రుడ్డివాడు
मूकः	మూకః	మూగవాడు
शुष्कः	శుష్కః	ఎండిన
अञ्जलिमात्रम्	అంజలిమాత్రమ్	దోసెడు
निर्भयम्	నిర్భయమ్	భయములేకుండ
मन्थनम्	మన్థనమ్	చిలుకుట
ग्रन्थिः	గ్రన్థిః	ముడి
व्रणः	వ్రణః	కురుపు
द्रम्मः	ద్రమ్మః	దమ్మిడీ
प्रस्थः	ప్రస్థః	తూము
बधान	బధాన	కట్టుము
चतुरः	చతురః	నేర్పరి
निपुणः	నిపుణః	నేర్పరి
आधिक्यम्	ఆధిక్యమ్	గొప్పదనము
आर्द्रः	ఆర్ద్రః	తడిసిన
ध्वान्तम्	ధ్వాంతమ్	కటికచీకటి
चन्द्रिका	చాన్ద్రికా	వెన్నెల
प्रहारः	ప్రహారః	దెబ్బ

पामा	పామా	గజ్జి
दुर्लभः	దుర్లభః	దొరకనిది
आणकः	ఆణకః	అణా
मानिका	మానికా	మానిక
रिक्तः	రిక్తః	వట్టి
प्रमादः	ప్రమాదః	పొరపాటు
बन्धनम्	బంధనమ్	కట్టుబాటు
दलम्	దలమ్	బ్రద్ద
त्वदीयः	త్వదీయః	నీవాడు
शलाटुः	శలాటుః	కాయ
तुन्दिलः	తున్దిలః	పొట్టకలవాడు
कपिला	కపిలా	నల్లఆవు
कारावरणम्	కారావరణమ్	బందెలదొడ్డి
शपथः	శపథః	ఒట్టు
तन्त्रीवार्ता	తంత్రీవార్తా	టెలిగ్రాము
रेखा	రేఖా	గీత
दुषिका	దూషికా	పుసి
घाणा	ఘాణా	గానుగ
मदीयः	మదీయః	నావాడు
मुनिः	మునిః	ముని
पिण्याकः	పిణ్యాకః	తెలకపిండి
स्थौल्यम्	స్థౌల్యమ్	లావు
बृंहणम्	బృంహణమ్	ఘీంకారము
अभियोगः	అభియోగః	వ్యాజ్యము
निधिः	నిధిః	బ్యాంకు
पूयम्	పూయమ్	చీము

OUR NEW ARRIVALS

